

ALI SZAMEDOV

GYERMEKEKNEK

Azeriből fordította:
DABI ISTVÁN

TARTALOM

EGÉRLAKODALOM

PROLÓGUS HELYETT
ÉGETT FÜL MENYASSZONYT KERES MAGÁNAK
HÁZTŰZNÉZŐ
MÁSODIK HÁZTŰZNÉZŐ
AZ ÖRÖMTELI HÍR
HOGYAN OKTATJÁK A SZÜLŐK A PIACRA INDULÓ ÉGETT FÜLET?
ÉGETT FÜL TELEFONON BESZÉL A MENYASSZONYÁVAL
ÉGETT FÜL LOPNI INDUL
A LAKODALOM UTÁN
EPILOGUS

A CSODÁK VILÁGÁBAN

GYUFASZÁLA KALANDJAI

A RÓKA HOGYAN VEZETTE FÉLRE A SAKÁLT?
A HÓFEDTE SZIBÉRIA
HOGYAN BARÁTKOZOTT MEG TOPBALA A SZARVASSAL?
HOGYAN MENTI MEG TOPBALA A NYULAT A RÓKÁTÓL MEG A SAKÁLTÓL?
HOPBALA UTAZÁSA DÉLRE
FILFILBERIN PROFESSZOR BIRODALMÁBAN
HOGYAN AVATKOZOTT BELE A NYÚL A RÓKA ÉS A SAKÁL ÉLETÉBE?
A FÚRÓGÉPEK
HURRÁ, HURRÁ, MEGTALÁLTAM AZ ŐSEIMET!
A TISZTÍTÓ KOMBINÁTBAN
TOPBALA NEM VÁRJA MEG A TAVASZT
A TESTVÉREK TALÁLKOZÁSA
HOGYAN TALÁLKOZTAK AZ ANYJUKKAL?

GYUFASZÁLA TÖRTÉNETE

EGÉRLAKODALOM¹

PROLÓGUS HELYETT

Amikor átköltöztünk az új házba, a régit nem bontottuk le, meghagytuk magtárnak. Oda tettük el télire az ennivalót. Egy szép napon nagyanya, amikor kinyitotta a raktár ajtaját, alig hitt a szemének. Minden össze-vissza volt dobálva, fel volt forgatva. A liszt, a korpa szétszóródott a padlón. Az olajos kancsót összetörték. A tömlő feltépve, szétszaggatva hevert. A teknőben a kenyerekből csak morzsák maradtak.

Nagyanya Mehmert hívta. (Mehmer volt a macskánk neve.)

– Nem tudom, mi történhetett itt. Biztosan túljártak az eszén az egerek. Csak így lehetett. Minden bizonnyal nálunk tartottak lakodalmat az egerek. Mehmert elkergették, ők pedig mulatoztak, táncoltak.

Elcsodálkoztam. Hogyan tartanak lakodalmat az egerek?

– Nagymama, milyen az egérlakodalom? – kérdeztem.

Nagyanyám nem tudott uralkodni a haragján. Egyre csak a raktárt takarította, az egereket szidta. Én pedig csak az egérlakodalomra gondoltam. Nagyanya végül befejezte a takarítást. Ekkor megrántottam a ruhája alját és ismét megkérdeztem:

– Nagymama, tényleg tartanak az egerek lakodalmat?

– Persze, hogy tartanak.

– Te láttad?

– Én nem, de az én nagymamám mesélt nekem ilyen lakodalomról.

– Meséld el nekem, hogy milyen az!

– Most nem tudom, mert sok a munkám, de este, amikor lefekszel, majd elmondom.

Türelmetlenül vártam az estét. Mihelyt bealkonyodott, elhelyezkedtem nagyanyám ölében és kérleltem:

– Nagymama, mesélj az egérlakodalomról!

Nagyanya betartotta az ígéretét és a fejem simogatva elkezdte a mesét:

– Hol volt, hol nem volt, élt egyszer egy Turus-hurus nevű anyaegér. Ő a világlátott, tapasztalt egerek közé tartozott... sok unokája, dédunokája volt már, de legjobban az utolsó, a legkisebb gyereke, Égett Fül sorsa érdekelte. Ez az egérfiú, amikor egy Szilveszter éjszakán a tűzön át ugrált, megégette az egyik fülét, ezért hívták a valódi neve: Szirkalo helyett Égett Fülnek. Igazi nevét ő maga is elfelejtette. Kiskorában nem kedvelte a Szirkalo nevet. Többször is sírva mondogatta, hogy adjanak neki másik nevet. Az anyja mindig nyugtatgatta, vigasztalgatta:

– Fiam, a nevedet önmagadnak kell kiérdemelned. Ha nagy leszel és végrehajtasz valamilyen hőstettet, akkor majd kapsz egy hozzád illő nevet.

¹ A fordítás az 1981-ben a bakui **КӨНЧЛИК** kiadó gondozásában megjelent mű alapján készült. Eredeti címe: СЫЧАНЛАРЫН ТОЈУ.

Igen, eljött a nagy nap. Szilveszter éjjelén az egérgyerekek százai ugráltak át könnyedén egy kis tűzön. Ez az ügyetlen csöppség, amint ugrott át a tűzön, annak a közepébe esett. Gyorsan a segítségére siettek, kimentették a tűzből és vízbe tették. Szerencsére csak az egyik füle égett meg. Sokan azt fogják hinni, hogy nagy hőstettet hajtott végre, a füle a macskákkal vívott harcban sérült meg.

ÉGETT FÜL MENYASSZONYT KERES MAGÁNAK

Égett Fület, mivel ő volt az egyetlen fiú a családban, a hét nővére agyonkényeztette. Már mindegyik nővére férjnél volt. Égett Fül minden nap egy másik nővéréhez ment, ott evett, ivott, szórakozott. Nem szívesen járt a fészerekbe. Nem szeretett dolgozni, tömlőket szétrágni. Turus-hurus asszony minden alkalommal, amikor már szinte magán kívül volt, hogy ilyen lusta fia van, így beszélt:

– Mind a hét lányom legyen áldozat a fiam leégett füléért! Amíg az anyja él, nem kell dolgoznia.

Égett Fül az elemében volt. Egy nap az anyja a fia fejét simogatva így szólt:

– Kedvesem, miért jársz egyedül? Keress magadnak menyasszonyt! Nagyon boldog leszek, ha megtarthatom a lakodalmadat.

Égett Fül minden ilyen alkalommal a szavát adta az anyjának, hogy másnap keres magának menyasszonyt, de az a másnap csak nem jött el.

Egy szép neon Égett Fül nagyon jókedvű volt. A legvidámabb nővérétől jött éppen hazafelé, amikor meghallotta, hogy valaki énekel.

Ez a varázslatos hang nagyon megtetszett neki. Belesett a kerítésen. Meglátta, hogy egy anyaegér fésűli a lánya haját és énekel neki.

Égett Fül felmászott a kerítés melletti fára és hosszan nézte a lányt. Azon nyomban bele is szeretett.

Hazaszaladt és mindjárt elmesélte az anyjának a dolgot. Azt is megmondta, hogy hol lakik a kiválasztott lánya.

Turus-hurus asszony nagyon boldog volt, hogy a fia talált magának menyasszonyt, ugyanakkor el is szomorodott. Örült, hogy lesz végre menyje, de búslakodott, mert a lány hét fiú egyetlen húga volt és igen neves családból származott, a családjuknak egész Egérországban nem volt párja.

Turus-huruis asszony bármennyire is igyekezett, nem tudta eltéríteni Égett Fület a szándékától. Amikor meghallotta, hogy a lánynak hét bátyja van, örömeiben bukfencet vetett. Így beszélt magában:

– Nagyszerű menyasszonyt találtam! Hét napig a nővéreimnél, hét napig pedig a lány bátyjainál fogok vendégeskedni. Minek is kellene dolgoznom?

HÁZTŰZNÉZŐ

Az anyja elégedetlenségével mit sem törődve Égett Fül csizmát húzott és azt kérte, hogy küldjenek el vele valakit háztűznézőbe a lányhoz.

Az egerek szokása szerint a lány házába először a fiú nagynénjének és a nővéreinek kellett elmennie.

Égett Fülnek nem csak nővére volt hét, hanem nagynénje is hét volt. Egy óra alatt eljutott a hír minden nagynénjéhez és minden nővérehez arról, hogy talált magának menyasszonyt. Mindenki eljött, hogy háztűznézőbe menjen. Égett Fület ölelgették. Gratuláltak Turus-hurus asszonynak és így beszéltek:

– Háztűznézőbe én megyek!

– Háztűznézőbe én megyek!

Turus-hurus asszony teljesen összezavarodott. Nem tudta, hogy melyik nővérét és melyik lányát küldje. Az ilyen kérdésekben nagyon elővigyázatos volt.

– Lányaim, testvéreim – szólt a lányaihoz és a nővéreihez –, húzzunk sorsot, hogy melyikőtök menjen háztűznézőbe.

Így is tettek.

A harmadik nagynénit meg a harmadik nővért húzták ki. Azok maguk mellé vették Égett Fület és elindultak a lány háza felé. Égett Fül odament egészen a házig, ott felmászott egy nagy fára és benézett az udvarra, hogy lássa Szarojt.

A lány házába már régen eljutott a hír, hogy vendégek jönnek háztűznézőbe. Kiseperték az udvart, a kertet, Szaroj piros ruhába öltözött, a haját meg a farkát bekölnizte. De sehol sem mutatkozott.

A vendégek sóhajtozva leültek. Megpihentek, ettek, ittak. A vőlegény nagynénje, mihelyt csak szóhoz jutott, össze-vissza beszélt. A lány anyja nem adott lehetőséget arra, hogy Szaroj hozományáról tárgyaljanak. Égett Fül nővére egyre csak az alkalmat kereste, hogy dicsérhesse derék öccsét:

– Derék legény az én öcsém. Ő hét lány egyetlen öccse. Szép, nagy termetű. Ő a mi arany, ezüst testvérünk. Bátor, vakmerő! Erős, egy kézzel leüt akár egy libát, ami egyedül megtölt egy üstöt. Egy kézzel felemel egy hatalmas görögdinnyét.

A lány anyja sem maradt le a harmadik nővér mögött a gyermeke dicséretében.

– Hosszúhajú Szarojom, selyemhajú Szarojom! Hét fiútestvér egyetlen kishúga. A vízben ügyesen úszik, a mezőn szépen sétál, ő az én egyetlen kicsi kincsem, az én kedves Szarojom. A testvérei, ha egy nap nem látják, majd' beleőrülnek a bánatba.

Égett Fül hallotta ezeket a szavakat, de folyton csak a lányra gondolt, Szaroj azonban csak nem mutatkozott.

Akárhogyan is könyörögtek a vendégek, a lányt nem hozták elő. Miután megegyeztek a végső lánykérés napjában, elbúcsúztak. Égett Fül gyorsan lemászott a fáról, rendbe tette a haját, megtörölte az arcát. A nővére megölelte, megcsókolta:

– Dicsértünk téged – mondta.

A nagynénje az ujjával csettintgetve körbetáncolta.

– Így fogok táncolni a lakodalmadban.

Égett Fül szégyenlősen lehajtotta a fejét.

A vőlegény házában nagy vígasság volt. Az otthon maradt nagynénik és nővérek türelmetlenül várták a híreket. Égett Fülüket, mihelyt hazaértek, körülállták és egyenként mindenről kifaggatták őket.

Minden Turus-hurus asszony kívánsága szerint történt. Különösen az egérkisasszony hozománya a felsorolásánál nevetett fel:

– Cukrot kértem, és mézet kaptam.

MÁSODIK HÁZTŰZNÉZŐ

Az egerek szokása szerint a második alkalommal az egérurak mennek vendégségbe.

Turus-hurus asszony férje, Tosz-tolag bej, kora reggeltől csak készülődött, öltözködött. Legalább százszor elismételte magában:

– A vőlegény apjának komolyan, méltóságteljesen kell viselkednie. Ha megszólítanak, megszólalsz, ha nem szólítanak, nem beszélsz. Semmiképpen sem nyúlsz mohón az ételért. Akik veled vannak, azok sem ehetnek a lány házában. Egy pohár teát igyatok, semmi többet! A lányt nem szabad látni. De próbáld meg kitudakolni, hogy megfelel-e Égett Fülnek! Igyekezz elintézni, hogy kevés ajándékot kelljen adni a lányért! Ha a lány hozománya kerül szóba, tegyél úgy, mintha minket a hozomány nem is érdekelne, de hegyezd a füled, hogy pontosan ismerd a hozomány nagyságát!

Tosz-tolag bej igyekezett a felesége minden egyes szavát megjegyezni.

Most a lány házáról is be kell számolnom. Ott nagy felfordulás volt. Az üstök fortyogásától meg lehetett volna süketülni. A fiatal egerek fekete kavicsokat hordtak, hogy a vendégek majd azokon fenjék a fogukat.

Amikor megérkeztek a vőlegény követei, a háziak nagy örömmel fogadták őket. Miután megfenték a fogukat, bementek a lakásba, majd dióhéjból szörpöt ittak és helyet foglaltak az asztalnál. Szegény Tosz-tolag úr, magában egyre csak Turus-hurus asszony tanácsait ismételve, nem tudta, hogy mivel is kezdje a társalgást.

Nagy csend honolt. Mindenki csak arra várt, hogy valaki megtörje a csendet. Végül a lány egyik hozzátartozójának elfogyott a türelme:

– Jó lenne, ha bemutatná a vendégeket.

A vőlegény rokonai összenéztek. Rövid hümmögés után a vőlegény apja, Tosz-tolag megnevesítette a torkát egy csepp hideg vízzel és beszélni kezdett:

– Nos, ezen az oldalamon a feleségem hét nővérenek a férjei ülnek. Ők heten is mind testvérek. A másik oldalamon pedig a lányaim férjei ülnek. Név szerint nem kívánom őket bemutatni.

A lány egyik rokona megkérdezte:

– Miért nem mondd el a nevüket? Hiszen mindenkinek megvan a maga neve.

– Olyan hosszú a nevük, hogy egy egész nap alatt sem érnék a végére.

Most a lánynak egy másik rokona szólalt meg:

– Ha így van, legalább a saját nevedet áruld el!

– Engem Tosz-tolagnak hívnak.

A lány apja felnevetett:

– Furcsa egy név: Tosz-tolag. És a vőlegényt hogy hívják?

– Égett Fülnek.

– Ez a valódi neve?

– Nem. Az Égett Fül nevet a hősiességéért kapta.

– Mi az igazi neve?

Akármennyire is gondolkodott Tosz-tolag, a fia igazi neve csak nem jutott az eszébe. Végül a legkisebb lány férje a fülébe súgta: – Szirkalo, Szirkalo!

– Szirkalo, Szirkalo – mondta Tosz-tolag hangosan.

– Tényleg jobban hangzik az Égett Fül név – mondta nevetve a lány apja.

A fiú hozzátartozói nagyon megtetszettek a lány apjának, ezért nem tért mindjárt a tárgyra, hanem parancsot adott, hogy terítsenek meg. Száraz faleveleken hozták az ételeket. A fiú családtagjai nem ettek, csak ide-oda nézelődtek. Tosz-tolag magába roskadtan ült. A többiek, látva őt, szintén jóllakottságot tettek, csak a nyálukat nyelték.

A lány apjának az eszébe sem jutottak a vendégek, de egyszerre csak rájuk pillantva meglátta, hogy a vőlegény családtagjai nem esznek.

– Jaj, ez nem illik! Ha mi rokonok leszünk, barátoknak is kell lennünk. Azért tesztek így, hogy mi se együnk majd tinálatok?

Tosz-tolag bej e szavakat hallva nem tudta türtőztetni magát, enni kezdett. A fiú hozzátartozói csak erre vártak és egyszerre ők is nekiláttak. Bármilyen is került az asztalra, mindent felfaltak. A leveleket teljesen tisztára nyalták.

Evés után rátértek a dolog lényegére. A lány hozzátartozói úgy döntöttek, hogy legelőbb a hozományt számolják össze, hogy maguk minél többet követelhessenek.

A lány családtagjai egy hosszúfarkú egeret bíztak meg a felolvasással. A gyülekezet elé lépett és beszélni kezdett:

– A lánynak hét kocsi való hozománya van. Legyenek áldottak a testvérei, mindegyik bátyja egy-egy kocsit hozományt készített a húgának. És a szülei részét össze sem lehet számolni, mivel a szokásunk szerint a lány szülői házában fellelhető minden holmi teljességében a legkisebb gyerekekre száll. Most engedjétek meg, hogy rátérjek a mi követeléseinkre. A lány családja a vőlegény családjától mindenből hetven darabot kér: hetven nyakláncot, hetven gyűrűt, hetven fülbevalót, hetven karkötőt, hetven színes ruhát, hetven bundát.

Amikor a lány családjának a megbízottja ezeket a dolgokat sorolta fel, a vőlegény apjának, Tosz-tolagnak a szeme majd kiugrott a helyéről, de nem akart kellemetlen helyzetbe kerülni. A lány családjának a megbízottja befejezte a beszédét. A gyülekezet csendben maradt. A lány apja zavarba jött, mert attól fél, hogy Tosz-tolag bej abban a pillanatban felugrik, összeszedi az embereit és búcsú nélkül elrohan. Igaz, hogy Tosz-tolag is erre gondolt, de mindjárt a szeme előtt látta Turus-hurus asszonyt, ezért megenyhült és igyekezett elűzni az agyából ezt a gondolatot.

Végül megszólalt:

– Rendben van. Egyetértünk veletek. Csupán két kérésünk van – mondta. – Az első: legalább messziről mutassátok meg nekünk a menyasszonyt! A második: jelöljétek ki az esküvő időpontját!

– Az első kérést nem teljesíthetjük – mondta a lány apja. – A második kérdésre a válaszuk így hangzik: Hét év múlva, a tavasz hónap első dekádja utolsó napján lehet elvinni a lányunkat.

Tosz-tolag egy kicsit elgondolkodott. Láta, hogy a kijelölt idő nagyon jó, mert az ajándékokat, amiket kértek, akkorra meg tudják szerezni.

– Rendben! – mondta Tosz-tolag.

Az összegyűltek egyszerre gratuláltak.

A *rendben* szót mondva Tosz-tolag a fejével jelt adott a legkisebb nővér férjének, aki a zsebéből egy fehér kendőbe csavart csillogó gyűrűt vett elő és a lány apjának nyújtotta:

– Ez a tiétek – mondta.

Megint gratuláltak a házasság szerencsés előkészítéséhez. Minden jót kívántak egymásnak. A lány apja átvette a gyűrűt és a vendégek felálltak az asztaltól.

AZ ÖRÖMTELI HÍR

Tosz-tolag bej a csoportjával éjfélkor ért haza. Égett Fül nővérei és nagynénjei türelmetlenül várták az örömteli hírt. Turus-hurus asszony a férje elé sietett.

Tosz-tolag bej egy kicsit kedvetlen volt. Egész úton egy szót sem szólt. Nem tudta, hogy Turus-hurus asszony hogyan fogadja majd a hírt, hogy mennyi mindent kell adniuk a lány családjának.

Turus-hurus asszony látva a férje kedvetlenségét, nagyon elszomorodott. Arra gondolt, hogy nem hajlandóak odaadni a lányt. De látta, hogy a lányai meg a nővérei férjei nevetgélnek, és azon nyomban megnyugodott.

Tosz-tolag bej, amint közelebb ért Turus-hurus asszonyhoz, így szólt:

– Legyen derűs a tekinteted, vőlegény anyja!

Turus-hurus asszony nem tudott uralkodni magán, a férje nyakába ugrott, ölelte, csókolta.

Tosz-tolag házában ismét nagy lakomát csaptak. Reggelig ettek, ittak. A vendégek reggel lassan eltávoztak. Égett Fül pedig a szobájába ment, édes álomba szenderült.

Tosz-tolag bejnek csak ezután volt alkalma megbeszélni a dolgot a feleségével, Turus-hurus asszonnyal.

Tosz-tolag előbb a lány hozományáról beszélt, hogy Turus-hurus asszony jó kedvre derüljön. A hozomány nagy számát hallva Turus-hurus asszony nagyon megörült.

– Ej, férj uram, ne felejtsd a szavad: cukrot vettünk, méz lett belőle – mondta.

Tosz-tolag hallgatott egy kicsit, majd a lényegre akart térni, de nem tudta, hogy mivel is kezdje. Szerette volna, ha itt ér véget a beszélgetés.

– Nem megyünk még aludni? – kérdezte. – Nagyon elfáradtam.

- Mit beszélsz? – mondta Turus-hurus asszony. – Mondd el, hogy ők mit akarnak a lányukért!
- Amint Tosz-tolag bej a kívánt árukat sorolta fel, Turus-hurus asszony szíve összeszorult. Lassan megszólalt, de mintegy magának:
- Csak egészségesek legyünk, mindent elrendezünk. Oh, jaj, van barátunk, de van ellenségünk is! Ha nem szenvedünk meg a mi egyetlen fiunkért, akkor kiért is szenvednénk?

HOGYAN OKTATJÁK A SZÜLŐK A PIACRA INDULÓ ÉGETT FÜLET?

Turus-hurus asszony és Tosz-tolag bej leginkább Égett Fül lustasága miatt nyugtalankodott. Miután megvolt az eljegyzése, ő a kezét sem mozdította. Az anyja simogatva keltegette:

- Te csak azt akarod, hogy etessenek, itassanak, ha alszol, betakarjanak, hogy a te szép tested ne fáradjon. Arra nem gondolsz, hogy ahhoz, hogy a lány szüleinek ennyi mindent adjunk, nem hét év, de hetven sem elég. Te magad evésen és alváson kívül semmihez sem értesz.

Ezeket a feddő szavakat Égett Fül már legalább százszor hallotta. Az egyik fülén be, a másikon ki.

Tosz-tolag a fia pártján állt. Mindig azt mondta a feleségének, hogy a vőlegénynek sohasem szabad szemrehányásokat tenni. Ha eljön az ideje, majd fog dolgozni.

Egyszer tényleg sor került erre is. Egy szép napon Égett Fül nagyon korán kelt fel.

- Adjatok ide mindent, amink csak van, hadd vigyem el a piacra eladni – mondta.

A szülei nem hittek a fülüknek. Az anyja örömeiben átölelte, össze-vissza csókolta.

- Az én fiam vagy! – mondta az apja.

Turus-hurus asszony megkérdezte:

- Kivel akarsz elmenni a piacra?

Égett Fül dühösen felelt:

- Egyedül.

– Ne, kedvesem, egyedül ne menj! Válassz magadnak társat! Az úton még eltévedsz, a piacon becsapnak.

- Akkor a barátommal, Csuhszuluggal megyek.

Csuhcsulug a szomszédjuk volt. Állandóan csak az evésen járt az esze. Ha elkezdett enni, nem tudta abbahagyni. Ahol csak rizses húst látott, már ott is termett. Főképpen a lakodalmak nem lehettek meg Csuhcsulug nélkül. Mindig annyira telezabálta magát, hogy a hasát állandóan a földön húzta.

Turus-hurus asszony nem kedvelte Csuhcsulugot, mert az ilyen nagybélű volt, de a fiának erről mit sem szólt.

- Fiacskám, mit akarsz elvinni a piacra? – kérdezte Tosz-tolag.

- Amit akartok.

- Jó gabonánk van, vidd azt! – mondta az apja a fiú fejét simogatva.

Turus-hurus asszony felugrott:

- Egy vőlegény áruljon gabonát? Adjál a nevéhez méltó árut!

Az apja így szólt:

– Eredj, nézd meg, hogy Csuhs-csulug mit visz a piacra!

Égett Fül elment, megkérdezte a barátját.

– Semmi kedvem sincs elmenni a piacra – mondta az.

– Az én kedvemért sem jössz el?

– Elmegyek, de csak akkor, ha adsz valami ennem.

– Rendben van. Mit akarsz vinni eladni?

– Egy tömlő boron kívül semmim sincs.

– Legyen! Akkor én is bort viszek. Készülj fel az útra!

Égett Fül hazaszaladt.

– Adjatok gyorsan egy tömlő bort! – kiáltotta.

Az apja gyorsan megtöltött egy tömlőt borral, bekötötte a végét. Az anyja útravalót készített.

Nagy pompával indították útra Égett Fület.

Alig mentek egy kicsit, Csuhs-csulugot máris ellepte a verejték. Lihegett. Az út szélén állt egy platán. Alatta hűvös vizű patak folydogált.

– Gyere, pihenjünk egyet! – mondta Csuhs-csulug.

A barátja ajánlata nagyon is a kedvére volt Égett Fülnek. A borostömlőket letették a földre, megpihentek. Farkukat a patakba mártották, az orrukat megmosták.

Csuhs-csulug Égett Fül tarisznyájára nézett:

– Nem lenne rossz dolog falatozni egy kicsit – mondta.

Égett Fül jószívű volt. Mindjárt le is vette a nyakából a tarisznyát és kinyitotta. Csuhs-csulug egyszerre felfalt mindent.

Evés után pihentek még egy keveset, majd útra keltek. Végül eljutottak a piacra. Az ő borukra még csak rá sem néztek. Egész nap csak a vevőket várták. Így jött el az este. Amikor besötétedt, bekötötték a tömlő száját és szóltanul elindultak hazafelé. Egy darabig mentek. Hegyen-völgyön át haladtak, végül hajnalban elérték a platánhoz. Mindketten letették a tömlőt a földre és leültek pihenni.

Egy kis idő múlva Csuhs-csulug megkérdezte:

– Égett Fül, van pénzed?

Égett Fül átkutatta a zsebeit és végül talált két garast.

– Csak két garasom van – mondta.

– Akkor vegyél a boromból egy pohárral! Igyál! Nagyon jó a borom.

Égett Fül odaadta a két garast. Vett egy pohár bort. Megitta. Cuppogva mondta:

– Tényleg finom.

Csuhs-csulug a kezében dobálta a két garast:

– Sajnálalak téged.

– Miért?

– Azért, mert én eladtam két garas árú bort. Te egy fél garasnyit sem tudtál eladni.

Égett Fül zavarba jött:

– Ha jó barátom vagy, akkor most te veszel az én boromból.

Csuh-csulug egyetértett ezzel a javaslattal. A két garasért vett egy pohár bort.

Cuppantva mondta:

– A te borod sem rossz.

Ily módon vásárolgatva egymástól bort, mindkettejük tömlője kiürült. Ezután dalolva mentek hazafelé.

Égett Fül éjfél után ért haza. Az apja már régen aludt. Az anyja szemére nem jött álom, mert nagyon idegeskedett a fiáért.

Égett Fül, amint belépett a házba, egy kicsit összeszedte magát. Igyekezve a háziakat fel nem ébreszteni, lábujjhegyen járt. Amikor el akart nyúlni az ágyán, az anyja, Turus-hurus asszony suttogva megszólalt:

– Isten hozott, gyermekem. Sikerrel járt az utad?

Égett Fül nem tudta, hogy mit feleljen.

Turus-hurus asszony azt hitte, hogy a fia nem hallotta a suttogást, ezért felkelt és odament hozzá.

Égett Fül mindent elmesélt, ahogyan az történt.

– Ne mondd el apának, amit nekem elmeséltél! – mondta az anyja. – Reggel majd mutatok neki egy gyűrűt és azt mondom, hogy Égett Fül vette nekem a borért kapott pénzen.

Reggel így is tettek. Az apa elhitte és nagyon boldog volt.

ÉGETT FÜL TELEFONON BESZÉL A MENYASSZONYÁVAL

Néhány nap múlva Égett Fül nagyon szeretne volna látni a menyasszonyát. Az anyja, Turus-hurus asszony többször is figyelmeztette, hogy semmiképpen se közeledjen a lány házához. De ahogy teltek-múltak a napok, elfogyott Éget Fül türelme. Egy napon feltárta a bánatát közeli barátjának, Csuhszulugnak.

– Ez egy kis pénzedbe fog kerülni – mondta az.

Égett Fül tudta, hogy Csuhszulugnak soha sincs más kívánsága, csak hogy eleget ehessen.

– Akármit is kívánsz, mindent megadok – mondta Égett Fül és a kezét a szívére tette.

– Két nap alatt telefonvonalat vezetek tőletek a lány házáig – mondta Csuhszulug. – Amikor csak kedved támad, beszélhetsz a kedveseddel.

Égett Fül örömeiben megölelte, megcsókolta a barátját.

– Csak két feltételem lenne.

– Hadd halljam!

– Az első feltételem az, hogy értesítsd a lányt, hogy két nap múlva a régi kemencében lesz egy telefonkészülék, és mihelyt lenyugszik a nap, menjen oda kemencéhez és várja a hívásodat. A második feltételem az, hogy ha nem töltöd meg a hasam, nem telefonálhatsz.

Égett Fül mindkét feltételt örömmel elfogadta.

Csuh-csulug nekiállt a munkának. Égett Fül időközben értesítette Szaroj kisasszonyt. Két nap múlva telefonbeszélgetés kezdődött közöttük:

- Halló, halló...
- Halló, halló...
- Ki beszél?
- Szaroj hanim.
- Mikor lesz az esküvőnk?
- Hét év, hét hónap, hét hét, hét nap és hét éjszaka múlva.
- Ilyen soká?
- Igen.
- Az anyám vett neked egy gyűrűt.
- Az én anyám varrt neked egy sapkát.
- Csókollak.
- Én is té...

Ekkor a hang megszakadt. Szaroj hanim és Égett Fül bej még egy ideig hallózott, de semmit sem hallott. A boroshordó mögül előbújó Csu-csulug nevetve kérdezte:

- Most hogyan csókolóztok? Milyen húst adsz nekem? Te magad megeszed a tyúk combját, nekem csak a szárnya jut.

Égett Fül hiába könyörgött, Csu-csulug hajthatatlan maradt.

- Mára legyen nektek ennyi elég – mondta. – Ami megmaradt, elmondjátok majd holnap.

A nagybélű Csu-csulugnak ekkor jött el a nagy napja. Amikor csak beszélgetni akart a vőlegény a menyasszonnyal, minden alkalommal teleette magát. Égett Fül ezeken a napokon éhesen is boldog volt, mert Szaroj hanim hangját hallhatta.

ÉGETT FÜL LOPNI INDUL

A lány családtagjainak a követeléseit Égett Fül és a szülei számára teljesíthetetleneknek bizonyultak. Ekkor igen sok egér volt vőlegény korban, ezért ketten-hárman összejöttek és elindultak betörni a kincstárba.

Egyik nap Égett Fül bánatosan ült otthon. Bármennyire is erősködött Turus-hurus asszony, ő csak nem ment ki az udvarra. Egyre csak ezt ismételgette: „Nincs kedvem”. Ott hevert, elnyúlva az ágyán.

Kintről hangot hallottak. Turus-hurus asszony kiment. Rövid idő múlva visszajött és így szólt a fiához:

- Téged hívnak a barátaid.

Égett Fül előbb azt gondolta, hogy csak Csu-csulug lehet az, aki Szarojról hozott neki hírt, ezért nagyon megörült. Azonban amikor meglátta, hogy a szomszédban lakó vőlegények voltak azok, nagyon elszomorodott. Az egyiknek a neve Zir-zirih, a másiké Meh-mirek volt.

Azt mondták Égett Fülnek, hogy mennek kirabolni a padisah kincstárát. Égett Fül sokáig gondolkodott, de végül úgy döntött, hogy csatlakozik hozzájuk.

Égett Fül otthon azt mondta, hogy a barátaival a vásárba megy. Az anyja egy kicsit félrehúzta a száját, de beleegyezett és útravalót kezdett csomagolni a fiának. Égett Fül gyorsan felöltözött és máris szaladt a barátaihoz.

Három nap és három éjjel mentek, míg végül eljutottak az egérkirály birodalmába. Egy magas vár állt ott. A vár minden sarkán egy-egy fegyveres őr állt. A kincstár felett még egy madár sem repülhetett át. A felkészült tolvajok leültek jó messze a kincstártól és gondolatokba merültek. A legidősebb, Zir-zirih szólalt meg elsőnek:

– Itt ravaszságra van szükség.

– Mindenki tegyen javaslatot és akié a legjobb, azt fogadjuk el – mondta Meh-mirek.

Azt mondták, hogy az első javaslatot tegye meg ő maga.

– Én azt javaslom, hogy a vár fala mellett építsünk lépcsőt, majd másszunk be a kerítésen – mondta Meh-mirek.

Ezután Égett Fül beszélt:

– Én azt tanácsolom, hogy hozzunk egy tömlő bort és vendégeljük meg az öröket. Amikor berúgnak, könnyen elvégezhetjük a dolgot.

A harmadik javaslatot Zir-zirih tette:

– Ássunk kintről egy alagutat – mondta. – Majd ha bejutunk, elvégezhetjük a feladatunkat.

Mindenkinek az utolsó javaslat tetszett a legjobban. Megfenve a fogukat, a karmaikat, munkához láttak. Hét nap, hét éjjel megállás nélkül csak ástak a vár alatt, de még a feléig sem jutottak. Zir-zirih és Meh-mirek szorgalmasan dolgozott, de Égett Fül bej egy kis munka után már elfáradt és a társait is elkedvetlenítette. Zir-zirih így szólt:

– Nem kell elkedvetlenedni. Hallottam, hogy két veréb a csőrében elhordta egy tenger vizét. Amit nagyon akarunk, azt meg is tudjuk tenni.

Az alagútban naponta alig egy tűhosszal jutottak előre. Néhány nap múlva azonban túloldalról hang ütötte meg a fülüket.

– Csitt! – mondta Zir-zirih. – Hallgassatok! A várban vagyunk. A kincstár őreinek a hangja hallatszik.

– Pihenjünk egy kicsit! – mondta Meh-mirek. – Még meghallják a zajt.

A vőlegények aludni próbáltak a nedves földön, mert nagyon fáradtak voltak. Egy kis idő múlva Zir-zirih megrázta Égett Fül és Meh-mirek karját:

– Hé, nem szabad ennyit aludni! Keljetek fel! Mindjárt reggel lesz.

A karmaikkal megint ásni kezdtek. Égett Fül karma hirtelen ürbe nyúlt. Egy kis lyukon keresztül feltűnt a vár udvara. Alig tudta türtőztetni magát, hogy örömeiben fel ne kiáltson. Jó, hogy ezt észrevette Zir-ziriht és a kezét a barátja szájára tette.

– Mit csinálsz? – kérdezte.

Kidugva egyik lábukat az udvarra, körülnéztek. Az udvaron nem volt senki. Zir-zirih sűgva mondta:

– Itt társat kell találunk, aki majd segít.

– Senki sem lehet meg társ nélkül – ismerte el Égett Fül. – Mennyit kínlódtunk eddig, mennyit szenvedtünk! Most, amikor már-már készen vagyunk, kell valakit keresnünk?

Meh-Mirek nem szólt, csak a beszélgetők száját leste.

Zir-zirih nagyon megharagudott Égett Fülre, sőt meg is bánta, hogy magukkal hozták. De most nem volt helye veszekedésnek. Ezért megenyhülve mondta:

– Mit tegyünk, ha nem találunk magunknak vezetőt?

Akármerre néztek, mindenütt örök voltak. Ekkor egy kissé Égett Fül is megnyugodott: – Mit mondhatnék? Tégy úgy, ahogy jónak látod!

– Várjatok itt! Mindjárt visszajövök – mondta Zir-zirih, és elbúcsúzván, lábujjhegyen az egyik őrhöz lopakodott.

Néhány perc múlva az őrral együtt tért vissza.

– Nézzétek, ez a derék legény csatlakozik mihozzánk.

Ezután az őrhöz fordult:

– Vitéz, áruld el a nevedet!

– Foghíj vagyok.

Foghíjnak hiányoztak az elülső fogai és kissé dadogott. Harcban veszítette el a fogait.

Égett Fül egy kicsit előre lépett és az ő foghelyeit szemlélve így szólt:

– Jól van, Foghíj. Mivel nyithatjuk ki a kincstár ajtaját?

Foghíj félénken, dadogva mondta:

– Ttt-uuu-ddd-ooo-m, hhh-ooogy hhhh-ool van a kulcs. A vár legközepén, egy oszlopon lóg.

E szavakat hallva, mind a négyen a várudvar közepén álló oszlophoz mentek. Az nagyon magas volt. Az egerek, Foghíj tanácsára, egymás hátára álltak és úgy vették le a kulcsot. Ezután kinyitották a kincstár egyik kamrájának az ajtaját. Az ott látható drágakövek csillogásától elvakultak. Mindegyik egérfi egy-egy tarisznyát kezdett megtölteni kincsekkel. Mohóságukban annyi drágakövet gyömöszöltek a táskákba, hogy végül nem volt erejük felemelni azokat. Megállapodtak, hogy mindegyik tarisznyából ki kell venni egy kevés drágakövet, de ezt egyikük sem tette meg. Mindegyikük csak a saját tarisznyájával törődött és igyekezett kihúzni azt az udvarra. Sietségükben be sem zárták a kincstár ajtaját. Csomagjaikat odahúzták a kiásott alagúthoz. A degeszre tömött tarisznyák azonban nem fértek át a bejáraton. Zir-zirih parancsára mindenki letette a földre a csomagot és közösen elkezdtek kiszélesíteni az alagutat. Akármennyire is igyekeztek, akármennyire is csorgott róluk a verejték, éjszakáig csak háromarasznyi utat tudtak megtenni.

Mivel az alagútban sötét volt, mit sem tudtak arról, hogy közben leszállt az éj. Égett Fül most is lustálkodott. Mindig arra törekedett, hogy sohase kerüljön messze a csomagjától.

Éjjel mindenfelé elterjedt a hír, hogy kifosztották a kincstárat. Az egerek királya a vezíreivel és a tanácsosaival egyetemben a kincstárba ment... minden őret felsorakoztatta és haragosan ordította:

– A dologban áruló keze van – mondta. – Valamelyik őr vezette ide a tolvajokat, másképpen senki sem tudná megközelíteni a kincstáramat. Ha nem kerülnek elő az elrabolt holmik, mindegyikötök felakasztalak a farkatoknál fogva.

Ekkor érkezett futva a főkincstárnok. Főt hajtva a padisah előtt, dadogva mondta: – Légy üdvözölve, Világ Ura! Az örök közül eltűnt Foghíj.

A padisah parancsot adott:

– Azonnal keressétek meg és vezessétek elém Foghíjt!

Az örök fegyvert ragadtak és az letűnt keresésére siettek. Jobbra szaladtak – nem találták, balra futottak – ott sem lelték. Végül eljutottak az alagút bejáratához. Néhány ór ott is maradt. Elsőnek Égett Fül értesült arról, hogy ott vannak az örök, de csak a csomagjával volt hajlandó tovább menni. Átölelte a tarisznyáját:

– Senkinek sem adom oda! – kiáltotta.

Amikor meghallották a hangját, Zir-zirih, Meh-mirek és Foghíj futásnak eredt. Oly sebesen futottak, oly gyorsan szedték a lábukat, hogy csak a porfelhő látszott utánuk. Az örök Égett Fület és a kincstár drágaköveivel teli négy tarisznyát az egérkirály elé vitték. A padisah haragos tekintettel mérte végig Égett Fület. Ijesztő tekintete megrémítette az ifjú egeret. Reszketni kezdett mind a négy lába.

– A tarisznyákat a kincstáramba, a tolvajt a börtönbe! – adta ki a király a parancsot.

Az egerek királyának ezt a parancsát mindenki meglepetten hallotta. Mivel az országukban nem létezett lopás, börtön és fegyház sem volt. Az országban a legtiszteltebb és legfőbb tolvaj maga a padisah volt. Lopásban a második helyen a nagyvezír, a második helyen a miniszterelnök állt.

Most a padisah parancsa mindenkit zavarba hozott. A vezír tanácstalanul és ijedten kérdezte a padisahtól:

– Mit tegyünk, Világ Ura, a tolvajjal? Mit mondtál?

– Hogyhogy, mit tegyünk? Azt mondtam, hogy vessétek börtönbe!

– Jaj, sem fegyházunk, sem börtönünk nincs!

– Nincs? Akkor adj parancsot, hogy építsenek őhozzá, magához és a nevéhez illő tömlöcöt. Hiszen nincs őhozzá hasonló tolvaj, aki a padisah kincstárába be mert volna törni. Ő királyi tolvaj! Hogy hívják?

– Világ Ura, ő azt mondja, hogy Égett Fül a neve.

– Ha-ha-ha! Égett Fül? Úgy látszik, valamilyen csatában megégette a fülét. Halljátok, mit mondok nektek? Ha akár egy haja szála is meggömbül, a legjobb lesz, ha saját kézzel végeztek magatokkal, egyébként a nyakatokat a saját éles fogaimmal harapom át. Végrehajtani a parancsomat!

A vezír és a vekil meghajolt a padisah előtt. Ezután megragadták Égett Fül karját és elvezették. Amíg a börtönt építették, őt a főparancsnok fáskamrájába zárták és bekötötték a száját.

Gyorsan elterjedt a hír, hogy Égett Fület letartóztatták. Legelőször Szaroj hanim hozzátartozói látogatták meg. Egy csoport élén a lány öccse, Bun-bulum hozott Égett Fülnek ennivalót. Két napig tartott, míg Bun-bulumnak sikerült elintéznie, hogy eljusson Égett Fül börtönébe. Az egerek királya parancsot adott, hogy a tolvajhoz senkit se eresszenek be. Végül kénytelen volt a magával hozott ételt az örök segítségével juttatni be a fogolynak.

Égett Fül nem hitt a szemének, amikor megpillantotta a gondosan becsomagolt dióbelet, a bőrbe csavart sajtot. Mohón kezdte a szájába gyömöszölni az ételt. A csomagból egy szépen beszegett, virágmintás kendőt húzott elő. Abban szintén volt valami. Égett Fül a kendőt gyorsan szétnyitotta. Egy szurmával írt levelet talált benne. Az ételt félrelökte és olvasni kezdett.

A levél így hangzott:

„Kedvesem, szemem fénye, Égett Fül bej! Nélküled a napjaim nagy bánatban telnek. Tudod, hogy mi jutott az eszembe? Ha nem kerülsz ki onnan gyorsan, öngyilkos leszek. Tenélküled csupa kín az élet. Az esküvőt és a menyasszonyi váltságdíjat illetően nyugodt lehetsz. Az anyám a családonál megrendelt dolgokat a testvéreim előtt titkolva maga elkészíti. Csak az a fontos, hogy te gyorsan gyere. Az anyám mindent teveled akar elhozatni, hogy a te hozzátartozóid és az én családtagjaim is azt higgyék, hogy mindent te magad szereztél meg.”

A levélnek ezeket a szavait olvasva Égett Fül szeme könnybe lábadt az örömtől. Felkapta a Szaroj hanim hímezte kendőt és megtörölte a szemét.

A levél utolsó mondata így hangzott:

„Öllek és sokszor csókollak. Az érkezésed várom – Szaroj hanim”

Néhány óra múlva tért csak magához Égett Fül a levél hatása alól. Kinyílt az ajtó. A fegyveres őr így szólt:

– Valaki várja az üres edényeket.

Égett Fül egyszerre magához tért. Sietett, hogy még levelet is ír hasson Szaroj hanimnak.

A tiszta dióbelet az őrnek nyújtva így szólt:

– Egyél belőle egy kicsit, amíg én írok pár sort a menyasszonyomnak!

– Menyasszonyod is van? – kérdezte az őr és elvette a diót.

Égett Fül gyorsan írni kezdett:

„Lelkem, szemem fénye, Szaroj hanim! Most tudtam meg, hogy vágyakozol utánam. Kell, hogy a bábornak a nyakán legyen a feje. Csak rövid ideig fog tartani ez a szörnyűség. Ne törődj semmivel! Mihelyt kiszabadulok, megesküszünk!”

Ekkor az őr, talpra állva, így szólt:

– Fejezd már be! Hogyan lehet ennyit írni?

Égett Fül a levelet összehajtogatta és az üres dióhéjba téve átadta az őrnek.

* * *

Egérországban igen furcsák voltak a szokások, és ezek közül a furcsa szokások közül az egyik az volt, hogy a padisah vezírei és miniszterei igen gyakran cserélődtek. Ennek az oka az volt, hogy a vezír és a vekil tisztségére azt az egeret tartották a legméltóbbnak, aki a legnagyobb tolvaj volt, mivel ennek az országnak minden kincsét lopások során szedték össze.

A lopni nem tudó, a tolvajlásra képtelen egereket az egérkirály parancsára elűzték az országból. Most a vezír szívébe félelem költözött, hogy a padisah a lopással hírnévre szert tett Égett Fület az ő helyébe akarja tenni. Arra gondolt, hogy valahogyan el kell tüntetni a foglyot.

Égett Fül a fáskamra egyik sarkában meghúzódva elmélkedett. Próbált kitalálni valamit, de csak nem jutott az eszébe semmi értelmes dolog sem. Egy idő múlva nyílt az ajtó. Bejött a vezír meg a vekil. Égett Fül gyorsan felállt a földről, fejet hajtott előttük.

– Ne nyugtalankodj, Égett Fül bej – mondták.

Égett Fül tudta, hogy a vezír csak gúnyolni akarja.

– Mondja csak meg, evett ma már valamit?

– Féldióhéjnyi vizet adtak. Azt ittam. És adtak egy kicsi, nagyon kevés zsírt. Annak undorító macskaszaga volt. Úgy látszik, hogy ebbe a zsírba egy macska is beleszagolt. Közel sem tudok hozzá menni.

A vezír az őrt szólította:

– Mit parancsolt neked a padisah?

– A Világ Ura azt parancsolta, hogy gondoskodjam erről a zshiványról.

– És gondoskodszt róla?

– Igen.

– Hogyan? – kérdezte, miközben a macskaszagú zsírt, amit Égett Fül nem evett meg, oda-csapta az őrlábai elé.

– Ne felejtst el, hogy ő most a mi országunkban igen nagy tiszteletnek örvendő úr. Nagy megtiszteltetés vár rá. A padisah egy őt megillető magas tisztségbe emeli. És akkor mit fogsz tenni?

Félelmében az őrl megremegett:

– Akkor, vezír, akkor...

Az őrl annyira reszketett, hogy nem tudta folytatni a mondatot.

A vezír a vekilhez fordult:

– Vekil, tudod, amíg nem készül el a mi tisztelt tolvajunknak, akarom mondani, vendégünknek a börtön, jaj, megint tévedtem, a palota, addig hadd maradjon nálunk!

– Nagyon jó ötlet – adott igazat neki a vekil. – Ha megengedi, elviszem magamhoz.

– Nem, énvelem jön.

Égett Fül, hallva ezeket a szavakat, nagyon meglepődött. – Mi lesz ennek a vége?

Ez után egyik oldalról a vezír, másik oldalról a vekil karolt belé és kivezették a főparancsnok faskamrájából. A kapu előtt a vezír hintaja állt. Hat rab egér volt befogva, Égett Fület nagy tisztelettel beültették, majd a hintó elindult. Hamarosan odaértek a vezír palotájához. Égett Fület bevezették egy nagy szobába és a tisztelt vendégeknek fenntartott díszhelyre ültették. A szolgák csak a vezír parancsára vártak.

– Tisztelt tolvajunk... oh, megint elhibáztam! Tisztelt vendégünk, mit kívánsz? Enni akarsz vagy aludni?

Égett Fül egypillanatnyi gondolkodás után így szólt:

– Vezír úr, én enni és aludni akarok.

Égett Fülnek ez a válasza egyformán tetszett a vezírnek és a vekilnek is.

A vezír azonnal parancsot adott és a szolgák odavitték az asztalt az ágy mellé, majd a legkülönlegesebb ételeket hozták. Ezután a vezír a lányát hívatta.

– Ismerkedj meg a lányommal, Hosszú Pillával! – fordult a vezír a vendégéhez.

Égett Fül figyelmesen megnézte a lány arcát, szemét. Láttá, hogy Hosszú Pillának ez az igazi neve, mert a szemén egyetlen szempilla sem volt.

A vezír ezután Égett Fülről beszélt a lányának. A bátorságáról, a férfiaságáról. Arra is fel-szólította, hogy Égett Fület ő maga altassa el, senkit se eresszen a közelébe.

Miután a vezír kiment, Égett Fül elnyújtózott az ágyon. Hosszú Pilla hanim finom falatokat dugott a szájába, amiket az egér-legény nagy ásítások közepette nyelt le.

– Nem fázik? Nincs melege? – kérdezte udvariasan Hosszú Pilla.

– Nem fázom. Nincs melegem.

Hosszú Pilla hanim zavarba jött. Ilyen választ nem várt. Sőt eddig nem is hallott olyasmit, hogy valaki nem is fázik és melege sincs.

– Ha fázik, betakarom; ha melege van, legyezzetem.

– Hosszú Pilla kisasszony, nem is fázom, melegem sincs, de ha akarja, takarjon be és legyezzzen!

Hosszú Pilla betakarta Égett Fület egy paplannal, majd melléje ült és a legyezővel legyezni kezdte az arcát.

Égett Fül álmosan arra gondolt, hogy itt Csuhs-csulugnak lenne a helye. Ehetne, alhatna eleget. Ha felkel, megint ehet, majd mehet megint aludni. Ezután álomba merült. Hosszú Pilla kisasszony legyezzgette, és arra gondolt, hogy mi lenne, ha Égett Fül őt venné feleségül. Ha ilyen lenne a férje, boldognak érezné magát.

Égett Fül így evett és aludt három nap és három éjjel, itt, a vezír házában.

Három nap alatt elkészült a börtön. Tudatták a padisahhal. Ő a vezírral és a vekillel együtt elment megnézni. Láta, hogy a földön sehol sincs hozzá hasonló börtön. A kétemeletes épületnek a keleti és nyugati oldalán is volt balkon. Körülötte hatalmas kert terült el. Nagy nyugalom honolt az egész környéken. A termeket, a szobákat nagy körültekintéssel rendezték be. A padisah nagyon elégedett volt. Így szólt:

– Derék legény vagy, vezír, kitaláltad a gondolataimat. Ennek a bátor legénynek egy tömlőcpalota kell. Most vezessétek ide Égett Fület!

A vezír meg a vekil maga ment el érte. A sah pedig parancsot adott, hogy terítsenek meg és hozzák a legfinomabb falatokat. Amikor a vezír és a vekil eljutott Égett Fülhöz, Hosszú Pilla kisasszony elszomorodott.

– Hová viszed? – kérdezte az apjától.

– A sah Égett Fül bejnek új börtönt, jaj, megint rosszul mondtam, új palotát építtetett. Ezután a mi tolvajunk, pardon, a vendégünk ott fog lakni.

– Többé már nem látom?

A vezír éppen ezt akarta, habár egyrészt nagyon szerette volna, ha Égett Fül az ő lányát veszi feleségül, ha ő maga nem lesz már nagyvezír, egy ilyen tiszteletteljes vő nyugodt életet biztosíthat neki.

– Égett Fület hamarosan meghívjuk vendégségbe. Majd olykor-olykor mi is meg fogjuk látogatni.

Azonban, hogy mentse magát, a vezír különböző fondorlatokon törte a fejét. Legelőször is el akarta innen küldeni Égett Fület. Ha ez nem sikerül, feleségül adja hozzá a lányát.

Égett Fület a sah színe elé vezették. Mihelyt belépett, azonnal feltettek neki egy kérdést:

– Nem történt semmi bántódásod ezen a néhány napon?

– Nem, Világ Ura. A vezír nagy tiszteletben részesített. Különösen a lánya, Hosszú Pilla kisasszony gondoskodott rólam nagyon sokat.

– Nagyon örülök, hogy meg vagy elégedve a minisztereimmel. Most pedig foglalj helyet az asztalnál!

Amikor már mindannyian az asztal körül ültek, a padisah megkérdezte Égett Fültől:

– Tetszik ez a palota?

– Igen, Világ Ura, nagyon szép.

– A tiéd!

Égett Fül nem akart hinni a fülének. Miért tisztelnek ők engem ennyire? Szegény Égett Fül honnan is tudhatná, hogy ebben az országban a legnagyobb tolvajok örvendenek a legnagyobb tiszteletnek.

– Még milyen kívánságod van? – kérdezte a sah. – Bármit is kívánj, megteszem.

Égett Fül úgy tett, mintha szégyellné magát. Dadogva mondta:

– Világ Ura, tudod, hogy vőlegény vagyok. Hamarosan meg kell tartani az esküvőt. A lány hozzátartozói sok ruhát kérnek. Ezért indultam el lopni. Adj engedélyt, hogy elmehessek.

A sah kiköpte a már összerágott falatot. Felugrott.

– Tisztelt tolvaj-vendégünk! Te engem a szavaiddal meg is örvendeztettél, de el is szomorítottál. Megörvendeztettél, mert részt vehetek az esküvődön. Elszomorítottál, mert el akarsz menni. Most, mert ígéretet tettem, hogy teljesítem minden egyes kívánságodat, mit tegyek?

Kis idő múlva a vezírhez fordult:

– Vezír, írd!

A vezír az övéből mindjárt egy papírt és egy félig elrágott tollat vett elő.

– Parancsolj velem!

– Írd! Ajándék a padisahtól Égett Fül menyasszonyának: hétszáz szép ruha, hétszáz gyöngy, hétszáz fülbevaló, hétszáz gyűrű.

Égett Fül szeme majd kiugrott a helyéből. A lány családja mindenből hetven darabot kért, a padisah pedig mindenből hétszázat ad. Égett Fül arra gondolt, hogy ha a nagyétkű Csuhsulug meglátja, biztosan megpukkad az irigységtől.

Égett Fület a padisah hangja ébresztette fel az ábrándozásból.

– Természetesen nehéz tőled elválnom, de a szavamat adtam, ezért teljesítem a kívánságodat. Hóhér!

Alig ejtette ki a padisah ezt a szót, a hóhér már is készen állt az ajtóban.

– Parancsára, Világ Ura!

Égett Fül megpillantott az ajtóban egy hatalmas termetű egeret. A felső fogai annyira hosszúak voltak, hogy nem fértek el a szájában, kinyúltak az alsó állkapcsa elé.

– Hóhér, azonnal fejezd le a mi tisztelt vendégünket!

Ezután a vezírhez fordult:

– Amiket felsoroltam, az összes ajándékot, azonnal küldd el Égett Fül menyasszonyának!

A vezír jó kedvre kerekedett. Tehát elmúlt a veszély, Égett Fül nem kerülhet a helyére.

A padisah hirtelen haragra gerjedt.

– Hóhér! Miért nem teljesíted azonnal a parancsodat? – ordította.

– Világ Ura, már régen nem haraptam el senkinek a torkát sem ezekkel az éles fogakkal. Ha megengeded... – mondta a hóhér, és a fogait csattogtatva Égett Fülre akarta vetni magát, de a sah még időben visszatartotta.

– Nem, nem – mondta. – Ő nem egy szokásos tolvaj, ő tiszteletreméltó úr. Ezért ennek a királyi tolvajnak a fejét karddal, a legélesebb karddal kell levágni. Az éles kard nagyon jól vágja a nyakat.

Ettől a váratlan eseménytől Égett Fül annyira megzavarodott, hogy nem tudott megszólalni. Egyszerűen nem talált szavakat. Végül azonban csak sikerült erőt venni magán és így szólt:

– Világ Ura, miért akarsz megölni?

– Nem engedhetem meg, hogy elmenj innen, mint tolvaj, és egy másik padisahot is kirabolj.

– Világ Ura, én nem akarok örökre elmenni. Hogyan is hagyhatnék itt egy ilyen szép palotát?

– Hát akkor mit akarsz?

– Azt szeretném, hogy miután megtartom az esküvőt, Szaroj hanimot is idehozhassam és ebben a szép palotában élhessünk tovább boldogan.

– Tényleg? Hóhér, elmehetsz!

A hóhér szeme villámokat szórt.

– Most mit tegyek? – kérdezte.

– Ebben az országban talán nincs más ellenséged? Eredj! Öld meg azt, hogy megnyugodj!

– Ebben az országban mindenki az ellenségem. A hóhérnak nem lehet egyetlen barátja sem.

– Akkor kapd el az első egeret, aki a szemed elé kerül!

Amikor a hóhér éppen ki akart menni, kinyílt az ajtó és belépett Könyvrágó, a palota bölcse. A hóhér megragadta, de a sah gyorsan rászólt:

– Hóhér, őhózzá nincs semmi közöd!

A hóhér dühösen végignézett a bent lévőkön, majd kiment és becsapta maga mögött az ajtót.

Könyvrágót maga a vezír hivatta ide, és még azt is megmondta neki, hogy majd mit mondjon. Könyvrágó gyorsan leült, mert az utcáról egy egér hangos visítása hallatszott. Ezt a hangot hallva, a bentiek összenéztek.

– Ne nyugtalankodjatok – mondta a padisah. – A hóhérunk biztosan most fejezett le valakit Égett Fül helyett.

Ezután Égett Fülhöz fordult:

– Ez Könyvrágó, a palotánk tudósa. Egy hét alatt átrágja magát egy könyvön.

– Kedves tudós, ülj közelebb az asztalhoz! – mondta Könyvrágónak a vezír.

– Nem, köszönöm, nemrégén rágtam meg egy ízletes ételekről szóló könyvet. Egy keveset a sült halból, egy keveset a savanyúságból. A zsíros lepényből nem is ettem. Most semmihez sincs étvágyam.

– Akkor mi célból jársz erre? – kérdezte a padisah.

– Azért jöttem, hogy megismerjem a vendéget. Mindenfelé csak órála beszélnek.

– Tetszik neked Égett Fül?

- Igen, Világ Ura. Erős karú, bátor, határozott fellépésű egérnek látszik.
- Köszönöm szépen, tisztelt Könyvrágó – mondta Égett Fül kissé felemelkedve a székről.
- Újabb híreket szeretnék hallani a hőstetteiről.
- Mire gondolsz?
- Világ Győzedelmes Ura! Tudod, hogy egyszer egy okos egér azt tanácsolta, hogy a macskának, a mi ádáz ellenségünknek a nyakába akasszanak csengettyűt. Nagy kár, hogy egyetlen bátor egér sem akadt, aki megvalósította volna ezt a nagyon bölcs tanácsot.

Az összes jelenlévő ereiben szinte megfagyott a vér.

- Beszélj! Honnan jutott az eszedbe ez a macska, amikor mindnyájunknak jó a kedve?

A vekil annyira megijedt, hogy majdnem megállt a szíve.

Könyvrágó elővett a zsebéből egy kis papírdarabot. Átnyújtotta a vekilnek. Az az írást gyorsan átfutotta. Ekkor mindjárt megnyugodott, de a többiek nem tudták, hogy a papíron olvasható szövegtől nyugodott-e meg, vagy mindenről megfeledkezett, amíg azt olvasta.

Könyvrágó folytatta a beszédét:

- Uram, tudod, hogy már több éve szolgálom a palotádban. Egész életemben csak a könyveket rágom, más munkám nincs is. Ezek a könyvek sok mindenre megtanítottak. Most, amikor megtudtam, hogy egy ilyen bátor legény jött az országunkba, nagyon megörültem. Van a Földön egy rubin, aminek az értéke minden kincsedével felér. Ha ez a rubin a te kincstáradban lenne, senki gazdagsága sem lehetne a tiédhez mérhető. A Föld összes egérkirálya között te lennél a leggazdagabb. Én azt a könyvet, amiben erről a rubinról írtak, pár évvel ezelőtt rágtam meg. Ki más tudná elhozni ezt a drágakövet, ha nem Égett Fül bej?

- És hol van a rubin? – kérdezte a padisah.

- Innen hét napi útra, egy kiszáradt folyó partján áll egy vén, romos malom. A rubin, amiről beszéltem, abban a malomban van.

- Milyen nagy csoda, hogy eddig még soha senki sem akadt, aki ellopta volna azt a drágakövet.

- Világ Ura, azt a rubint két szíami macska őrzi.

Mindenki csak a rubinra gondolt, de amikor körülnéztek, meglepetten látták, hogy Égett Fül eltűnt. Amint jobban megnéztek mindent, észrevették, hogy ott fekszik az asztal alatt.

- Mi történt veled? – kérdezte a padisah.

- A rémülettől elvesztettem az eszméletemet.

- Megijedtél a szíami macskáktól?

- Nem. Attól ijedtem meg, hogy a rubinért nem engem, hanem valaki mást küldesz el.

- Ez azt jelenti, hogy el akarsz menni ezért a rubinért?

- Természetesen, uralkodóm!

- Derék legény vagy! Igazi bátor egér!

- De engedd meg, hogy három napig gondolkozzam!

Amíg Égett Fül gondolkodik, ki másról szólhatnék, mint a vezír lányáról, Hosszú Pilla kisasszonyról. Miután Égett Fül átköltözött a saját palotájába, Hosszú Pilla nagyon nyugtalan volt. Aggódott érte. Egy nap Égett Fül után érdeklődött az apjánál:

– Apa, mi történt Égett Füllel?

– Lányom, Égett Fül nagyon nehéz helyzetbe került. A padisah nagy útra küldi.

Ezután a vezír mindent elmesélt a lányának, aki arra gondolt, hogy mindez csak az apjától indulhatott ki. Ezért segíteni akart Égett Fülnek.

Hosszú Pilla talált egy titkos utat, amin elment Égett Fülhöz, aki az eltelt két nap alatt egészen lefogyott, sokat bánkódott, nyugtalankodott. Hosszú Pilla kisasszony vigasztalta:

– Megtanítalak arra, hogy hogyan kell ellopni a rubint a szíami macskáktól.

Mindent elmagyarázott. Égett Fül megértette, hogy hasznát veszi mindannak, amit Hosszú Pilla kisasszony mondott.

Égett Fül másnap reggel a padisah palotájába ment és így szólt:

– Világ Ura, készen állok az útra, de szükségem van a te harcosaid közül tizenöt segítőtársra.

A sah parancsára felsorakozott a több ezer harcosból álló hadsereg a palota előtt. A padisah, a vezír, a vekil, Égett Fül és Könyvrágó felmentek a számukra készített emelvényre.

Először Könyvrágó szólalt meg. A rubinról beszélt. Amikor a szíami macskák kerültek szóba, a téren olyan nagy lett a nyugtalanság, a zűrzavar, amilyent eddig még nem tapasztaltak.

– Csend legyen! – adott parancsot a padisah.

Az egerek elcsendesedtek, majd az uralkodó beszélt:

– A mi bátor Égett Fül bejünk most útra kel ezért a rubinért, de tizenöt társra van szüksége. Aki el akar menni erre a bátorságot igénylő útra, lépjen ki.

Az egész hadsereg megmozdult. Mindenki tett egy lépést – hátra.

A padisah egyszerre csak azt érezte, hogy a föld is remeg a talpa alatt. Akármennyire is igyekezett, képtelen volt uralkodni magán. Körülnézett. Láta, hogy a vezír is, a vekil is, de még Égett Fül, a hős is, reszket. Majd körbejártatva a tekintetét az egész hadseregen, látta, hogy mindenki remeg. A padisahnak úgy tűnt, hogy még a palotája is remegett a félelemtől. Ki tudja, talán az egész ország remegett.

– A rre-mme-ggést, a rressz-kkett-éesstt mmmeggg-ttílttom! – parancsolta a sah.

Miközben beszélt, még a fogai is összeverődtek, úgy reszketett. Jó időbe telt, amíg a katonák összeszedték magukat.

Égett Fül a padisahhoz fordult:

– Ha megengeded, majd én magam kiválasztom a velem induló tizenöt katonát.

A padisah engedélyt adott.

Égett Fül odalépett a katonák elé. Megint mindenki reszketni kezdett. Égett Fül a harcosok szemébe nézve lassan lépdelt. Az egyik katona szíve nem bírta ki. Elterült a földön. Égett Fül parancsot adott két egérnek:

– Vigyék a tér közepére!

Ezután még egy katona vesztette el az eszméletét és zuhant a földre. Őt is elvitték. Ily módon választotta ki Égett Fül a tizenöt leggyávább egeret.

(Hosszú Pilla kisasszony adta neki ezt a tanácsot.)

Égett Fül elvezette gyáva katonáit a palotájába. Parancsot adott, hogy a legfinomabb ételekkel és italokkal vendégeljék meg őket.

Az egyik egér semmit sem evett. A tekintetét le nem vette volna a palota nyitott ablakáról. Egyszerre csak az ablakhoz rohant. Égett Fül egy szempillantás alatt elkapta.

– Hová rohansz? – kérdezte.

– Félek. Félek a hatalmas sziámi macskáktól.

– Félsz? – kérdezte Égett Fül, és a kardját egyenesen a szívébe dőfte. Az egér még egyet cincogott, majd kimúlt.

– Azokra, akik meg akarnak szökni, nem teljesítik a parancsomat, ugyanilyen vég vár. (Erre is Hosszú Pilla hanim tanította. Azért kellett így viselkednie, hogy a többi katonát megfélemlítse.)

Végül másnap Égett Fül útra kelt a harcosaival együtt.

Egy ideig mentek, hegyen át, völgyön át, amíg csak észre nem vették a távolban, hogy egy kiszáradt folyó partján áll egy romos, vén malom. Égett Fül parancsot adott, hogy álljanak meg. Mindenki megállt.

– Bátor katonák! – mondta Égett Fül. – Most elindulunk a malomhoz. Amikor odaérünk, a fal alatt mindnyájan egy-egy alagutat ásunk a malomba. Miután készen lesznek az alagutak, ne mozduljatok, várjatok a parancsomra! Mihelyt kiadom a parancsot, kezdjétek futkosni a malomban, ki erre, ki arra. Szaladjatok az egyik alagútból a másikba! Egy percre se álljatok meg! A macskák majd el akarnak kapni benneteket. Amíg tiveletek lesznek elfoglalva, én majd elveszem a rubint. Jaj annak az egérnek, amelyik nem teljesíti a parancsomat! – mondta Égett Fül, kirántva a kardját. Most ez a tizennégy egér jobban félt Égett Fültől, mint a sziámi macskáktól. A sziámi macskák mancsai elől futva elmenekülhetnek, de Égett Fül kardja elől nincs menekvés.

Tehát, ahogyan Égett Fül mondta, mindegyik kiásott egy-egy alagutat a malomba. A malom közepén két hatalmas sziámi macska ült egymással szemben. Előttük egy darab bársonyon feküdt a csillogó, fényt szóró rubin. Egyszerre csak így szólt az egyik macska:

Egérszagot érzek,
Zsíros egér szagát.

A másik macska így beszélt:

– Biztosan csak képzelődsz.

Ekkor adta ki Égett Fül a parancsot:

– Rajta, fussatok!

Mindegyik egér egyszerre kezdett fel-alá rohangálni a malomban. A macskák előbb zavarba jöttek, majd megpróbálták elkapni az egereket. Az egyik felcincogott. Biztosan elkapta az egyik macska. A másik macska ide-oda futkosott. Csak arra gondolt, hogy legalább egy egeret elcsípjén. A macskák már régen megfélekeztek a rubinról. Égett Fül gyorsan felkapta azt és visszament az alagútba. Kiment a malomból, átment a kiszáradt folyón és útra kelt. Ment egy darabig, majd megállt. Leült egy fa alá. Megpihent egy kicsit.

Egyszer csak látja, hogy fekete porfelhő közeledik. Figyelmesen nézve az utat, felismerte, hogy az életben maradt harcosai jönnek. Mindössze hat egér maradt életben, azok is összevissza voltak kaszabolva.

Most hadd szóljak az egerek padisahjáról. Nagyon megbánta, hogy Égett Fület ilyen szörnyű útra küldte. Szemrehányást tett magának, hogy hallgatott Könyvrágó szavára. Épp ekkor nyílt a kapu és belépett Égett Fül. Főt hajtva tette le a padisah lába elé az ezeregy fényben csillogó rubint.

A vezír, amikor meglátta, elájult. Az arcába vizet locsolva térítették eszméletre.

– Vezír, mi történt veled? – kérdezte a padisah.

– Uram, a boldogságtól vesztettem el az eszméletemet – felelte.

Az egerek királyának a szeme nem tudott betelni a rubinnal. Egy pillanatra sem tudta levenni róla a tekintetét. Boldogságában azt sem tudta, hogy mivel fejezze ki a háláját Égett Fülnek.

– Mit kívánsz? Bármit is akarsz, mindent megteszek – fordult Égett Fülhöz.

– Uram, királyom, hiszen már mondtam, hogy van egy menyasszonyom, hamarosan összeházasodunk. Eressz el hozzám!

– Elengedlek, de csak azzal a feltétellel, hogy az esküvő után Szarojt is magaddal hozod.

– Parancsodra, Világ Ura!

Ezek után a sah megkérdezte a vezírt:

– Megparancsoltam neked, hogy küldj Égett Fül menyasszonyának hétszáz ruhát, hétszáz gyöngyöt, hétszáz gyűrűt és hétszáz fülbevalót. Elküldted?

– Tudod, Világ Ura, azt mondtam magamban, hogy az lesz a legjobb, hogy ha az ajándékokat maga Égett Fül viszi el, mihelyt visszatér erről az útról.

– Hóhér!

Mihelyt csak kimondta ezt a szót az egerek uralkodója, megjelent a hóhér.

– Hóhér! A vezír fejét!

A hóhér elgondolkodott: a vezír nyakát vajon az éles fogaival kell átharapnia? Nagy, otromba testét himbálva elindult a vezír felé.

A vezír a padisah lábai elé borult:

– Bocsáss meg uram, bocsásd meg a vétkeimet!

Égett Fül és a vezír lánya, Hosszú Pilla kisasszony jóságára gondolva a padisahhoz fordult:

– Uralkodóm, bocsáss meg neki!

– Nem, mert nem teljesítette a parancsomat.

Ekkor Égett Fül nagy dologra szánta el magát.

– Én magam kértem meg, hogy az ajándékokat, amiket felsoroltál, ne küldje el nélkülem. Én magam akarom elvinni azokat.

E szavakat hallva a padisah szíve meglágyult. A vezír bűnét megbocsátotta, majd parancsot adott:

– Még ma készítsétek elő azt, amire Égett Fül bejnek szüksége van, majd indítsátok útra!

Égett Fület nagy pompával indították útra. A Szaroj hanim számára előkészített ajándékoknak nem volt se szeri, se száma. Ahogy Égett Fület megpillantották a szülei, nem hittek a szemüknek. Ennyi kincset, ekkora gazdagságot látva, örömükben azt sem tudták, hogy mit tegyenek. Az anyja átölelte:

– Nem egyszer mondtam, hogy Égett fül találékony, értelmes gyerek. Tosz-tolag bej, miért állsz tétlenül? Mindjárt készülni kell a lakodalomra.

Egy kis idő múlva a vőlegény rokonsága is megérkezett. Mindenki fülébe eljutott a hír, hogy két nap múlva lesz a menyegző. Égett Fül minden rokona már nagyon várta a hírt, ami olyan gyorsan elért hozzájuk, mintha tűz vitte volna, víz sodorta volna, csengettyűs hintóban ülő hírnök vitte volna...

Reggel, amikor Turus-hurus asszony unokái még alig nyitották ki a szemüket, már is egy hatalmas parfümös hordót gurítottak be a vőlegény udvarába. Az unokák és a dédunokák, miután bemártották a farkukat a hordóba, boldogan ugrándoztak, játszottak. Mindenfelől kellemes illatot lehetett érezni. Először fogyott a lakodalomban ennyi parfüm. Ez a többségnek tetszett, de voltak olyanok is, akik mogorván összeszorították a szájukat. Biztosan az irigységtől.

– Jó szokás! Ha a jövőben valaki lakodalmat fog tartani, nem maradhat el a parfümös hordó.

Az utcákat is tisztára mosták, hogy a menyasszonyra egy porszem se kerüljön.

Szaroj kisasszony öröme határtalan volt. A hozományát egész karaván vitte a vőlegény házába. A vőlegény házából pedig piros, virágos ruhákat és ékszereket vittek neki.

Szaroj hanim türelmetlenül várta a csengettyűs hintót. Körülállták az egérlányok és menyecskék, piros körmét csodálták. A menyasszony felöltöztetésére kevés idő maradt. A vőlegény családtagjai már ott jártak a menyasszony házában.

Szaroj hanimot még mindig öltöztették, egyre csak szépítették. Majd a két karjánál fogva felsegítették a hintóba. Megszólaltak a csengettyűk és a menet elindult.

Égett Fül bej házában nagy felfordulás, tolongás volt. Érdeemes lett volna azt látni. Mindenki a menyasszony és a vőlegény érkezésére várt, de ők, az egerek szokása szerint, legelőször is elmentek megfürödni.

A fürdő az út szélén, a napfényen csillogó két kis tócsa volt. Az egyik vize meleg, a másiké hideg volt (A hideg tócsát közvetlenül nem érték a Nap sugarai, mert az egy vastagtörzsű fa alatt volt. Ezért maradt hideg a vize.)

A vőlegény meg a menyasszony megfürdött a hideg vízben, mielőtt alaposan megmosakodtak a meleg vízben. Ezután felöltöztek és elindultak a vőlegény háza felé.

A vőlegény házában annyian voltak, hogy közöttük még egy tűt sem lehetett volna leejteni. Az egerek cincogásától a fül nem hallotta, amit a száj mondott.

Égett Fül bej és Szaroj hanim kiszállt a csengettyűkkel feldíszített hintóból. Leültek a díszhelyre, a szépen csiszolt kövekre. A zenészek játszani kezdtek. (Az egerek szokása szerint a zenészek nem kezdhettek el játszani, amíg a vőlegény meg a menyasszony nem foglalt helyet a lakodalmi gyülekezésben.) Népes zenekar játszott, de csak a szurma hangja hallatszott erősen. Tar helyett egy deszkán kifeszített húrokat pengettek. Amikor a zenészek játszani kezdtek, a vőlegény táncra kérte a menyasszonyt. (Az egerek szokása szerint nekik kellett eljárni az első táncot.)

Turus-hurus asszony szépen kiöltözve, hennával festett kezeivel színes cukorka-papírokat szórt a vőlegény és a menyasszony fejére (A cukorka-papír volt az egerek pénze.) Égett Fül

sokáig táncolt Szaroj hanimmal. Amikor elfáradtak, visszamentek a helyükre. A vőlegény a tisztelet jeléül elővett a zsebéből két bonbont, az egyiket a menyasszony, a másikat saját maga elé helyezte. Mindketten jó étvággal rácsálták a bonbont, közben a táncoló párokat csodálták.

Az egérlakodalomban tilos volt kamandzsán vagy hegedűn játszani, mivel ezekkel a hangszerekkel jól lehetett utánózni a macskák hangját. A fiatal egérlegények általában meg-megijesztették a vőlegényt. Égett Fülnek is voltak tréfáskedvű barátai. Az egyikük Csuhszulug volt, aki a barátja lakodalmán annyit táncolt, hogy szörnyen elfáradt. A tréfa kedvéért egyszerre csak elővette a törött hegedűt, aminek már csak egy húrja volt. Csuhszulug hónapokig csak azzal foglalkozott, hogy megtanulja utánózni a macskát. Elbújt és a vőlegény fülébe szörnyűséges macskanyávogást játszott:

– Nyiaaaaauuu!

Égett Fül bej és Szaroj hanim felugrott a helyéről. Csuhszulug alig tudta visszafojtani a nevetését. A fiatal vőlegény nagyon megrémült. Csuhszulug nevetve bújt elő, a vőlegény pedig nagy zavarban nézett a menyasszonyára.

A vendégek körében nagyon jó volt a hangulat. A vőlegény nővérei mind táncoltak. Turushurus asszony meg a férje is csatlakozott hozzájuk. Mindketten szép táncot lejtettek a vőlegény és a menyasszony előtt. Ezzel azt kívánták jelezni, hogy a lakodalom a végéhez közeledik. Most már csak az ifjú házaspár dicsőítése volt hátra.

Mindenki elhallgatott. A menyasszonyról és a vőlegényről kezdtek énekelni. Két zenész, miközben játszott a hangszerén, odaállt az ifjú házaspár elé. Az egyik rikácsoló hangon dalolt.

Amíg szólt az ének, a fiatal házaspár pironkodva, szégyenkezve mocorogtak a helyükön. A mellettük álló és őket elragadtatottan néző Turushurus asszony és a férje örömeiben azt sem tudta, hogy mit tegyen. De folytatták az éneket.

Egyszer csak a fiatal férj súgott valamit a feleségének. Mindketten felnevettek. A vőlegény nővérei ekkor sok cukorkát dobtak a tömeg közé. A szétguruló cukorkákra rávetették magukat a gyerekek. Ez volt a jel, hogy véget ért a lakodalom.

A LAKODALOM UTÁN

A lakodalom után nagy lett a csend és a nyugalom az ifjú férj házában. A vendégek hazamentek. Az egerek szokása szerint a férj házában a kapujában két fegyveres őr állt. Ezeknek az öröknek az volt a feladatuk, hogy három napig vigyázzanak a ház nyugalomára, senkit se eresszenek be.

Alig néhány óra telt el az esküvő után, de Turushurus asszonynak elfogyott a türelme. (Valójában csak három nap múlva lett volna szabad felkeresnie az ifjú házaspárt.) Süteményt sütött, két dióbélből tekerest sodort, megtöltötte rizses hússal, és útra kelt. Az örök azonban nem engedték be. Hennával festett kezeivel gesztikulálva magyarázta:

– Én az ifjú férj anyja vagyok. Nincs jogotok, hogy engem ne eresszetek be a fiamhoz.

Az örök azonban úgy viselkedtek, mintha vakok és süketek lennének. A házba nem engedték be, a fegyverüket keresztbe téve elállták előle az utat.

Turushurus asszony meg akarta vesztegetni őket. Odanyújtotta nekik a fején vitt edényt:

– Tessék, vegyetek belőle! Egyetek jó étvággal! Semmi bajotok sem lesz, ha megkóstoljátok.

Az örök még csak rá sem pillantottak a süteményre.

Turus-hurus asszony már nem tudta, hogy mit tegyen. Égett Fül bejt akarta szólítani. A fia ablakára nézett, a nyakát nyújtogatta. Az örök azonnal kitalálták a gondolatát. Újból közölték vele, hogy egy szót sem szabad szólni, nehogy megzavarják az ifjú házasság nyugalmát.

Jó, hogy Égett Fül véletlenül éppen kinézett az ablakon. Mindjárt felismerte az anyját. Jelt adott az öröknek, hogy engedjék be.

Turus-hurus hanim kacéran a fejére tette a tálat és felment a lépcsőn. Nagyon megörült, amikor megpillantotta a fiát a nagyúri öltözkében.

EPILÓGUS

Már éjfél is elmúlt. A kakasok másodszor kukorékolnak. Nagyanyám a mesét ekkor félbeszakította:

– Jaj nekem, gyermekem, már kevés az idő reggelig! Aludjunk!

Nem jött a szememre álom. Nagyon sajnáltam, hogy félbe maradt a mese.

– És a vége? – kérdeztem.

– A vége az, hogy Turus-hurus asszony nagyon örült a fiát abban a ruhában látva.

Nagyanya hozta a paplant. Megágyazott, de én csak nem hagytam békén.

– Nem, a mese itt nem érhet véget.

– Persze, hogy nem érhet.

– Akkor hol a vége?

– Akármilyen is a vége, mindenki tudja, hogy a tolvajnak nincs helye a Földön. Legyen az egér, róka vagy varjú.

– Az egerekre milyen sors vár?

– Úgy történt, hogy mi bezártuk a raktár ajtaját, ezért Mehmer nem tudott bemenni, este azonban beküldtem oda a macskát, aki most olyan lakodalmat csap nekik, hogy csak úgy porzik a bundájuk.

Reggel, amikor nagyanya kinyitotta a raktár ajtaját, én is ott álltam mellette. Minden nagy rendben volt, Mehmer pedig jóllakottan dorombolt.

– Nézd, ez az egérlakodalom vége – mondta nagymama. – Mehmer kegyetlenül megbüntette őket. Mindegyiket felfalta.

VÉGE

A CSODÁK VILÁGÁBAN²

Színmű gyermekeknek

SZEREPLŐK.

Ahmed
Nagyanya
Kerim
Szelim
Sahane
Szim-szim sah
Boszorkány
Fehér óriás
Dzsinn
Sólyom
Szolgák
Énekesek
Táncosok
Tigris

² A mű eredeti címe: Szehrlér aleminde, a fordítás a bakui Kendzslik kiadó gondozásában 1984-ben megjelent mű alapján készült.

I. KÉP

Amikor a függöny felmegy, Sahane tépett ruhában szalad a fák mögött, egy tigris kergeti. Amint utoléri, ráveti magát. Ahmed odaszalad, szembeszáll a tigrissel. A gyerek és az állat elkeseredetten harcol. Ahmed legyőzi a tigrist, az állat elterül a földön. Ahmed melle és karja vérzik, de nem törődik vele, hanem az eszméletlen Sahanéhoz siet, felemeli és óvatosan a zöld fűre fekteti. Ahmed megrázza a lányt, mire az felnyitja a szemét és zokog. Egy idő múlva teljesen magához tér, felül és csodálkozva néz körül.

Ahmed	Ne félj, szedd össze magad!
Sahane	Kegyelmezz! Hol vagyok? Milyen vér ez itt?
Ahmed	Nyugodj meg, nyugodj meg!
Sahane	Te ki vagy?
Ahmed	Én Ahmed vagyok, a favágó. Hát te ki vagy?
Sahane	Én Sahane vagyok, a sah lánya.
Ahmed	És mit keresel itt a vadonban?
Sahane	Korán reggel negyven lánnyal kijöttem az erdőbe játszani. Hogy megharagítsam a dajkámat, otthagytam a lányokat, de eltévedtem az erdőben. Egyszerre csak azt vettem észre, hogy rám támadt egy tigris. Arra már nem emlékszem, hogy később mi történt. Hogyan vettél észre?
Ahmed	Már messziről megláttalak, de nem volt bátorságom közelebb menni hozzád. Nem tudom, hogy honnan került ide ez a vadállat. Nagyon megijedtél, hercegnő?
Sahane	Persze hogy nagyon. Te talán nem ijedtél volna meg, ha rád támad egy tigris?
Ahmed	Én is megijedtem. De temiattad.
Sahane	Énmiattam?
Ahmed	Igen, temiattad.
Sahane	Hiszen nem is ismersz engem.
Ahmed	Ismerlek!
Sahane	Honnan?
Ahmed	Nagyon szeretsz énekelni, táncolni az erdőben, ugye, hercegnő?
Sahane	Igen. Nagyon szeretek.
Ahmed	Amikor te kijössz táncolni, én mindig fa nélkül maradok. Akkor egy ágat sem török le.
Sahane	Hát mit csinálsz?
Ahmed	A Karaván-forrás melletti magas tölgyfa ágai között elbújva egész nap csak téged leslek.
Sahane	Miért elbújva?

Ahmed Azért, hogy ne kerüljek a szolgák kezei közé.

Sahane De a tigristől nem féltél, amikor rátámadtál?

Ahmed Nagymama mindig azt mondja nekem, hogy a bátrak győznek, a gyávákat pedig legyőzik. Ha félttem volna, nem győzhettem volna.

Sahane Nagymamád van?

Ahmed Igen.

Sahane És még kid van?

Ahmed Senkim.

Sahane Minden nap fát vágasz?

Ahmed Igen, minden nap.

Sahane És mit csinálsz annyi fával?

Ahmed Elviszem a piacra eladni.

Sahane És aztán?

Ahmed A fáért kapott pénzen köles kenyeret veszek.

Sahane Milyen a köles kenyér?

Ahmed *(A fa alól egy összekötött konyharuhát vesz fel, kioldozza, kivesz belőle egy darab kenyeret és átnyújtja Sahanének.)* Tessék, kóstold meg!

Sahane *(Leharap egy falatot. Elneveti magát.)* Nagyon finom. A dajkám minden nap összeszid engem az evés miatt. Több száz fajta ételt tesz elém. Azt sem tudom, hogy melyikből is vegyek... Te csak ilyen kenyeret eszel?

Ahmed Csak kenyéren élni nem lehet. Én még ábrándokkal is élek.

Sahane Mi az az ábránd?

Ahmed Nem tudod, hogy mi az ábrándozás?

Sahane Nem, nem tudom.

Ahmed Figyelj csak! Például arról ábrándozom, hogy éles kardot kapjak a kezembe, amivel mindent el tudok vágni. Lekaszabolnék vele minden zsarnokot.

Sahane Érdekes. És még miről ábrándozol?

Ahmed Arról is, hogy legyen egy olyan szőnyegem, amelyik elvinne mindenhová, ahová csak menni akarok.

Sahane Én nem tudok ábrándozni. Énrám mindent rám erőszakolnak. Az ételt éppúgy, mint az új ruhákat, de azért én is szívesen repülnék egy szőnyegen, habár ilyen szőnyeg nincs is.

Ahmed Van! Az én nagymamám szőnyegszövő. Ifjú kora óta csak egy szőnyeget készít. Azt mondja, hogy ennek a szőnyegnek minden egyes öltését egy-egy virág szirmával színezi. Egy varázsló azt mondta neki, hogy ha megszövi a százegyedik színű mintát, akkor az varázsszőnyeg lesz, amin elrepülhet oda, ahová csak akar.

Sahane Nem hiszem, hiszen a szőnyeg nem tud repülni.

Ahmed No látod, ez egyelőre csak ábránd.

Sahane Ahmed, te nagyon érdekes fiú vagy, de nekem már mennem kell. A dajkám még megbüntet.

Ahmed Félsz a dajkától?

Sahane A dajkától nem félek, de az apám palotájában él egy vén boszorkány, őtőle félek. Ha az apám nehéz helyzetbe kerül, azonnal hívja a boszorkányt és parancsot ad neki. Az egy gonosz boszorkány. Bizonyára már értesítették arról, hogy eltűntem. Bárhol is vagyok, mindig megtalál. Még bajba kerülsz, ezért inkább elmegyek.

Ahmed Ne félj, várj egy kicsit!

Sahane Mintha a tigris ordítana. Nem hallod?

Ahmed Ne félj, a tigrist megöltem. Gyere, elkísérlek.

Sahane Te bátor fiú, figyelj jól! Erről senkinek sem szabad tudnia. Ha apám meghallja, ahelyett, hogy megjutalmazna, tömlöcébe vet.

Ahmed Hallottam már az apád gonoszágáról. A mi falunk lakói is őelöle menekültek ide a hegyekbe, de itt sem élhetünk nyugodtan.

Sahane Miért nincs nyugalmatok?

Ahmed Azért, mert ezektől a hegyektől háromnapos járásra él a Fehér Óriás. Évente kétszer ránk támad és mindent elvisz.

Sahane Jaj, félek! Most az óriás jön.

Ahmed Ne félj, nem jön.

Sahane Ahmed, vezess gyorsan, mindjárt beesteledik.

Ahmed Máris megyünk.

Sahane Ahmed, vezess gyorsan, mindjárt beesteledik.

Ahmed Ha megmutatom az utat, visszatálalsz?

Sahane Vissza. Ahmed, te vagy az én megmentőm. Mit adjak neked emlékbe? A piros köves gyűrűt? *(Lehúzza az ujjáról.)*

Ahmed Nem fogadom el.

Sahane Akkor ezt a kendőt hagyom neked emlékül. *(Átnyújtja Ahmednek a kendőt.)*

Ahmed Azt mondják, hogy a kendő a búcsú jele.

Sahane Ahmed, nekünk úgyis el kell várnunk. Én a sah lánya vagyok, te pedig csak egy szegény favágó. Ha az apám tudomást szerezne róla, akkor mindkettőnket elpusztítana.

Ahmed *(Átveszi a kendőt.)* Én ezt a kendőt a halálomig megőrzöm. És az én emlékemet mi őrizze?

Sahane Szakítsd le azt a virágot, ami a sziklán nő! Azt add nekem! Nem hagyom, hogy elhervadjon! *(Ahmed leszakítja a szikláról a virágot és átnyújtja Sahanének.)* Most pedig mutasd az utat!

Ahmed Nem engedhetlek el egyedül.

Sahane Ne félj, magam is hazatalálok. Még bajod történhet, ha megpillantanak minket együtt.

Ahmed A Karaván-forrás nincs messze. Gyere közelebb! *(Ahmed megfogja a lány kezét és együtt felmennek az egyik sziklára. A kezével az utat mutatja.)* Látod, egyenesen kell menned ezen az ösvényen. Amikor eljutsz ahhoz a görbe tölgy mellett emelkedő dombhoz, meglátod a Karaván-forrást.

Sahane Isten veled, megmentőm!

Ahmed Isten veled, kedvesem! Isten veled! *(Sahane elmegy. Amikor eltűnik a szemünk elől, Ahmed a kendővel integet.)* Ha lenne egy varázsszőnyegem, magammal vinném Sahanét egy szabad országba. Sohasem felejtelek el, Sahane, soha! Hogy lássalak, mindennap el fogok menni a Karaván-forráshoz. Istenem, miért ilyenek teremtetted a világot, hogy az egyik a sah lánya, a másik pedig csak egy szegény favágó? Az egyik aranyba öltözik, a másik meg rongyokban jár. Sohasem felejtelek el, Sahane! Te az enyém leszel! Hogy ezt elérjem, még a haláltól sem riadok vissza. – Gyerünk fát vágni, mert nagymama már nyugtalankodik. *(Ahmed elkeseredve fogja a baltát meg a fűrészét és elindul. Ekkor megjelenik a Boszorkány.)*

Boszorkány Hát így állnak a dolgok? Micsoda nagy étvágya van ennek az Ahmed favágónak, a sah lányába lett szerelmes! El akarja téríteni az útról. Sahane neki adta a kendőjét. Minderről értesítenem kell a sahot. Jól van, Ahmed, majd megmutatom én teneked, hogy mit jelent a sah lányát szeretni! *(Eltűnik)*

A függöny leeresztve. Ahmed, a hátán egy köteg rőzsével, jön. A boszorkány ősz hajú öregasszonynak öltözött. Egész testében reszketve közeledik.

Boszorkány Jaj, megfagyok, segíts rajtam, fiacskám! Segíts a szegény öregasszonyon!

Ahmed Anyóka, mi történt? Mit akarsz?

Boszorkány Fiacskám, én egy magányos öregasszony vagyok. Mindjárt megfagyok. Nincs fám, hideg van nálam. Szánj meg engem!

Ahmed Gyerünk, nagyanyó, elviszem a fát tehozzád és begyújtok a tűzhelyedben.

Boszorkány Jaj, jaj, gyermekem, de nekem nincs pénzem!

Ahmed Ne szégyenkezz, anyó! Pénz nem kell nekem.

Boszorkány Gyerünk, gyermekem, gyerünk! *(Elmennek. A boszorkány egy kicsit hátramarad, kacag.)* Ha-ha-ha, milyen könnyen be lehet csapni az embereket! Ahmedék ma fa nélkül maradnak. Majd meglátod, hogy még milyen tréfát űzők belőled.

II. KÉP

Amikor felmegy a függöny, egy kicsi, szegényes ház terasza látható a színpadon. A ház, bár szegényes, rendes és tiszta. A szövőkeretben egy szép, népi mintás szőnyeg van. A nagymama, miközben színes fonalakból szövö a szőnyeget, dúdolgat.

- Nagyanya Kelj fel nap, kedves nap,
Hozzál fényt és meleget,
Vigasságot s örömet,
Hisz szenvedtünk eleget.

Hosszú az álmatlan éj,
Örök sötét a bánat,
Derült eget szemeim,
Félek, sohasem látnak.

(Ahmed, kezében a fejsze meg a fűrész, bejön)
- Ahmed Nagymama, nem megmondtam már, hogy ne énekelj ilyen szomorú dalokat?
- Nagyanya Fiacskám, amikor hatalmába kerít a bánat, nem tudok megnyugodni.
- Ahmed Nagymama, semmire se legyen gondod! Hiszen én már nagyfiú vagyok!
- Nagyanya Te az én jó, értelmes kis unokám vagy. De úgy látom, hogy ma nem szedtél rőzsét!
- Ahmed Nagymama, egy nagy köteg száraz fát szedtem, de amikor éppen indultam a piacra, hogy eladjam, az úton összetalálkoztam egy sírdogáló öreg nénivel. Megkérdeztem tőle, hogy mi történt. Azt mondta, hogy ő teljesen magányos. Fázik, majdnem megfagy, mert nincs fája. Ezért elvittem neki a rőzsét és leraktam az udvarában.
- Nagyanya Nagyon jól tetted, kicsim. A magányosoknak, az árváknak mindig segíteni kell.
- Boszorkány *(Kinéz a függöny mögül.)* Ha-ha-ha! Milyen könnyen becsaphatók az emberek! Mihez kellene nekem a fa? Ha-ha-ha! *(Eltűnik.)*
- Ahmed Nagymama, tudtam, hogy tetszeni fog neked az én tettem.
- Nagyanya *(A házból egy pár színes harisnyát hoz.)* Ahmed, vidd el ezt, add el a piacon! Vegyél az árán kenyeret meg húst!
- Ahmed *(átveszi a harisnyát.)* Ahogy kívánod, légy nyugodt, Isten áldjon!
- Nagyanya Isten áldjon, kicsikém! *(Ahmed elmegy. Nagyanya vizet loccsant Ahmed után a jókívánság jeleként, majd visszamegy a szövőszékhez és szö tovább. Ekkor hirtelen megdördül az ég, nagyot villámlik. A Fehér Óriás támad a Nagyanya kunyhójára.)* Segítség! Segítség! *(Az Óriás lerántja a szőnyeget a szövőszékről, félrelöki Nagyanyát, aki a földre zuhan.)*

FÜGGÖNY

III. KÉP

Keleti bazár. Mindenki az áruját dicséri nagy hangon. A vevőket csalogatják magukhoz.

Hangok - Almát tessék, almát, finom almát!
 - Hurmát vegyenek!
 - Nogult tessék, nogult!
 - Pirított borsót, szezámmagos halvát vegyenek!

Ahmed nyugodtan sétál a bazárban, a kezében a mintás harisnyával. Egy pocakos kereskedő megpillantva Ahmed kezében a színes harisnyát, magához inti, pénzt ad neki és átveszi a harisnyát. Ahmed gyorsan elteszi a pénzt. Ebben a pillanatban jelenik meg a Boszorkány. A kezében csomagot szorongat.

Boszorkány Így állunk, Ahmed, eladtad a harisnyát? Majd megkaparintom én a pénzed!

A Boszorkány eltűnik. Gyorsan ruhát vált. Bohócruhában jön elő. Kis dobon játszik, táncra perdül. A piactéren mindenki köréje gyűlik. Ott van Kerim, Szelim és Ahmed is. Mind a hárman nagy érdeklődéssel nézik a bohóc táncát. A bohóc ugrál, bukfencet hány és énekel.

Boszorkány Bohóc vagyok, bohóc, látod,
 Itt valóra válhat álmod,
 Ha, mit főzök, megkóstolod,
 Mint másnak nem, lesz jó dolgod.

 Kecske ugrál a sziklákon,
 Olvasd csak, nem ákom-bákom!
 Tudd meg, ha jó a tél, a fagy,
 E kecske is magadra hagy.

 A hegyről egy ló rohan,
 Mire vártál, ez épp olyan,
 Pompás nemes arabs fajta.
 A nyereg meg arany rajta.

 Ott egy bárány, hol a nyája?
 Finom falat szíve, mája.
 Ha a pásztor meg nem védi,
 A farkas őt széjjeltépi.

A bohóc énekel, az emberek pénzt adnak neki, amit a bohóc a zsebébe dug, majd eltűnik a szemünk elől a tömegben, de hamarosan Szelim és Kerim karját fogva kiabál.

Boszorkány Emberek, emberek! Fogjátok meg! Ezek az átkozottak kiszedték a pénzt a zsebemből. Fogják meg! Segítség! *(Kerim és Szelim ki akarja szabadítani magát a bohóc karjai közül. Körülveszik őket az emberek.)* Mindjárt elviszlek titeket a bíróhoz. Gyerünk átkozottak! Majd én megmutatom tinektek, hogy hogyan lopjatok!

Szelim Ereszd el a kezem! Mi nem vagyunk tolvajok.

Kerim Engedj el! Semmi rosszat sem tettünk. Eressz el! Eressz el!

Boszorkány Tömlöcbe juttatlak benneteket. Tíz tumánt loptatok el tőlem. Vagy ide azzal a pénzzel, vagy börtönbe veletek!

Szelim Semmink sincs, szegény, árva gyerekek vagyunk.

Kerim	Kegyelmezz meg nekünk, ne vigyél el a bíróhoz, kérlek, ne vigyél el a bíróhoz!
Boszorkány	Én nem hagyom futni a tolvajt! <i>(Rángatva viszi a gyerekeket. Ahmed ekkor már nem tud uralkodni magán. Előlép. A harisnyáért kapott pénzt odaadja a bohócnak öltözött Boszorkánynak.)</i>
Ahmed	Tessék, itt van tíz tumán. Ereszd el ezeket a szegény gyerekeket, ne vidd el őket a bíróságra. <i>(A Boszorkány mohón átveszi Ahmedtől a pénzt és a ruhájába dugja. Eleresztí Kerimet és Szelimet, ő maga pedig eltűnik a szemüink elől. Ahmed, Szelim és Kerim fejét simogatva beszél.)</i> Én jól tudom, hogy ti nem vagytok tolvajok. Ez a bohóc be akart csapni titeket.
Szelim	Ha elvitt volna minket a bíróhoz, biztosan megbüntetett volna, megverték volna minket.
Kerim	Semmit sem vettünk el tőle. Csak megrágalmazott minket. Köszönöm, hogy megmentettél minket. Egyébként nem eresztett volna el.
Ahmed	Ha nincs más dolgotok, menjetek haza, mert még másvalaki is azt mondhatja, hogy loptatok.
Kerim	De hová menjünk?
Szelim	Mindketten árvák vagyunk. Szolgálunk, úgy tartjuk el magunkat.
Kerim	Hol az egyik, hol a másik ház kapujában alszunk.
Ahmed	Ha így van, gyertek velem! Szegény kunyhónkban a ti számotokra is akad hely. Én a nagymamával élek. Gyertek velem!
Kerim	A nagymamád nem fogja megengedni.
Ahmed	Megengedi, légy benne biztos. Ne szégyelld magad, gyere! <i>(Szelim és Kerim elmegy Ahmeddel.)</i>
Boszorkány	<i>(Megjelenik a saját ruhájában. Elvonul a piac egyik csendes, nyugodt sarkába.)</i> Látjátok, ilyen könnyen meg tudom szerezni mások pénzét. Most lássuk, hogyan vehetek el mindent a nagymamától. Jól megtáncoltatlak! Még sokba fog neked kerülni az, hogy a sah lányába lettél szerelmes!
Fekete rabszolga	<i>(Odamegy a Boszorkányhoz és érthetetlen nyelven mond neki valamit) Bil... bil... bil... gür... gür... gür... dil... dil... dil... (stb.) (A Boszorkány is mond neki valamit ezen a nyelven, majd a fekete rabszolga eltávozik.)</i>
Boszorkány	Hát így állunk? A sah lányát, Sahanét elrabolta a Fehér Óriás. Közhírré kell tenni a sah parancsát, még mielőtt Ahmed elmenne a piacról. Ha Ahmed elmegy Sahanéért, bűverőmmel elveszejtem. <i>(Elvonul egy sarokba, ruhát vált. Hírnök ruhájába öltözik, a kezében hosszú harsonát tart és hangosan mondja a következő szöveget.)</i> Emberek, hallgassátok figyelmesen, amit most mondok! A mai napon Szim-szim sah egyetlen leányát, a szépséges Sahanét elrabolta a Fehér Óriás. A sah parancsa a következő: aki kiszabadítja Sahanét a Fehér Óriás kezei közül, annak adja a lányát feleségül, és negyven napon, negyven éjszakán keresztül tartják majd a lako-

dalmat. Emberek, hallgassátok figyelmesen, amit most mondok! A mai napon Szim-szim sah egyetlen leányát, a szépséges Sahanét elrabolta a Fehér Óriás. A sah parancsa a következő: aki kiszabadítja Sahanét a Fehér Óriás kezei közül, annak adja a leányát feleségül, és negyven napon, negyven éjszakán keresztül tartják majd a lakodalmat. *(Ahmed szomorúan áll, figyelmesen hallgatja a hírnök szavait.)*

Kerim Ahmed, mi történt veled?

Ahmed Semmi. Gyerünk, majd útközben elmondom *(mennek.)*

IV. KÉP

Ismét a nagymama szegényes kunyhója látszik. Minden össze-vissza van dobálva. A Nagymama a lépcsőn ül. Keservesen sír.

Nagyanya Teher nekem ez az élet,
S élek, hol madár sem él meg,
Rám borulnak súlyos hegyek,
De maradok, el nem megyek.

Főzök vizet, sütök retket,
A gonoszság meg nem rettent.
Nincs erőm, de van remény,
Hogy megnő kis Ahmed, szegény!
(Feltűnik Ahmed, Kerim és Szelim.)

Ahmed Barátaim, álljatok meg itt pár pillanatra! Úgy látom, nem tetszik a nagymamámnak, hogy veletek jövök. Előbb egyedül odamegyek, megbeszélem vele a dolgot, majd behívlak titeket is.

Kerim Ahogy óhajtod, Ahmed.

Szelim Rendben van. Mi itt várunk rád. *(A két gyerek félrevonul.)*

Ahmed *(Közelebb megy a nagyanyjához.)* Nagymama, miért sírsz? Ki kavarta így fel a házat?

Nagyanya Fiacskám, hogyanne sírnék? Eljött a Fehér Óriás, mindent, amit csak tudott, felkapott és magával vitt. A virágos szőnyegen már az utolsó mintákat szőttem. Jaj nekem!

Ahmed Hogyan? A virágos szőnyeget elvitte a Fehér Óriás?

Nagyanya Igen, fiam, elvitte. A hegyekben növe ezeregy színű füvekből, virágokból szőttem. A varázsló azt mondta, hogy ha el tudom készíteni a százegyedik színű mintát, a szőnyeg varázsszőnyeg lesz.

Ahmed Kár a szőnyegért, nagymama. Nem tudsz szőni még egy ilyen szőnyeget?

Nagyanya Fiacskám, hogy még egy ilyen szőnyeget szőjek, ahhoz egy ember élete alig elég. Fiatal korom óta szövögetem ezt. *(A nagymama előveszi a zsebkendőjét és letörli a könnyeit.)*

Ahmed Nagymama, ne sírj! A Fehér Óriás elrabolta Sahanét, a paradisi lányát.

Nagyanya Dőljön össze a birodalma!

Ahmed Nagymama, ha kezünkben lenne a varázsszőnyeg, akkor te, én és ő is elrepülhetnénk egy szabad országba.

Nagyanya Ki az az ő, kicsikém?

Ahmed Te nem ismered, Sahanének hívják.

Nagyanya Kicsoda az a Sahane, édesem?

Ahmed Nagymama, Sahane az országunk legszebb teremtménye, Szim-szim sah lánya.

Nagyanya Őt hol láttad?

Ahmed Az erdőben, amikor rőzsét szedtem, egyszer véletlenül találkoztam vele. Elszakadt a csoportjától és eltévedt. Megmentettem egy tigris mancsai közül. Minden éjjel csak ő róla álmodom. Én vezettem őt vissza a kíséretéhez. Látod, ezt a kendőt adta nekem emlékébe. *(Előveszi a kendőt és megmutatja.)* Megígértük egymásnak, hogy...

Nagyanya Milyen ígéretet tettetek, szegénykém?

Ahmed Megígértük egymásnak, hogy sohasem felejtjük el egymást. Nagymama, én mindjárt korán reggel elindulok, hogy kiszabadítsam Sahanét és elhozzam a varázsszőnyeget a Fehér Óriástól. Akkor...

Nagyanya Jaj, kicsim, Szim-szim sah nem adja a lányát feleségül egy hozzád hasonló szegény favágóhoz.

Ahmed Ha nálam lenne a varázsszőnyeg...

Nagyanya Jaj, nem bírsz el te a Fehér Óriással. Őt senki sem tudja legyőzni. Talizmánja van.

Ahmed Nagymama, nem vagyok egyedül. Találtam magamnak hűséges barátokat. Felgyűjtjük a Fehér Óriás házát. Szelim, Kerim, gyertek ide! *(Bejön a két fiú.)*

Nagyanya Fiam, ezek kicsodák?

Ahmed Nagymama, ők az én új testvéreim.

Nagyanya Isten hozott benneteket, gyermekeim!

Kerim Köszöntelek, nagyanyó.

Szelim Köszöntelek.

Nagyanya Gyertek, üljetek le, gyermekeim! Hosszú útról jöttök, foglaljatok helyet. Ahmed, nem hoztál semmit sem enni? A gyerekek biztosan éhesek.

Ahmed *(rövid ideig hallgat.)* Nagymama, enni semmit sem vettem. Éppen eladtam a harisnyát, amikor láttam, hogy egy dervis bohóc ezeket a gyerekeket ütlegeti. Minden pénzem odaadtam neki, hogy eressze el a gyerekeket. *(Szelimhez és Kerimhez)* Nagyon megvert, ugye?

Szelim Ha nem lettél volna ott te, Ahmed, agyonvert volna minket.

Kerim A bíróhoz akart vinni.

Nagyanya Szegény gyerekek! Árvák vagytok, ugye?

Gyerekek Igen.

Ahmed Nagymama, kérlek, ne tegyél nekem szemrehányást, ne szidj össze! Mi útközben elhatároztuk, hogy elmegyünk bosszút állni a Fehér Óriáson. Megmentjük Sahanét a varázslattól. A varázsszőnyeget is visszahozzuk!

Nagyanya Nem birkóztok ti meg övele, gyermekeim!

Ahmed Nagymama, legyőzzük őt! Az én barátaim nagyon bátor fiúk. Elpusztítjuk a Fehér Óriást és a talizmánját, ugye, barátaim?

Szelim és Kerim Igen, igen!

Nagyanya Jaj, fiacskáim, ti nem tudjátok őt legyőzni. A talizmánjával titeket is elveszejt.

Ahmed Nagymama, a talizmánjával mi őt magát pusztítjuk el. Kiszabadítjuk Sahanét. Visszahozzuk a te virágos varázsszőnyegedet is. Semmitől sem félünk. Együttes erővel győzünk, ugye, barátaim?!

Szelim Úgy van!

Kerim Úgy van!

Nagyanya Mit mondjak, fiacskáim? Nem tudlak visszatartani titeket. Járjatok szerencsével! Kerüljenek el a bajok, szerencsétlenségek! Istenem, óvd meg minden rossztól a gyerekeket!

Indulót játszanak. Ahmed, Szelim és Kerim felfegyverkeznek. Az induló ütemére haladnak a színpadon. A barátság dalát éneklük:

Mi vagyunk a három barát,
 Leverjük mi bárki hadát,
 Mert az erőnk a nap adja,
 A világunk édesatyja.
 Mindig győzünk, ezt tudjátok,
 Mert vagyunk a hű barátok.

Kardunk fényes, éles penge,
 Nem menekül tőlünk egy se.
 Ki megaláz vagy ránk támad,
 Véd a fejed, véd a hátad!
 Mindig győzünk, ezt tudjátok,
 Mert vagyunk a hű barátok.

Mindig győzünk, ezt tudjátok,
 Mert vagyunk a hű barátok.
 Mindig győzünk, ezt tudjátok,
 Mert vagyunk a hű barátok.

A barátok az indulót énekelve útra kelnek. A nagyanya mögöttük vizet loccsant a földre, a kendőjével integet. Ekkor titokban, óvatosan megjelenik a Boszorkány.

Boszorkány Ha-ha-ha... A Fehér Óriás ellen indulnak harcba. Elvarázsolja őket az óriás, meglátjátok! Ha-ha-ha!

V. KÉP

Meredek, sziklás hegyvidék. A Fehér Óriás barlangja. A barlangban koponyák, csontok, rozsdás láncok látszanak. Ahmed, Szelim és Kerim fáradtan jön. A sziklákba kapaszkodva bejutnak a barlangba.

Szelim Nagyon elfáradtam.

Kerim Milyen sokáig jöttünk!

Ahmed Barátaim, ha nagyon elfáradtatok, pihenjünk meg!

Szelim Pihenjünk, pihenjünk!

Kerim Minek pihenni? Az utasnak állandóan menni kell!

Ahmed *(Körülnéz.)* Talán itt maradunk éjszakára.

Szelim Ez nagyon szívemnek tetsző dolog lenne.

Ahmed *(Ismét körülnéz.)* Ez egy nagyon különös barlang. Koponyák, rozsdás láncok... Ki tudja, ez talán pont a Fehér Óriás barlangja.

Szelim Hiába jöttünk ebbe a barlangba.

Ahmed felveszi az egyik koponyát a földről, nézi. Ekkor egy sólyom kiált. A madár egy fához van láncolva.

Sólyom Ahmed, hagyd a helyén a koponyát! El van varázsolva. Ne felejtse el, hogy a Fehér Óriás barlangjában vagy!

Ahmed Tehát ez a Fehér Óriás barlangja! És maga a Fehér Óriás hol van? Mi őt keressük.

Sólyom Nézd, a Fehér Óriás a mögött a szikla mögött alussza háromnapos álmát!

Ahmed Mikor ébred fel?

Sólyom Ma kell felébrednie. Meneküljetek el, bújjatok el, mert el vagytok veszve. Ha meglát, darabokra tép benneteket. Nagyon haragszik.

Szelim Ahmed, gyerünk, menjünk innen! Majd máskor eljövünk.

Ahmed Sólyom, mi nem félünk a Fehér Óriástól. Mondd meg, hová rejtette el a lopott holmikat!

Sólyom A sziklák mögé.

Kerim Ahmed, kérdezd meg, hogy hol van az óriás lelke. A lelke, amint a mesékben lenni szokott...

Ahmed Légy türelemmel! Sólyom, a Fehér Óriás hová dugta el a szőnyegünket? *(A Sólyomra forgó fény esik, a madár elhallgat.)* Sólyom, sólyom... Mi történt? Megszólalhatnál... Most mit tegyünk? Barátaim, gondolkozzunk egy kicsit! *(Ahmed szomorú, kétségbeesett.)*

Kerim Gyere, keltsük fel a Fehér Óriást és verjük meg!

Szelim Mi nem tudunk megbirkózni vele.

Ahmed Itt valamilyen fortélyra van szükség. A talizmánját kell megtalálni. Ne kapkodjuk el a dolgot!

Szelim Mi történt ezzel a sólyommal? Még akart mondani valamit.

Kerim Nem látod, hogy valamilyen varázslat nem engedi meg, hogy beszéljen?

Ahmed Tudjátok mit? Én elbújok...

Szelim Nem egyezem bele.

Kerim Egyikünknek itt kell maradnia.

Szelim Miért? Még felfal a Fehér Óriás.

Ahmed Az óriások sohasem fogyasztják el azonnal az embereket. Néhány napig eljátszanak velük, csak aztán falják fel.

Szelim Ez azonnal felfal.

Kerim Ne félj, egyikünknek feltétlenül itt kell maradni.

Ahmed Amikor a Fehér Óriás felébred, én elbújok. Ti pedig fessétek be feketére az arcotokat, öltsetek bánatos arckifejezést. Mondjátok azt, hogy eltévedtetek, senkitek sincs, és azért jöttetek, hogy a szolgálatába álljatok. Ezután lassan megismerhetitek a titkát.

Kerim Nagyon jó ötlet.

Szelim Nagyszerű! De ne menj el messzire! *(Megdördül az ég, villámlik. A Fehér Óriás szemei lámpákként világítanak. Megrázkódik, felkel.)* Jaj, jön az óriás! *(el akar futni.)*

Kerim Maradj, ne félj! Ahmed, te pedig bújj el! *(Ahmed elbújik.)*

Fehér Óriás Ember van itt, ember szagát érzem! Jó zsíros szagot érzek. *(Szelim a félelmében az egyik sarokba húzódik. A Fehér Óriás megpillantva őket, még nagyobb haragra gerjed.)* Kik vagytok? Milyen jögon léptetek be az én barlangomba?

Kerim Árva gyerekek vagyunk. Mindketten azért jöttünk, hogy szolgálatba álljunk nálad.

Szelim Titi.... szteeelt... tttt.... óri... ááás...

Fehér Óriás Aha, féltek tőlem?!

Kerim Tisztelt óriás! Ha megbocsátasz neki, a szolgálád leszünk. Ki fogjuk takarítani a barlangod.

Szelim Finom ételeket fogunk főzni neked.

Fehér Óriás Tudsz főzni?

Kerim Amit csak kívánsz, mindent megfőzünk.

Fehér Óriás *(Összedörzsöli két tenyerét)* Ha-ha-ha! Finom étel, finom étel! Mit tudtok főzni?

Kerim Amit csak szemed-szád megkíván.

Fehér Óriás Jól van, főzzél hasilt! Hasilt!

Szelim Rendben van. De hol a liszt?

Fehér Óriás Liszt nincs. Főzzél liszt nélkül!

Kerim De liszt nélkül hasílt nem lehet főzni.

Fehér Óriás No, jól van. Akkor takarítsd ki a házam!

Szelim Parancsodra! *(Szelim és Kerim söprűt fog és takarítja a barlangot.)*

Kerim Tisztelt Urunk, nagyon piszkos a ruhád. Vedd le, add ide, hadd mossuk ki!

Fehér Óriás Micsoda? A ruhámat akarjátok kimosni?

Szelim Igen, Urunk!

Fehér Óriás *(Leveszi a ruháját és odaadja a gyerekeknek. Szelim vizet hoz. Mindketten mossák a ruhát. A meztelen óriás fázik.)* Gyorsabban, fázom, nagyon fázom!

Kerim Uram, előbb kiteregetjük, hogy megszáradjon. Utána felveheted.

Fehér Óriás Ne, ne! Fázom. Add ide! *(Elveszi és magára ölti a vizes ruhát. Még jobban fázik, reszket.)* Jaj, milyen hideg van. Befekszem az ágyba. Ha elalszom, ne keltsetek fel! Tegyétek rendbe a barlangot, csak ott, a kő alatt található fekete ládához ne nyúljatok hozzá! Főzzetek nekem valamilyen finom ételt! Amikor felébredek, majd eszem. Hideg van, nagyon hideg. *(Az ágyához megy, lefekszik.)*

Szelim Ahmed, Ahmed, hol vagy? Gyere gyorsan! A Fehér Óriás elaludt.

Ahmed *(Előjön.)* Barátaim, megtudtatok valamit?

Kerim Az óriás minden varázsereje ott van a fekete ládában, a kő alatt.

Ahmed A ládában?

Szelim Igen, a fekete ládában.

Kerim Az óriás azt mondta, hogy a kő alatti fekete ládához nem szabad hozzányúlni.

Ahmed *(Odamegy, félretolja a követ. Előtűnik egy fekete láda. Sokáig küszködik vele, hogy kinyissa, de nem sikerül.)* De hogyan nyitjuk ki?

Szelim Verjük szét egy baltával! *(Kerim baltát hoz. Verik vele a ládát, de csak nem nyílik ki.)*

Ahmed Nem, a balta itt mit sem segít.

Kerim Ahmed, hozzuk el onnan a ládát. *(Mind a hárman húzzák, fel akarják emelni, de nincs elég erejük. A láda nem mozdul.)*

Szelim Akkor mit tegyünk?

Ahmed Át kell gondolni. *(Rövid ideig gondolkodik.)*

Sólyom *(Ismét megszólal).* Ahmed, a ládát a balta nem töri szét, a tűz meg nem égeti, és erő sincs hozzá elég. A kulcsa a jobboldali harmadik szikla mögött égő tűzben van... *(Újabb fénysugár nyaláb esik a madárra. A sólyom elhallgat.)* Ahmed gyorsan, a sziklákat számolva, keresi a harmadik sziklát. Minden erejét összeszedve félretolja azt. A szikla mögül láng tör elő. Ahmed bemegy a lángba.

Szelim Ahmed! Ahmed!

Kerim Ahmed! Ahmed!

Szelim Ahmed! Ahmed! *(Kerimhez)* Miért is engedték meg neki, hogy elmenjen?

Kerim Ahmed! Ahmed!

Szelim *(Sír)* Most mit teszünk Ahmed nélkül?

Ahmed egyszerre csak előbukkan a lángok közül. Kezében egy kulcsot tart. Letörli a verejtékét és kinyitja a ládát. Abból egy fekete dzsinn ugrik elő és fejet hajt Ahmed előtt.

Dzsinn Szép szőrös a farkam, fekete,
Jó uram, mit kívánsz, mondd meg te!

Szelim Ahmed, kérd előbb a virágos szőnyeget!

Ahmed Barátaim, ne nyugtalankodjatok! Dzsinn, ismered a Fehér Óriás talizmánját?

Dzsinn Nagy uram, a Fehér Óriás minden ereje a gyűrűjében van, amit az ujján visel.

Ahmed Rajta, vegyük el! *(A Fehér Óriás felé megy. Szelim és Kerim eléje állnak.)*

Kerim Ahmed, mit csinálsz?

Szelim Ahmed, ha felébred a Fehér Óriás, elpusztít minket.

Ahmed Barátaim, lesz, ami lesz, le kell húznunk a Fehér Óriás ujjáról a gyűrűt. Dzsinn, ebben nem tudsz segíteni nekünk?

Dzsinn Ehhez nincs hatalmam. Ha megérintem a Fehér Óriás hüvelykujját, megint a rabja leszek.

Ahmed Akkor mit tegyünk?

Szelim Ahmed, kérdezd meg a sólyomtól!

Kerim Hátha tud segíteni.

Ahmed *(Odamegy a sólyomhoz.)* Sólyom, mutass utat nekünk, segíts!

Sólyom A Fehér Óriás orrába altatót... *(Ismét fénynyaláb esik a madárra.)*

Ahmed Jól van, de honnan vegyünk altatót?

Dzsinn Majd én hozok! *(A sziklák mögé rejtett orvosságos dobozt hozza, odaadja Ahmednek, aki kivesz belőle, a Fehér Óriás orrába szórja. Az óriás horkol. Ahmed lehúzza az ujjáról a csillogó gyűrűt. A dzsinn Ahmed előtt fejét hajtja.)*

Szép szőrös a farkam, fekete,
Jó uram, mit kívánsz, mondd meg te!

Ahmed *(A dzsinnhez)* Most el tudod pusztítani a Fehér Óriást?

Dzsinn Nekem nehéz lesz, de ha a gyűrű tulajdonosa így parancsolja! Haljon meg, fel nem támadhat!

Ahmed Dzsinn, kezd el a munkád! *(Induló dallama hallatszik. A dzsinn támadásra indul a Fehér Óriás ellen. Az ordítva felugrik. Ádáz harc, verekedés kezdődik. Amikor alkalom kínálkozik, az óriás Sze-*

limre, Kerimre és Ahmedre akarja vetni magát. Ahmed a dzsinnel együtt ütlegeti az óriást. A dzsinn nagy nehezen a földre teperi. Ahmed előrántja a törét és az óriás mellébe dőfi. Az óriás felkiált, majd meghal. A dzsinn letérdel Ahmed előtt, a földig hajol.)

Dzsinn Gyűrű ura, mit kívánsz még?

Ahmed Hozd ide a szőnyeget, amit nagymamám szőtt!

Dzsinn A szőnyeg a ládában van. *(A dzsinn kinyitja a ládát és kiveszi a szőnyeget. Ahmed, amint megpillantja, megöri. Majd visszateszi a ládába.)*

Ahmed Barátaim, készülődjétek, indulunk!

Sólyom És Sahane? Őt nem akarod megmenteni?

Ahmed Sahane itt van?

Sólyom A sah lányát, Sahanét a Fehér Óriás száraz fává varázsolta, hogy meg ne szökhessen. Nézd, az a hátul álló kiszáradt fa a szépek szépe, Sahane. *(A színpad hátsó részében egy magas, kiszáradt fa áll.)* Ha megforgatod a gyűrűt és megdörzsölöd a kövét és elmondod a varázsszavakat... *(Ekkor fénynyaláb esik rá, a sólyom elhallgat. Ahmed örömmel dörzsöli a gyűrű kövét.)*

Dzsinn Szép szőrös a farkam, fekete,
Jó uram, mit kívánsz, mondd meg te!

Ahmed Nem ismerem a varázsszavakat, dzsinn, te tudod azokat?

Dzsinn Gyűrű ura, a varázsszavakat én sem ismerem.

Ahmed *(odamegy a sólyomhoz, hozzá beszél.)* Sólyom, szólalj meg! Taníts meg a varázsszavakra, hogy életre kelthessem Sahanét!

Sólyom Minden szó... *(a fény sugar a madárra esik)*... a sziklára van felírva...

Ahmed *(Gyorsan keresi a sziklákön a feliratot. Hirtelen örömmel az alábbi szavakat olvassa hangosan)*

Fil fili, filin fili,
Dül dülü, dülün dülü,
Gyül gyülü, gyülün gyülü,
Bil bili, bilin bili!

(Ahmed befejezi a kövön talált felirat olvasását. Ekkor a kiszáradt fa életre kel, Sahanévé változik.)

Sahane Te ember, gyere közelebb, hadd lássam, hogy ki vagy! Hadd lássam, hogy ki szabadított ki.

Ahmed Én vagyok az!

Sahane Ki vagy? Mi a neved?

Ahmed Ahmed vagyok, a favágó. Nem emlékszel arra a napra, amikor eltévedtél az erdőben?

Sahane Ha igaz, amit mondasz, mutasd meg a jelet!

Ahmed *(Kiveszi a zsebéből a kendőt, amit Sahane adott neki. Megmutatja.)*
Ez az! Ha nem hiszed, nézd meg jól!

Sahane Ahmed! Országom bátor fia! *(Átölelik egymást.)* Ahmed, hogyan kerültél ide? Nem félsz?

Ahmed A gyávák nem győznek. De bátor barátaim is vannak. Mitől féljek? Tessék, ismerkedjetek meg! *(Szelim és Kerim köszönti Sahanét.)*

Sahane Ahmed, megfogadtam, hogy egész életemben a szolgája leszek annak, aki engem kiszabadít.

Ahmed Sahane, ez lehetetlen. Te a sah lánya vagy, én pedig csak egy szegény favágó... Ha az apád ezt hallaná!

Sahane Már másodszor mentetted meg az életem. Kell, hogy a tiéd legyek!

Ahmed És az apád? Mit szól hozzá?

Sahane Hiszen az apám most az egész országban közhírré tette, hogy annak adja feleségül a lányát, aki kiszabadítja a Fehér Óriás rabságából.

Ahmed Akkor gyerünk az apádhoz !

Sahane De ne felejtsd el, hogy az én apám kegyetlen zsarnok Veled bár-hová elmegyek, csak nem az apámhoz. Saját dicsőségére örökre börtönbe vetne téged.

Ahmed Akkor mit tegyek?

Sahane Boldogan elmegyek a te kicsi, szegényes kunyhódba.

Ahmed Sahane, tényleg te vagy?

Sahane Én, én vagyok, drága megmentőm! *(Örömmel összeölelkeznek. Ahmed megdörzsöli a gyűrű kövét. Megjelenik a dzsinn.)*

Dzsinn Szép szőrös a farkam, fekete,
Jó uram, mit kívánsz, mondd meg te!

Ahmed Dzsinn, eredj, ahová akarsz, de a hívásomra azonnal jelenj meg! *(A dzsinn elmegy.)* Tehát, amikor megdörzsölöm a gyűrűm kövét, a dzsinn készen áll a szolgálatomra. Barátaim! Indulunk! *(Ahmed odamegy a sólyomhoz)* Isten veled, sólyom! A világ legjobb madara vagy! Mit tegyek a jóságodért?

Sólyom Én is szabadon akarok élni.

Ahmed *(Elereszt a sólymot).* Eredj, élj szabadon, te, világ legjobb madara! Barátaim, készüljetek, indulni kell! Otthon már vár nagymama, nyugtalankodik miattunk. *(Ahmed előhossa a szőnyeget. Sahane, Ahmed, Kerim és Szelim énekelve útra kel.)*

Boszorkány *(Váratlanul megjelenik.)* Látom, elkéstem. Ahmed megelőzött, kiszabadította Sahanét. A lány boldogan elment vele. Gyorsan értesíteni kell a sahot. Jól van, Ahmed, de még megkeserülöd... *(Eltűnik.)*

VI. KÉP

A Nagymama háza. Ahmed, Sahane, Szelim és Kerim a barátság dalát énekelve vigadnak. Nagymama kezét fogják. Táncolnak.

Az Óriás kimúlt végre,
Tűzbe hullt csontja, vére,
Most boldogan a Nap nevet,
S a Hold is vígan integet.

Tűz lobogjon, szóljon a dal,
Örök legyen a diadal,
Az Óriás fel nem támad,
Míg élnek a hű hármak!

(Ahmed széttekeri a szőnyeget, megmutatja nagymamájának.)

Nagymama Ahmed, gyermekem, mi ez a csoda? Mondd el, kicsim, hogyan győzted le a Fehér Óriást! És ez a gyönyörű leány kicsoda? Isten hozott, isten hozott! *(Megcsókolja Sahanét).*

Ahmed Nagymama, megöltük a Fehér Óriást, megszereztük a talizmánját. A Fehér Óriás elrabolta a sah lányát. Sahanét és elvarázsolta. Nézd, ez itt Sahane. Ő ezután velünk marad. Nagymama, nézd, ez az a szőnyeg, amit te szőttél. Sződd tovább! Sződd meg a százegyedik mintát! Lehet, hogy valóban varázsszőnyeg lesz. De énnekem másik varázshatalmam van. Nézd, ha megdörzsölöm ennek a gyűrűnek a kövét, egy fekete dzsinn mindjárt a szolgálatomra áll. Amit csak kívánsz, mindent megtesz.

Nagymama Fiacskám, ez tényleg nagy csoda!

Ahmed Nagymama, most mit kívánsz? Ha parancsot adok a dzsinnek, mindjárt teljesül a kívánságod.

Nagymama Semmit sem akarok, gyermekem. Gyorsan el kell vinned innen Sahanét a sah palotájába. A sah fegyveres szolgálai pár nap alatt megtalálják. Ha itt meglátják...

Sahane Nagymama, én sehová sem megyek. Itt maradok veletek.

Nagymama Lányom, neked nem felel meg a mi szegény kunyhónk. Te a sah lánya vagy, mi meg szegények vagyunk.

Ahmed Nagymama, azonnal parancsot adok a dzsinnek. Hogy építsen egy szép házat.

Nagymama Mit beszélsz? Megbolondultál? Micsoda?

Szelim Nagymama, Ahmed igazat beszél.

Kerim Ahmed igazat mond.

Ahmed Nagymama, beleegyezel?

Nagymama Mit mondjak, gyermekem? *(Ahmed megdörzsöli a gyűrű kövét. Megjelenik a fekete dzsinn.)*

Dzsinn Szép szőrös a farkam, fekete,
Jó uram, mit kívánsz, mondd meg te!

Ahmed Legyen itt azonnal egy szép ház! Nekem, Sahanének és nagyanyjának megfelelő ruha!

Dzsinn Parancsodra!

A szín elsötétül, megdördül az ég, villámlik. Kész a ház. Nagyanya, Ahmed és Sahane megjelenik szép és drága ruhában. Szelim és Kerim pedig a régi ruhában elszomorodva áll oldalt, onnan szemlélik az eseményeket.

Kerim Szelim, gyere, menjünk a régi konyhába!

Szelim Úgy látszik, Ahmed már nem tart minket magához méltó barátainak. *(Mindketten elmennek.)*

Nagyanya Ahmed, fiacskám, fogd a baltát és eredj fáért! Én meg kezdek harisnyát kötni. Ha nem dolgozunk, éhen maradunk.

Ahmed Nagymama, miről beszélsz? Nekünk már nem kell dolgoznunk. Amit csak kívánsz, a dzsinn mindent meghoz, ha megparancsolom neki. *(Megdörzsöli a gyűrű kövét. Megjelenik a dzsinn.)*

Dzsinn Szép szőrös a farkam, fekete,
Jó uram, mit kívánsz, mondd meg te!

Ahmed Azonnal hozz egy terített asztalt!

Dzsinn Parancsodra!

Megdördül az ég, villámlik. Fény gyullad, majd kihuny. Különböző ételekkel és italokkal teli asztal jelenik meg. Ahmed, Sahane és Nagyanya az asztalhoz ül és enni kezd. Ebben a pillanatban megjelenik a Boszorkány. Egyik oldalról a nyakát nyújtogatva nézelődik, majd visszahúzódik.

Boszorkány Nézd csak, nézd a szerencséseket! Tegnap itt még Ahmed favágó szegényes kunyhója állt. Most palota és benne bőségesen megterített asztal! Aha, Sahane is itt van! Tehát Ahmed idehozta. Lássunk munkához! Ahmed varázslatát megtörve vissza kell vinnem Sahanét a sahhoz. *(Átöltözik, szegény asszony képét ölti magára. Ahmed Sahanével bemegy a másik szobába. Nagyanya kimegy az udvarra. A Boszorkány szándékosan megüti a lábát, nem messze Nagyanyától.)* Jaj! Jaj! Eltörtem a lábam, eltörtem a lábam!

Nagyanya *(Közelebb megy, megfogja a boszorkány kezét.)* Nővérem, hová mész, mit keresel?

Boszorkány Szegény öregasszony vagyok. Senkim sincs. A kegyes emberek asztaláról lehullott morzsákkal táplálkozom. Az éhségtől már nincs erő a lábamban.

Nagyanya *(A boszorkányt karolva a teraszhoz vezeti. Ennivalót hoz.)* Tessék, egyél, amíg jól nem laksz! Imádkozz az unokám, Ahmed lelkéért!

Boszorkány Unokád, Ahmed asztala legyen mindig tele! Mily nagyon ízlik. A szemem is hogy csillog! *(Mohón eszik.)*

Nagyanya Jó étvágyat! Egyél csak, egyél!

Boszorkány *(Körülnéz.)* Köszönöm, nővérem! Kié ez a palota?

Nagyanya Az unokámé, Ahmed favágóé!

Boszorkány Ahmed favágóé?

Nagyanya Igen.

Boszorkány Nővérem, ne haragudj meg, ha megkérdezem, hogy miből tellett Ahmednek felépíteni ezt a házat?

Nagyanya Senkinek sem mondd el?

Boszorkány Mit beszélsz? Csak pletykásnak ne tarts engem! Senkinek sem mondom el a titkodat.

Nagyanya Hajolj közelebb! *(A boszorkány szinte Nagyanya szájába teszi a fülét.)* Ahmednek van egy varázsgyűrűje. Amikor megdörzsöli a gyűrű kövét, egy fekete dzsinn teljesíti a parancsát. Amit csak szeme-szája megkíván, mindjárt hozza.

Boszorkány Bocsáss meg, nővérem, mondd meg a gyűrű tulajdonosának, hogy hozasson nekem gyorsan cipőt. Olyan régi már ez a cipőm, hogy alig marad meg a lábamon.

Nagyanya A gyűrű nyelvét csak Ahmed ismeri, én nem. Fogadd el az én cipőmet, neked adom.

Boszorkány Köszönöm szépen. Allah áldja meg az unokádat! Hol van Ahmed?

Nagyanya Ő az ott, az ablak mellett.

Boszorkány Nővérem, látom, jön az éj. Bocsáss meg, de megengeded, hogy egy éjszakát itt töltsék?

Nagyanya Nincs ellene kifogásom. Tessék, feküdj le itt! *(Elmegy, majd egy ágygal jön vissza)*

Gyengül a megvilágítás. A Boszorkány lefekszik. Horkol, de hamarosan felkel és körülnéz.

Boszorkány Itt a megfelelő alkalom. El kell venni a gyűrűt! *(Bemászik az ablakon, lehúzza Ahmed ujjáról a gyűrűt. Amikor a kezében van a csillogó varázsgyűrű, örömeiben ugrál, táncol.)* No, Ahmed favágó, most megmutatom neked, hogy te mit érdemelsz! *(Megdörzsöli a gyűrű kövét. Megjelenik a dzsinn.)*

Dzsinn Szép szőrös a farkam, fekete,
Jó uram, mit kívánsz, mondd meg te!

Boszorkány Azonnal változtasd kővé Ahmed lábát, engem pedig Sahanével és a szőnyeggel együtt azonnal vigyél el a sah palotájába.

Dzsinn Parancsodra!

A szín elsötétül. Villámlik, dörög az ég. A szőnyeg, a Boszorkány és Sahane eltűnik. Ahmed nyöszörög. Jajgatva a nagyanyját hívja. A hangra megjelenik Kerim és Szelim.

Szelim Mi ez a kiabálás? Mi történt?

Kerim Hol van Ahmed? Hol van Sahane?

Ahmed *(Látni Ahmedet a fekvőhelyén az ablakon át.)* Nem tudok felállni, elmozdulni a helyemről. A lábam kővé változott. Hol a szőnyeg? Hol van Sahane?

Nagyanya Ahmed, kicsim, kelj fel!

Szelim Ahmed! Hol van a varázsgyűrű?

Ahmed *(A kezét nézi.)* Nincs meg a varázsgyűrű. *(Nem tud lábra állni.)* Nem tudok felállni. Mindkét lábam kővé változott. És Sahane?

Kerim Mit mondasz, Ahmed?

Nagyanya Mindez annak a boszorkánynak a mesterkedése!

Kerim Micsoda boszorkányé?

Nagyanya Este egy öregasszony jött el hozzánk. Boszorkányra hasonlított. Megsajnáltam, enni adtam neki, lefektettem. Gyermekem, most mit teszünk?

Ahmed Ha fel tudnék kelni, azonnal a sah palotájába mennék. Biztosan az az a boszorkány, akiről Sahane beszélt.

Kerim Boszorkány! Szelim, segítenünk kell Ahmeden!

Szelim Készen állok.

Kerim Azonnal a sah palotájába!

Szelim Ha megszerezhetném a gyűrűt, minden könnyen menne.

Kerim Ahmed, ne nyugtalankodj! Hűséges barátaid nem hagynak téged cserben a bajban.

Ahmed Drága barátaim!

Kerim Isten áldjon!

Szelim Isten áldjon! *(Szelim és Kerim elindul a sah palotájába.)*

VII. KÉP

A sah palotája. A sah a trónon ül. A szolgák a parancsára várva állnak. Fegyveresek vonszolnak valakit.

Sah *(Dühösen.)* Mondd, ez az átkozott milyen bűnt követett el?

Fegyveres Sah, Isten adjon neked hosszú életet! Ő az, aki neked rosszul felelt. Nem azt mondta, hogy hallom, hanem azt, hogy látom.

Sah Milyen büntetést szabtam ki rá?

Fegyveres Azt parancsoltad, hogy fakasszunk vért a hátából.

Sah Megtettétek?

Fegyveres Oh, nagy sah, akármennyire is verjük, nem jön belőle vér.

Sáli Milyen buták vagytok! Azonnal eresszétek el! Hozzátok be az utcáról az első embert, akit megláttok.

Fegyveres Azonnal, világ ura! *(Eleresztik a foglyukat, majd egy másik embert hoznak, akinek bottal verik a hátát. Az ütlegelt ember kiabál. A sah megnézi a hátát.)*

Sah Nem látjátok, hogy kicsordult a vére? Elég! Vigyétek, dobjátok a tömlőcbe!

Fegyveres Most mit tegyünk, hogy felvidulj?

Sah Hívjátok a táncosokat és az énekeseket, hogy elszórakoztassanak engem! *(Az egyik szolgához.)* Hé, szolga!

Szolga Igen, uram!

Sah Hívd ide szemem fényét, Sahanét, a lányomat! Hadd szórakozzon ő is!

Szolga Parancsodra, uram! *(A szolga kimegy, de gyorsan vissza is jön.)* Uram. Sahane sír, zokog, jajong! Azt üzeni, hogy nem jön.

Sah Az az átkozott lány! Biztosan megint Ahmed favágón jár az esze. Mondd meg neki, hogy felejtse el Ahmedet!

Szolga Parancsodra, uram!

A szolga kimegy. A táncosok táncolni kezdenek. A sah elszundít. Két fekete szolga kivételével, akik legyezővel hessegetik a legyeket a sah arcáról, mindenki kivonul. A két gyerek, Szelim és Kerim, megjelenik a színpad szélén. A sah álmában beszél.

Sah Milyen gyűrűt? Senkinek sem adom! *(Leveszi az ujjáról a gyűrűt, a szájába veszi.)* Ha ellopják a gyűrűt és Ahmed szőnyegét, mindenkit összekaszabolok! *(Ismét mély álomba merül. Horkol. Kerim és Szelim előbbre jön.)*

Kerim Először is az örök során kell átmennünk.

Szelim Hogyan tudjuk ezt megtenni?

Kerim Meg kell ijeszteni őket. Ha elkezdenénk verekedni velük, nagy láрма lenne.

Szelim Hogyan ijeszthetnénk meg őket?

Kerim Nézd csak, itt van egy bunda. Felveszem azt a fejemre és rájuk támadok. A félelemtől azonnal elájulnak. *(Kerim a fejére húzza a bundát és rátámad az örökre. Azok összeesnek. Kerim és Szelim a szőnyeget keresi.)*

Szelim Hol lehet az a szőnyeg?

Kerim Előbb a gyűrűt kell elvenni.

Szelim Hol lehet a gyűrű.

Kerim A mesékben úgy van, hogy a varázsgyűrűket mindig a nyelvük alatt őrzik.

Szelim Mindjárt megkeresem. *(Kerim és Szelim óvatosan nyitják ki a szolgák száját.)* Itt nincs.

Kerim Te ostoba, hiszen a sah a varázsgyűrűt egy szolgának sem adja oda. A gyűrű egyedül csak a sah nyelve alatt lehet. *(Kerim a zsebéből előveszi az altatót és a sah orrába önt belőle egy kicsit. A sah tüsszent. A gyűrű a földre esik. Kerim gyorsan felveszi.)*

Szelim Hát a szőnyeg?

Kerim Nézd csak, a szőnyeget a trónra terítette, azon ül. Gyere közelebb, megnézzük. *(Mindketten megfogják a sahot és a földre gurítják. Leesik a fejről a korona. Szelim gyorsan felveszi és a saját fejére teszi.)*

Szelim Jól áll?

Kerim Nagyon jól. *(Leveszik a sahról a ruhát, amit Szelim ölt magára. Pont úgy néz ki, mint a sah.)*

Szelim Szolgák!

Kerim Még ne hívd őket! Előbb hadd fessek ki az arcodat. *(Festi az arcát.)* Most menj, ülj a trónra! Hívd a szolgákat és adj parancsot, hogy a börtönben ülő bűnösöket eresszék szabadon, a nincsteleknek osszák szét a kincstárban található kincseket. Én pedig itt elbújok. *(Kerim elbújik. Szelim, miután befejezte az arcfestést és rendbe tette magát, a trónra ül.)*

Szelim *(Tapsol.)* Fegyveresek! Gyertek ide! *(A fegyveresek bejönnek.)*

Fegyveres Tessék, uralkodóm, a parancsodat várjuk!

Szelim Azonnal dobd ki az öröket! *(Teljesítik a parancsot.)* Hozzál nekem finom ételeket!

Fegyveres Szolgálatodra, uram! *(Kimegy.)*

Kerim Szelim, már mennünk kell. Ahmed vár minket. Most nincs idő enni.

Szelim Mindjárt... Szolga! Nem kell ennivaló. Azonnal eredj a börtönbe és eressz ki minden foglyot! A kincstárból a kincseket oszd szét a szegények között!

Szolga Parancsodra, Világ Ura! *(Kimegy.)*

Szelim Kerim! Sahane hol van? Meg kell találnunk.

Kerim Mindjárt idehívjuk Sahanét!

Szelim Szolga!

Szolga Igen, uram!

Szelim Hívd ide Sahanét!

Szolga Parancsodra, uram!

Sahane *(Bejön.)* Apám, hívattál? *(Szelim alig tudja visszatartani a nevetését.)*

Szelim Igen, lányom!

Sahane De hiszen te vagy az, Szelim! Ahmed hol van?

Szelim A boszorkány elvarázsolta Ahmedet. Mindkét lábát kövé varázsolta. Kerim is itt van.

Sahane Ahmed hű barátai! Mondd meg, kedves, elvetted már a gyűrűt?

Kerim Természetesen. Mindent elrendeztünk. Indulnunk kell. *(Megdörzsöli a gyűrű kövét. Megjelenik a dzsinn.)*

Dzsinn Szép, szőrös a farkam, fekete,
Mit kívánsz, jó uram, mondd meg te!

Kerim Azonnal vigyél el minket, Sahanét Szelimet és engem a szőnyeggel együtt Ahmedhez!

Dzsinn Parancsodra!

Megdördül az ég, villámlik, a színpad elsötétül. Eltűnnek. A palotában nagy a zűrzavar, kiáltozás. A sah felébred és kiabál.

Sah Szolgák, szolgák! Hová tűntetek? Gyertek ide! Gyertek ide! *(Jönnek a fegyveres szolgák.)* Hová tűntetek? Mondja meg valamelyiktek, hogy ki járt a palotában! Hol van a varázsgyűrű? Hol van a szőnyeg? Hol van Sahane? Ez csupán a favágó Ahmed műve lehet. Azonnal hívjátok ide a boszorkányt! *(Egy fegyveres elmegy, majd hamarosan jön vissza a Boszorkánnyal. A sah a Boszorkányhoz fordul.)* Azt mondtad, hogy Ahmed lábát kővé varázsoltad, nem tud elmozdulni a helyéről. És ez most itt micsoda? Azonnal hívjátok a hóhért! Vágja le ennek az átkozott vénasszonynak a fejét!

Boszorkány Nagy Úr, kegyelmezz! Ahmed lábát kővé varázsoltam, nem tud elmozdulni a helyéről. Ez a favágó barátainak, Kerimnek és Szelimnek a műve! Azonnal útra kelek és visszahozom a gyűrűt, a szőnyeget és Sahanét. Kegyelmezz!

Sah Még egy napot adok neked. *(A Boszorkány elmegy. A sah a fejét fogja.)*

VIII. KÉP

Ahmedék szegényes kunyhója. Nagyanya ismét harisnyát köt. Ahmed nem tud elmozdulni a helyéről, mivel a lába kővé vált.

Ahmed Szegényes házunk van, nincs se fánk, ezért nincs tűzünk. Szelim is elment, Kerim is elhagyott. Nagymama, már nincs se Sahane, se varázsgyűrű, se varázsszőnyeg, és a barátaimról sincs semmi hírem. Biztosan kivégeztette őket a sah. Hogyan fogunk ezután élni? Hiszen nem tudok elmozdulni a helyemről.

Nagyanya Valahogyan csak megélünk majd a becsületes munkából. A barátaid is mindjárt visszajönnek, kicsikém.

Ahmed Visszajön Kerim és Szelim?

Nagyanya Természetesen visszajön.

Ahmed Én megfeledeztem örölkük.

Nagyanya Ez igaz, de ők hűségesek tehozzád. Bízok bennük. *(A színpalak mögül hallatszik Sahane, Szelim és Kerim hangja.)*

Ahmed Nagyanya, itt vannak a barátaim. Sahane, Szelim és Kerim!

Nagyanya Látod, kicsim, megmondtam, hogy a te barátaid hűségesek.

Ahmed Kedveseim! Sahane, drága!

Sahane Ahmed, kedvesem!

Kerim Látod, Sahane is eljött velünk.

Ahmed És a varázsgyűrű?

Szelim Tessék. *(Előveszi és Ahmed ujjára húzza. Ahmed lába visszanyeri eredeti formáját. Örömmel lábra ugrik.)*

Ahmed Köszönöm nektek hűséges barátaim. Ma örömteli nap virradt ránk. Gyertek, táncoljunk!

Zene szól. Ahmed, Sahane, Nagyanya, Szelim és Kerim körben táncol. Hátral megjelenik a Boszorkány.

Boszorkány Mindez Szelim és Kerim dolga volt. Csak vigadjatok! Mindjárt elvarázsolom és a tűz martalékává teszem a házatokat! Mindenki kövé dermed, és akkor mindenkit negyven méter mély kútba dobok. Hahaha! *(Elrejtőzik. Ekkor a tánc véget ér.)*

Ahmed Nagymama, akármilyen kastélyt is akarsz, akármít is kívánsz, mindjárt parancsot adok a dzsinnek és ő megteszi.

Nagyanya Gyermezem, jól figyelj a szavamra! Tudod, hogy azokat a dolgokat honnan hozza a dzsinn?

Ahmed Nem, nem tudom.

Nagyanya Mindent, amit idehoz, úgy lopkod össze. Mindaz mások munkájának a gyümölcse. Ha ember vagy, akkor mindent becsületes munkával kell megszerezned.

Ahmed Nagymama, akkor mit tegyek?

Nagymama Ahogyan elpusztítottad a Fehér Óriást, éppúgy el kell pusztítani a varázslatait, a talizmánjait is. Én a napokban megkapom a hegyekben szedett virágokból a százegyedik színt is, most már a szőnyeg utolsó sorait készítem. Ha varázsszőnyeg lesz, a derék, hűséges barátainnal és kedves Sahanével együtt felülsz rá és elrepülsz egy szabad országba. Utat nyitsz a csillagok felé. Majd megmutatod az embereknek a jog, az igazság, a becsületes munka útját.

Sahane Ahmed, nagymama nagyon jól beszél.

Szelim Igaz.

Kerim Igaz.

Ahmed Barátaim, akkor én ezt az utat választom. Legyen vége a varázslatok, a szenvedések korának! *(Lehúzza az ujjáról a gyűrűt és a kútba dobja. Megdördül az ég, villámlik. A dzsinn és a Boszorkány eszméletét veszti. A távolban szivárvány tűnik fel.)* Miénk a jövő!

Sahane Miénk a boldogság!

Szelim, Kerim A becsületes munka útja a miénk! *(Nagyanya a szőnyeg utolsó mintáját szövi. A szőnyeg elmozdul a helyéről, mindenki meglepetten nézi.)*

Ahmed Nagymama! Varázsszőnyeg! Nézd, el akar repülni!

Nagymama

Gyerekek, gyertek közelebb! Mindannyian szálljatok fel a szőnyegre! *(Felszállnak).*

Ahmed

Barátaim, készüljetek! Eljött az utazásunk napja. Elhozzuk a Napról a tüzet. Ez az a nap, ami az egész földgömböt a szabadság és a boldogság sugarával fonja át. Ez a sugár elégeti az aljasság, gonoszság és háborúskodás magját. Az emberek testvérekké, barátokká válnak. A varázslók palotái összedőlnek, leégnek! *(Ahmed, Sahane, Szelim és Kerim a szőnyegen lassan felemelkedik a levegőbe. Nagymama búcsúképpen vizet loccsant utánuk. Kórusban énekelnek.)*

Mi vagyunk a három barát,
Betartva nagymama szavát.
Amit tudunk, tesszük csak azt,
Magot vetünk, tépjük a gazt.

Hogyne lenne erőnk nekünk,
Jó barátok a mi nevünk.
Süt rád a nap, a föld táplál,
Varázslatra miért várnál.

Hogyne lenne erőnk nekünk,
Jó barátok a mi nevünk.
Süt rád a nap, a föld táplál.
Varázslatra miért várnál?

FÜGGÖNY

GYUFASZÁLAK KALANDJAI³

REGÉNY GYERMEKEKNEK

Hol volt, hol nem volt, élt egyszer egy Ilgar nevű kisfiú, akinek a zsebei mindig tele voltak gyufával. Ha bármelyik házhoz így hozzáférne, az azon nyomban meggyulladna és a lángja magasabbra csapna, mint az égő olaj lángja.

Ilgar kezében a gyufaszálak nagyon féltek, ezért egyszer kettő el is bújt előle.

Ez így történt:

Korán reggel volt. Mint mindig, Ilgar most is kerülve az embereket, igyekezett a konyhába. Gyorsan a zsebébe dugott egy teli gyufásdobozt és leszaladt a lépcsőn. Kiment a kertbe, leült az egyik barackfa alatti nagy kőre, és egymás után gyújtogatta és dobálta szét a földön a gyufaszálakat. Kettő azonban elbújt előle a gyufásdobozban. Ilgar, amikor úgy látta, hogy a játéknak már vége, a gyufásdobozt elhajította. Mihelyt a fiú elment, a gyufaszálak felemelték a fejüket és előbújtak a rejtekhelyükről. Nagyon örültek, hogy megmenekültek. Nemcsak a gyufaszálak örvendeztek, hanem a gyufásdoboz is nagyon boldog volt.

– Te miért örülsz? – kérdezték a gyufaszálak. – Azért mert téged nem gyújtottak meg?

A gyufásdoboz felsóhajtott:

– Ne higgyétek, hogy én csak egy egyszerű gyufásdoboz vagyok. Nem, nem úgy van. Hallgassatok figyelmesen és tudjátok meg, hogy én a ti anyátok vagyok. Hónapokig az ölemben hordoztalak, a hidegtől és a hőségtől, a hótól meg az esőtől óvtalak benneteket.

A gyufaszálak a fülüket hegyezve hallgatták és nem akarták elhinni, amit hallottak.

Hirtelen nagy szél kerekedett. A gyufaszálak reszketve kerestek maguknak búvóhelyet. A gyufásdoboz kinyílt, a gyufaszálak beugrottak annak meleg, nyugodt ölébe és megpihentek ott.

A szél elállt, előbújt a nap. A gyufásdoboz megint kinyílt. A gyufaszálak szótlanul előmásztak és napozni kezdtek. Egyszerre csak léptek hallatszottak. Ilgar jött. A gyufásdoboz ismét magába rejtette a gyufaszálakat. Ilgar tovább ment. Bealkonyult.

A gyufásdoboz megszólalt:

– Itt nincs nyugtunk. Gyerünk a falu melletti erdőbe, ott nem talál meg minket!

A gyufaszálak beleegyeztek. Elmentek az erdőbe, amit pár évvel ezelőtt hagytak el, és egy nagy fa odújában berendezkedtek. Miután mindent megértettek, így szóltak:

– Igen, te a mi anyánk vagy. Ha nem lennél az, nem törődnél így mivelünk.

Sütkérezve egy kicsit a reggeli napfény melegében, az egyik gyufaszál suttogva megszólalt:

– Tehát van anyánk.

– A világon mindenkinek van anyja – simogatta meg a fejét a gyufásdoboz.

– Igen, mindenkinek – mondta a másik gyufaszál.

³ A fordítás az 1981-ben a bakui KENDZSLIK kiadó gondozásában megjelent mű alapján készült. Eredeti címe: KIBRIT CSÖPLERININ MADZSERASI.

– Amikor az oldaladhoz dörzsölnek és meggyújtanak minket, még csak fel sem nyögsz? – kérdezte az első gyufa.

A gyufásdoboz a kisebesedett oldalához nyúlt.

– Nem is tudjátok, hogy mennyire jajgatok. Amikor ti égtek, én is égek. Nekem a szívem ég. Jaj, mi is lenne tinélkületek énvelem, hiszen senkinek sincs rám szüksége. Akkor még csak rám sem néznek. Olyankor az én helyem a szélcibálta bokrok alja, az utcasarok, mert néha az utcára is kidobnak, majd egy mocskos lábbal összetaposnak. Így ér véget az én életem.

A gyufásdoboz már-már sírva fakadt. A gyufaszálak szíve meglágyult.

– Miért sírsz? – kérdezték egyszerre. – Minket hónapokig rejtegettél az öledben, mégsem ismertük a saját anyánkat.

– Anyácska, nekünk nincs nevünk? – kérdezte az egyik gyufaszál.

– Hogyne lenne! A világon mindenkinek van neve, gyermekeim.

Ekkor megszólalt a másik gyufaszál:

– Anyáskám, mi az én nevem?

Ezen a gyufaszálon nagyon sok kén volt, a feje egy tűzoltó sisakjára emlékeztetett. A gyufásdoboz megsimogatta a fejét:

– A te neved Hopbala.

– Hát az enyém? – kérdezte előrehajolva a társa.

A gyufásdoboz elgondolkodott, majd így szólt:

– Legyen a te neved Topbala. Hasonlít a testvéred nevéhez. Hopbala és Topbala. Nem gondoljátok, hogy hasonlítanak egymásra ezek a nevek?

A gyufaszálak párszor elismételték a nevüket.

– Hopbala, Topbala, Topbala, Hopbala...

Topbala és Hopbala örömeiben ugrált majd miután megnyugodtak, a fejüket anyjuk térdére hajtották és érdeklődéssel nézték az arcát. Érdekes történetet vártak tőle, de ő azt sem tudta, hogy hol is kezdje. Mindhárman hallgattak. Végül elfogyott Topbala türelme:

– Mama, kik voltak a mi őseink?

A gyufásdoboz pont egy ilyen kérdésre várt.

– A ti őseitek a zöld erdők fenyői, tölgyei, foltos törzsű nyírfái. Ők a távoli, hófedte hegyek lejtőin élnek. Az alattuk elterülő zöld tisztásokon szarvascsordák legelnek. Az ágakon dalos madarak fészkelnek.

– De mi miért vagyunk száraz pálcikák? – kérdezte Hopbala.

Az anyjuk így felelt:

– Ahhoz, hogy ilyen száraz pálcikákká változzatok, kézzel kézre vándoroltok. Hónapokig utaztatok vonaton, hajón. A fejeteiket fedő sapka története más módon. Az kén, amit üstökben főztek, gyárakban formáltak.

– Anyácska, mesélj, mesélj még – mondta Topbala, miközben kis ökleivel az anyja térdét csapkodta.

– Gyermequem, a mesém hónapokig tartana. Mindezt a saját szemetekkel kell látnotok.

Hopbala gyorsan talpra ugrott:

– Saját szemünkkel kell látnunk, anya?

– Igen, kicsim. De nem szabad félni sem a melegtől, sem a hidegtől. Hosszú útra kell indulnotok, sok szenvedésben lehet részetek.

– Semmitől sem félünk, sem a hidegtől, sem a hótól! – Ezt Topbala mondta. Ő a földről mindjárt felugrott a barackfára. Megfogott egy gallyat, pörgött egyet, mint egy bűgőcsiga, majd a földre ugrott. Hopbala pedig ágról ágra röppent, mintha madár lenne.

– Látom, derék legények vagytok – mondta az anyjuk, érdeklődéssel figyelve a gyufaszálak bátor mozdulatait. – Elengedhetlek benneteket.

Örömben mindketten nagyokat ugráltak. Hopbala hangosan kiáltotta:

– Hurrá... hurrá! Útra kelünk!

Topbala sem tudott nyugton maradni, ezért a testvére szavába vágott, de tovább ugrált. Az anyjuk így szólt hozzájuk:

– Nyugodjatok már meg! Nem tudjátok, hogy milyen nehéz lesz az utatok. Ahhoz, hogy megtaláljátok az őseiteket, egyikőtöknek a szibériai erdőségekbe, másikatoknak pedig délre, a kénbányákhoz kell elmennie. De csak egy feltétellel bocsátalak el benneteket: miután mindent saját szemetekkel megnéztetek, találkoztok a gyufagyárban, és együtt hazajöttök.

Nagy érdeklődéssel hallgatták az anyjukat.

– Te hová mész? A szibériai erdőkbe vagy délre, a kénbányákhoz? – kérdezte Topbala a testvérétől.

– Nekem mindegy – felelte Hopbala. – Ha te félsz a hidegtől, én mehetek Szibériába.

– Nem, Szibériába én megyek – mondta Topbala határozottan.

Hopbala és Topbala az öröm tengerén úszott, de az anyjuk szomorú volt. A két gyufaszál nagyon elcsodálkozott, bánatosan látva az anyjukat.

– Anya, te miért nem örülsz? – kérdezte Hopbala. – Hiszen mi elutazunk.

Az anyjuk bánatosan így szólt:

– Jaj, gyermekeim, ti nem vagytok anyák, ezért nem is értitek meg az anyákat. Ha ti elmentek, nekünk el kell válnunk egymástól. A tekintetem állandóan csak az útra fogom vetni. Mindig csak arra fogok gondolni, hogy nem fáznak-e a gyermekeim? Nem éheznek? Ha együtt lennétek, nem bánkódnék ily nagyon. Akkor segíthetnétek egymásnak. De ti a világ más-más tájára mentek. Mit tudom én, hogy mi történik veletek az úton. Száradjon el a nyelvem, hogy rábeszéltelek benneteket az útra, hogy keressétek fel az őseiteket. Ennek a barackfának az odva a mi igazi lakásunk. Az ízletes barackkal jól is lakhatunk.

Hopbala az anyja panaszkodását csak nagy erőfeszítéssel tudta végighallgatni. Alig volt képes uralkodni magán, hogy félbe ne szakítsa.

– Anya, ne nyugtalankodj miattunk! – mondta. – Nem tudunk itt ülni egy helyben. Már nagyon is a fejünkbe verted az utazást. Jó lesz, ha előkészítod az útravalót. Topbalának adj meleg ruhát, mert őt a hófedte Szibéria várja. Nekem semmire sincs szükségem. Mezítláb, hajadonfőtt sem félnék, hiszen a meleg délre indulok.

Az anyjuk felállt:

– Igazat szólsz, gyermekem, igazat szólsz.

A gyufásdoboz a megsárgult barackfa levelekből meleg ruhát varrt Topbalának. A fa odvába hullott, megaszalódott barackot eltette útravalónak, majd szomorúan így szólt:

– Nem tudom, hogy hogyan teszten meg gyalog ekkora utat.

Ekkor hirtelen egy madár hangját hallották a fa mellől. Egy flamingó volt az. Mellette egy villás-farkú fecske repkedett.

A flamingó arra panaszkodott, hogy megsebesült a szárnya:

– Lemaradtam a csoportomtól. A folyón túli mezőn töltöttem az éjszakát. Reggel felé egy lompos farkú állat támadt rám, megsebezte az egyik szárnyamat. Alig tudtam megmenekülni a mancsai közül. Most, mivel sebesült a szárnyam, nem tudok elrepülni olyan messzire.

A fecske megsajnálta. Nagyon sajnálta, hogy nem tud segíteni a flamingón. Villás farkát csapkodva mondta:

– Én is lemaradtam a csoportomtól. Itt hideg van, ezért el kell mennünk délre.

– Én is délre megyek – mondta a flamingó. – Ne törődj velem, repülj el, csatlakozz nyugodtan a társaidhoz!

– Nem hagyhatlak itt ilyen állapotban – mondta a fecske. Ekkor hallották meg Topbala és Hopbala hangját.

– Figyelj, a fa alól hangot hallok – szólt a fecske. – Talán van itt valaki, aki tud rajtad segíteni.

A madarak leszálltak. A flamingó, amint megérezte, hogy közelebb jutott a gyufaszálakhoz, hangosabban mondta:

– Segítsetek! Jaj, segítsetek!

Topbala és Hopbala odament. A hangra az anyjuk is előjött.

Amikor meglátták a sebesült flamingót, mindnyájan hozzá szaladtak. A fa alatt növényfüvekből gyógyszer készítettek, amit a flamingó szárnyára tettek. A fecske is segédkezett.

– Az életem végéig nem feledkezem meg tirólatok ezért a jótéteményért. Most már elrepülhetek oda, ahová akarok.

A gyufásdoboz kíváncsian kérdezte:

– Hová készülsz, flamingó?

– Délre repülök.

A gyufásdoboz felsóhajtott. A flamingó megkérdezte:

– Miért sóhajtozol?

– Azért, mert Topbalám Szibériába megy.

– A te kedvedért elrepülhetek Szibéria felé. Úgyis keresnék valamilyen alkalmat, hogy meghálálhassam a jóságodat.

– Mit mondjak, nagyon jó lesz – mondta a doboz, lehajtva a fejét.

– Miért engeded egyedül útra Topbalát? – avatkozott bele a beszélgetésbe a már régóta nyugodtan mellettük álló villás-farkú fecske.

A gyufásdoboz így szólt:

– Ezek az én gyerekeim, testvérek. A nagyszüleiket keresik. Az egyik Szibériába, a másik délre megy. Hopbala délre, meleg vidékre készül.

A gyufásdoboz, miközben ezeket a szavakat mondta, megsimogatta a mellette nyugodtan álló Hopbala fejét.

– Akkor Hopbalát én viszem magammal – mondta a fecske.

Hopbala meghallván ezeket a szavakat, nagyot ugrott.

– Van elég erőd?

A fecske ekkor felkapta Hopbalát a levegőbe, de mindjárt le is tette a földre. Mindenki nevetett azon, amit a fecske csinált. Az anya nem hitt a szemének. Ekkora ereje van egy kicsike madárnak? Az új barátaihoz fordult:

– Igazat szóltok? Nem tréfáltok? – kérdezte.

– Már meguntam csak üresen mozgatni a szárnyaimat. Hadd legyen rajtuk valaki, akinek jót tehetek.

A gyufásdoboz a flamingó és a fecske felé fordulva szomorúan mondta:

– Gyertek közelebb, kedveskéim, hadd mutassam be nektek a gyerekeimet! Viseljétek a gondjukat! Az útra kell valami? Mondjátok meg őszintén, ne szégyelljétek magatokat!

– Néhány napja nincs étvágyam, semmit sem akarok – mondta a fecske.

– Énnekem sem kell ennivaló – mondta a flamingó. – Ha úton vagyok, három napig is elvagyok étlen-szomjan. De egy kis folyami kavicsra van szükségem, hogy a csőrömben tartsam. Amikor messzire repülünk, kavicsot tartunk a csőrünkben, hogy az orrunkon és a csőrünkön keresztül egyszerre tudjunk lélegezni. Így nem fáradunk el.

A gyufásdoboz valahonnan hozott egy kis kavicsot.

A flamingó a csőrébe vette. Bólintott, így közölte, hogy minden rendben van, meg nem szólalt, nehogy kiessen a kavics. Minden készen volt már, csak a búcsú volt hátra.

A madarak leszálltak az ágról az odú nyílásához. Hogy ne veszítsék el az egyensúlyukat, a szárnyukkal lassan csapkodtak. Az anya nem akart elválni a gyerekeitől. Mindkettőt átölelte, a melléhez szorította, az arcukat, szemüket csókolta. A madarak türelmetlenek voltak, de a búcsúzkodásnak hamar vége lett. Topbala a flamingó, Hopbala a fecske hátára szállt. Miután kényelmesen elhelyezkedtek, a madarak a levegőbe emelkedtek.

A gyufásdoboz mindkét szeme könnyel telt meg. A gyerekei után nézett, integetett. Gyorsan bement az odúba, majd ismét kijött. A kezében tartott falevélről esőcseppet loccsantott a távozók után.

– Szerencsés utat, gyermekeim – mondta.

A RÓKA HOGYAN VEZETTE FÉLRE A SAKÁLT?

Az erdőnek is megvan a maga világa, maga élete. Nappal az énekes madarak, éjjel a vad-állatok uralják. Amikor leszáll az este, a vad farkasok, sakálok, rókák szeme lámpaként gyullad ki. Nyújtózkodva bújnak elő a fészkeikből, odúikból és indulnak vadászni. Minden cselszövésük éjjel veszi kezdetét.

Egy nagy tölgyfa alatt megállt egy sakál. Táplálékot keresve bebarangolta már az egész erdőt. El is fáradt. Magában így dúdolt:

Sakál vagyok, éhes, éhes,
Megéheztem, jaj, de ennék.
Hogy csapjam be a kutyát,
Ételt honnan is vehetnék?

A róka is az erdőt járta. Ő is elfáradt. Meghallotta a sakál hangját, lelassította a lépseit. Egy kicsit közelebb ment és a sakál dalát hallgatta; az vonyítva énekelt:

A kakasnak fejét veszem,
Tyúkot fogok, jércét fogok.
Csapdát állítanak nekem,
Erre járok, arra forgok.

A róka még közelebb ment, ravaszul megcsóválta a farkát és így szólt a sakálhoz:

- Ej, te ostoba, így hiába járkálsz, semmit sem fogsz.
- Akkor mit tegyek? – kérdezte a sakál.
- Keress, és ha keresel, találsz!
- Már három napja keresek, de még semmit sem találtam.
- Nem hallottad: Fogj egy libát, mindjárt tele az üst?
- Hallottam. De honnan vegyek libát, hogy tele legyen az üstöm?
- Korán reggel fogtam itt egy flamingót, de megszökött a karmaim közül. Megsebesítettem a szárnyát. Biztosan itt lesz valahol, gyere, keressük meg!

Amint meghallotta ezt a sakál, a nyála is kicsordult.

- Mit mondhatok, gyerünk, keressük meg!
- Nagyon kövér madár volt.

A róka és a sakál szeme bevilágította a sötét erdőt. Így indultak el keresni a flamingót. Akárhogyan is keresték, csak nem találták. Végül nagyon elfáradtak. Egymásra néztek és megálltak. A róka szólalt meg elsőnek:

- Messzire nem repülhetett, hiszen megsebesült a szárnya. Mindenképpen itt kell lennie. Gyere, hívjuk kórusban.

Kórusban hívták a flamingót:

Flamingó, flamingó.
Gyere csak közelebb!

Ebben a pillanatban az erdő mélyéből zúgó hang hallatszott:

- A flamingó elrepült messze, Szibériába.

A róka a fülét hegyezve mondta:

– Hallottad? A liba elrepült Szibériába. Vegyük fel azonnal a vasbocskort és menjünk útra. Úgyis megfogyatkoztak az erdőben az ehető állatok. Ha így megy tovább, éhen halunk. Ott, Szibériában bőséges vadászszákmányban lesz részünk, már előre örülök.

– Bátyó, félek a hidegtől – mondta a sakál.

– Ne félj, gyere csak nyugodtan utánam! Induljunk! Akármit is mondasz, az úton találunk ennivalót. Boldogok leszünk, vidámak.

A sakál nem akart hinni a róka ravasz nyelvének, mégis elindult utána.

A HÓFEDTE SZIBÉRIA

Most kiről meséljek nektek? Topbaláról fogok szólni.

Miután a flamingó hátán nyugodtan elhelyezkedett, kinyitotta a szemét, és látja, hogy a hetedik mennyországban járnak. Amikor letekintett, a hatalmas házak gyufás skatulyáknak tűntek, az óriási folyók kígyókhoz voltak hasonlatosak. Egy kicsit még feljebb emelkedtek, a fejük a fehér felhőket érte. Topbala rémülten gondolta: „Mi történne velem, ha innen leesnék? Egy szilánk sem maradna meg belőlem. Ha vízbe esnék, talán életben maradnék, elúsznék és valahol kimásznék.”

A flamingó semmire sem gondolt. Még magasabbra emelkedett. Fehér, gyapotszerű felhők közé kerültek. Nehezen jutottak csak lélegzethez. Topbala félelmében egy szót sem szólt. Vigyázott arra, hogy a flamingó ne vegye észre, hogy fél, de végül már nem tudta tovább türtőztetni magát, megkérdezte:

– Szibéria talán az ég legtetetjén van? Hová emelkedünk még? Nem repülhetnénk egy kicsit alacsonyabban?

A flamingó a csőrében tartott kavicsot a nyelve alá dugta és nyugodtan válaszolt:

– Ne nyugtalankodj! Ne félj! Ha alacsonyabbra ereszkednénk, a szárnyaim átnedvesednének, nem tudnék repülni. Ragadozó madarakkal találkozánk. Ezért kell a felhők között szállnunk.

Topbala, hallva a flamingó szavait, egy kicsit megnyugodott. Nemsokára kijutottak a fehér ködből. Itt világos volt, sütött a nap. A felhők lent maradtak alattuk. Fent a szabad égen kívül semmi sem volt. Topbala rémülten mondta:

– Talán eltévedtünk, nem tudunk visszaereszkedni a földre?

– Nyisd ki jól a szemed – mondta a flamingó. – Miért tévedtünk volna el? Jó irányban haladunk.

– Hogyhogy jó irányban? Hiszen itt a fehér felhőkön kívül semmi mást sem lehet látni.

– Milyen ijedős vagy! – ingatta a fejét a flamingó. – Ezen az úton már legalább tízszer jártam. Most a tengerpart mentén repülünk.

Topbala, ha hitt is a flamingónak, a lelke legmélyén csak nem tudott megnyugodni. Igyekezett azonban elűzni a félelmét. Egy kicsit elszundított. Mennyit repültek, nem tudta, de egyszerre csak azt érezte, hogy ereszkednek lefelé. A fehér felhőkbe értek. Most a felhőkön át nem tartott sokáig az út. Gyorsan megpillantotta a földet, de az nem volt fekete, hanem köröskörül fehér. Topbala zavarba jött. Az a gondolata támadt, hogy a lent látható föld nem is föld, hanem csak egy fehér felhőréteg. Nem tudott uralkodni magán és megkérdezte a flamingót:

- Mi az a lent látható fehér valami?
- Nem ismered meg a szülőföldedet? – kérdezte nyugodtan a flamingó.
- De miért ilyen?
- Ez a havas Szibéria. Topbala.

Amikor Topbala meghallotta a *havas Szibéria* szavakat, végigfutott rajta a hideg, de egy kicsit mégis csak megnyugodott.

Most alacsonyan repültek. Hófedte erdők, fák tűntek fel egyre világosabban.

A flamingó egy nagy fenyőfa felett körözve nyugodt leszállóhelyet keresett. Hogyan találhat itt kényelmes helyet? Mindent hó borít, de az egyik fenyő alatt volt egy kis száraz földdarab. A hatalmas, szétágazó gallyak megvédték a fa tövét. A flamingó összehúzta a szárnyát és leszállt a fenyőfa alatti száraz helyre. Topbala boldogan ugrott le. Nem annak örült, hogy eljutott a szülőhelyére. Nem. Főként annak, hogy ismét szilárd talajt érzett a lába alatt.

A flamingó szörnyen el volt fáradva. A szárnyai alatt a verejtékcseppek a hidegtől jégcsapokká fagytak.

– Itt nagyon hideg van, ezért nem maradhatok itt sokáig – mondta. – Csak temiattad jöttem el ide. Most takarj be avarral, hadd pihenjek meg egy kicsit.

Topbala száraz avarral jól betakarta a flamingót, aki annyira fáradt volt, hogy azon nyomban elaludt. Topbala kíváncsian nézett körül. Egyszerre furcsa nesz ütötte meg a fülét. Odanézett. Egy ágas-bogas szarvú állatot pillantott meg. Ez a szibériai erdők szép agancsos szarvasa volt. Itt volt az ő lakhelye.

HOGYAN BARÁTKOZOTT MEG TOPBALA A SZARVASSAL?

A szarvas a ropogó havon egyenesen Topbala felé tartott, aki el akart szaladni, de később kíváncsian várta, hogy mi fog történni, ezért nem mozdult el a helyéről. A szarvas egy kicsit közelebb jött, majd megállt. Figyelemmel nézte Topbalát. Az életében eddig még sohasem látott ilyen lényt.

Lehajtotta a fejét, majd megint felemelte. Mintha az agancsát akarta volna megmutatni. Topbala pedig ököfbe szorított kezét rázta meg a levegőben. A szarvas ekkor jobb lábával megkaparta a havat és prüszkölt. Topbala nem tudott uralkodni magán, hátrált egy kicsit. A szarvas előre jött. Topbala ijedtében felmászott a fenyőre és elbújt az ágak között. A szarvas megnyugodott és a fa alatt lefeküdt a száraz földre.

Besötétedett. Ha nem világított volna a hó, nem látták volna egymás szemét. A csendet a távolban vonyító sakálok hangja törte csak meg. Topbala, mivel félt a szarvastól, úgy határozott, hogy a fán fog aludni. Jól elhelyezkedett és egy kis gallyat jó erősen átölelve, elaludt. Nem tudta, hogy meddig aludt. Egyszer csak leesett a fáról, valamilyen puha helyen találta magát. Amikor kinyitotta a szemét, látta, hogy a szarvason fekszik. Mivel Topbala könnyű volt, a szarvas nem érezte meg. Itt meleg is volt, puha is volt a gyufaszál fekhelye. A szarvas is feküdt. Nöstényszarvas volt. A hátsó lábait kinyújtotta, ezért a tőgye szabadon maradt. Topbala egy kicsit lejjebb csúszott és a szájába vette a szarvas tőgyét. A száját egyszerre édes, meleg tej töltötte meg. Ezután lemászott az állatról és egy kicsit távolabb leült. Elgondolkodott: „A flamingó reggel útra kel. Levelet kellene írni anyának, mert bizonyára nyugtalankodik miattam.”

Topbala leszakított néhány falevelet. Azokat a szarvas hátára fektette és írni kezdett:

„Kedves Anyám! Ezt a rövid levelet egy szép nőtényszarvas oldalán, a havas Szibériában írom. Ne gondold, hogy megfeledkeztem rólad. Miután itt megpihentem, a szibériai erdők mélyén élő nagyszüleimhez indulok tovább. Meddig fog tartani az utam, nem tudom. A flamingónak nagyon hálás vagyok. Mindenféle szenvedést, megrázkódtatást kiállva elhozott engem épen és egészségesen ide Szibériába. Anyácskám, ne nyugtalanodj! Ha nem is idén, de jövőre biztosan találkozunk. Ha tudsz, írd meg, hogy mi hírt kaptál a testvéremről. Nem tudod, neki is szerencsés-e az útja? Anyácska, milyen jó, hogy hallgattam rád és hoztam magammal meleg ruhát. Egyébként megfagynék. Sokszor csókollak.

Szerető gyermeked, Topbala.”

Miután befejezte a levelet, felállt. Már reggel volt és a flamingó is ébren volt. Szeretettel köszöntötték egymást, majd búcsúzkodni kezdtek.

– Isten veled, Topbala – mondta a flamingó és a szárnyát tárta.

– Várj egy kicsit! Levelet írtam anyának – szólt Topbala.

– Add ide! – mondta a flamingó és lehajtotta a csőrét.

Topbala felmászott a szarvas agancsára és a levelet átnyújtotta a madárnak. A flamingó a karmára tűzte, majd felemelkedett a levegőbe. Gyorsan eltűnt Topbala szeme elől.

Amikor a szarvas kinyitotta a szemét, Topbala rémülten mászott le az állat agancsáról. A kezeit a szarvas elülső lábai közé tette. A szarvas nagyon szelíd volt és kedves. Ezt Topbala megérezte.

Meglátta, hogy az állat lábai között a teste össze volt karmolva. A régi bőr helyett csak új, vékony hártya volt. Valószínűleg farkas támadhatott a napokban a szegény szarvasra. Szét akarta marcangolni. A szarvas biztosan csak futva tudta megmenteni az életét.

– Milyen jó is vagy te! A jóságodban kire hasonlítasz? – kérdezte a gyufaszáltól a szarvas.

– Természetesen a szarvasokra – mondta Topbala. – Van-e a világon náluk szelídebb és jobb állat?

A szarvast jobban kezdte érdekelni az új ismerőse:

– Áruul el nekem, hogy te ki vagy?

– Gyufaszál vagyok. Topbalának hívnak.

– Mit keresel itt?

– Az őseimet, a nagyszüleimet. Azt mondják, hogy ők a hófedte Szibériában élnek. Az anyám megengedte, hogy meglátogassam őket.

– Topbala, még sokat kell menned. Ez itt Alsó-Szibéria.

– Elmegyek én mindenhová, ahová csak kell!

– Ismered az utat?

– Nem. Nem ismerem. Art gondolom, hogy ha kérdezősködöm, majd csak eljutok oda.

– A csoportunk ma éppen útra kel. Magammal viszek.

Ennek Topbala nagyon megörült. A távolból szarvasok hangja hallatszott. A szarvas felállt, a fülét hegyezte.

– Igen, a nővéreim szólnak. Minket hívnak. Gyere, ülj a fejemre! Erősen fogd meg az agancsomat! Nehogy leess!

Topbala kényelmesen elhelyezkedett és megfogta a szarvas agancsát. Az állat elindult. Később befordult jobbra. Egy idő múlva kiértek egy tágas tisztásra, amelyik szarvasokkal volt tele. Mindnyájan egy szarvasbika körül tolongtak. A csoport egyre nőtt. Messziről sápadtan felvillant a nap. Ekkor a bika felugrott a földről. Ez mintha jel lett volna a szarvasoknak. A csorda elindult utána. Szélvészént futottak át völgyeken, dombokon. Hét nap és hét éjjel vonultak így, majd megálltak egy tágas réten. A bika bódult egyet és a szarvával arrébb tessékelte a nőstényeket. Mintha csak azt akarta volna mondani, hogy megérkeztünk, mehettek nyugodtan legelni.

A nőstényszarvas egy nyugodt helyre ment, ahol letette Topbalát a földre.

– Nézd csak, most arra kell menned – mondta. – Mi itt maradunk. Szerencsés utat! Az utast várja az út! Isten áldjon!

A szarvas kedvessége annyira tetszett Topbalának, hogy semmi kedve sem volt elválni tőle, így beszélt magában:

„Meleg öledben aludtam, édes tejedet ittam.”

De félbeszakítva az ábrándozását, így szólt magához:

– Nekem megvan a célom. Azért tettem meg ekkor utat, hogy megtaláljam a nagyszüleimet.

HOGYAN MENTI MEG TOPBALA A NYULAT A RÓKÁTÓL MEG A SAKÁLTÓL?

A róka a sakált Szibéria erdeibe csalta. Útközben hol volt mit enniük, hol nem. A sakál már nagyon elgyengült. Az éhségtől remegett az álla. Megálltak egy nagy fa alatt megpihenni.

– Nagyon kifárasztottál – mondta a sakál. – Légy átkozott! Üres ígéreteken kívül mást sem adsz.

A rókának nem volt kedve beszélni a sakállal, mégsem tudta türtőztetni magát:

– Sakál koma, esküszöm az állatok királya, az oroszlán fejére, hogy nem rossz helyre hoztalak. Itt nem halsz éhen.

A sakál még jobban megharagudott:

– Micsoda zsákmány! Mennyi jó falat! Meddig lehet elviselni az éhséget?

– Legyél türelemmel! Ahhoz, hogy zsákmányt szerezzünk, lesbe kell állnunk. Gyere közelebb! Nézd csak, látod ezeket a nyomokat? Ezek egy nyúl nyomai!

– És aztán? Talán a nyomokat egyem meg?

– Nem. A nyomokat ne edd meg! Nézd csak, a nyúl ezen az ösvényen ment valahová. Biztosan erre is jön majd vissza. Amikor majd jön, elkapjuk és jó étvággal elfogyasztjuk.

Ebben a percben feltűnt a távolban a nyúl.

A sakál meg a róka elbújt egy sűrű bokor mögött. A nyúl, amint a közelükbe ért, megállt és körülnézett. Ugrált a havon és magában beszélt.

– Filfilberin uram, milyen jó lenne, ha most látnál engem! Ha látnád, hogy milyen nagy élvezet egyedül csatangolni az erdőben. Köszöntelek titeket, fenyők! Kedves bokraim! A leveleitek, a hajtásaitok most a hó alatt szunnyadnak. Egyébként jó étvággal megkóstolnálak benneteket. Kívánlak titeket.

A róka meg a sakál világosan hallotta, amit a nyúl mondott.

A sakál halkán megszólalt:

– Mi is kívánunk téged!

A róka a jobb mancsát a szája elé tette:

– Pszt! – mondta.

A sakálnak már elfogyott a türelme. Száját a róka füléhez szorítva kérdezte:

– Támadunk?

– Ne siess! Hadd jöjjön közelebb!

A sakál megint sűgva mondta:

– Éhen halok. Sietni kell.

– Itt fortélyra van szükség.

A nyúl ekkor tovább akart indulni. Amint az egyik elűsű lábát letette a földre, felnyűgűtt:

– Oh, jaj! Nagyon fűj! Biztosan tűskűbe lűptem.

– Rűka koma, most mit beszél? – kérdezte a sakűl.

– Hallgass műr! Maradj vűgre csendben! Tűske ment a lábűba, nem tudja kivenni. Eljűtt a mi idűnk. Vűrj csak itt, én kitalűlok valamit.

A rűka lassan odament a nyűlhoz, sajnűlkozűű arckifejűzűssel megszűlalt:

– Kűszűntelek Nyűl-testvűr! Honnan jűssz, hovű műsz?

A nyűl megpillantva a rűkűt megrűműlt, el akart szaladni. A rűka kűzelebb ment.

– Àllj meg, ne szaladj el, nem vagyok olyan rűka, mint amilyenekhez hozzűszoktűl. Messzűrűl jűttem. Akűrmi bajod is lenne, mondd csak meg nyugodtan. Segűtek.

A nyűl ijedten felelt:

– Tűske ment a lábűba.

A rűka egűsz kűzel ment hozzű:

– Nyűjtsd ide a lábűd, mindjűrt kivesszem!

Amint egűszen odaűrt a nyűlhoz, rátűmadt. A nyűl ezt lűtva felugrott a fűldrűl. Èpp ekkor vetette magűt a sakűl is a nyűlra, aki tanűcstalanul, rűműlten egy fűra ugrott és hangosan kiabűlni kezdett:

– Filfilberin! Filfilberin! Gyere, segűts! Segűts!

A rűka meg a sakűl a fa alatt àllt és felfűlű lesett a nyűlra.

A nyűl megint kiabűlt:

– Filfilberin! Filfilberin! Gyere, segűts!

A sakál a rókához fordult:

- Kit hív? – kérdezte.
- Fil-fil, mondja. Csak nem az elefántot hívja?
- Az elefánt az meg micsoda?
- Az elefánt? Az állatok óriása. Minden állat fél tőle...
- Oh jaj! Félek! Gyere, fussunk el!
- Te ostoba, hová fussunk? Ilyen zsákmány került a mancsunkba és most hagyjuk elmenni? A nyúl előbb-utóbb lejön, és akkor széttépjük, jóllakunk vele.

* * *

Már néhány óra eltelt azóta, hogy Topbala útra kelt. A fejében rémes gondolatok jártak. Állandóan a szeme előtt látta a szőrtelen bőrt, amit a szarvas mellső lábai között látott. Az jutott az eszébe, hogy ha eléje ugrik egy farkas, egy pillanat alatt felfalja, és sohasem jut el a nagyszüleihez. Az anyja is hiába fogja lesni őt az úton.

Topbala egy nagy botot vett a kezébe: „Bármilyen is történjen, megmenekülök a farkastól.” Még ment egy darabig, amikor megpillantotta a sakált meg a rókát.

A sakál az elülső lábával a földet kaparta és morgott. Topbala erősebben megragadta a botot, hogy rátámadjon a vadállatra. A sakál észrevette, hogy a róka nincs ott, az már régen elszaladt. Most ő is futva mentette az irháját.

A fáról nyögés hallatszott. Ott ült a nyúl és nyögdecselelt, mert a róka megsebesítette a lábát, amelyikbe már előbb tűske ment.

Amikor Topbala felnézett, mindjárt megértette, hogy mi történt. A nyúlhoz fordulva így szólt:

- Erdő szelíd állata, gyere közelebb! Tőlem nem kell félned.
- A nyúl lejtett a fáról. Topbala bekötözte a sebét. Leültek a fa alá és beszélgetni kezdtek.
- Nem is tudom, hogy hogyan háláljam meg a jószágodat.
- Mi jót tettem?
- Sokat! Ha nem jöttél volna, ezek a ragadozók biztosan felfaltak volna.
- Ha meg akarod hálálni ezt nekem, akkor mutasd meg az utat.
- Hová akarsz eljutni?
- A nagyszüleimet keresem. A fenyőerdőket. Egy szarvas azt mondta nekem, hogy a fenyőerdő nincs nagyon messze.
- A szarvas igazat szólt. Én onnan nem messze lakom, Filfilberin professzor birodalmában.
- Ki az a Filfilberin professzor?
- Filfilberin professzor egy nagy tudós. Már negyven éve tanulmányozza az állatvilágot. Még a vadállatokat is összebékíti egymással. A H. körzetben élő állatokat már mind megszelídítette. Nem tudom, hogy honnan került elő ez a róka meg a sakál, amelyikék rám támadtak. A mi körzetünk sakáljai, rókái minden nap játszanak velem, egy ujjal sem bántanak.
- Topbala alig hitt a fülének.
- Filfilberin a farkast is képes megszelídíteni?
- Természetesen.

- Én félek a farkastól.
- Itt a farkasok senkit sem bántanak.
- Elhiszem. De hogyan csinálja ezt a professzor?
- A professzornak speciális laboratóriuma van.
- Mi az a laboratórium?
- A laboratórium a professzor munkahelye. Ott vizsgálja és cseréli ki az állatok véréét.
- Nagyon szép dolog. És engem is meg tudna vizsgálni, hogy megállapítsa, hogy milyen fából is vagyok? Kik az én őseim?
- Persze hogy megvizsgál.
- Akkor vezess el engem is őhozzá! De meddig tart a professzor vizsgálata?
- Legalább egy hónapig.
- Mit mondasz? Egy hétig sem maradhatok itt. Gyorsan vissza kell mennem anyához.
- Akkor mit tegyünk?

A nyúl rövid ideig gondolkodott, majd boldogan így szólt:

- Kitaláltam valamit. Már néhány éve a professzor laboratóriumában élek. Megtanultam a műszerek titkát. Én magam megvizsgálak majd téged. De nem szabad a professzor szeme elé kerülnöd, mert ha meglát, nincs menekvés.
- Rendben van, beleegyezem – mondta Topbala.
- A mi birodalmunkban a legritkább állatokat és madarakat gyűjtötték össze – mondta a nyúl.
- Nagyon érdekes lesz neked megismerkedni velük.
- És ha elkap engem a professzor, nem ültet be engem is melléjük az egyik ketrecbe?

A nyúl nevetve mondta:

- Ott egy ketrec sincs. Mindegyik állat szabadon él. Onnan nem akarnak megszökni.
- Hát akkor te miért szöktél meg?
- Nem szöktem meg, a professzor engedélyével jöttem ki sétálni egyet.
- No, jól van, gyerünk!
- Gyerünk – mondta a nyúl és felállt.

Elindultak. A róka és a sakál a bokor mögül kihallgatta a beszélgetésüket. Amint azok elindultak, a róka örömeiben bukfencet vetett:

- Nagyszerű, nagyszerű!

A sakál ellenségesen nézett rá:

- Te ostoba, mi olyan nagyszerű? Mindjárt éhen halunk.
- Nem hallottad, hogy mit mondott a nyúl? Utánuk kell mennünk Filfilder birodalmába. A nyúl azt mondta, hogy Filfilder birodalmában sok madár és állat él együtt.
- Nem Filfilder, hanem Filfilberin.
- Nem számít, csak ennivaló legyen ott!

– Ha elmegyünk oda, akkor Filfilberin professzor megszelídít minket, hogy még csak rá sem fogunk tudni nézni a madarakra.

– Nem szelídít meg! Mi ravaszabbak vagyunk! Úgy teszünk, mintha megszelídített volna. Éjjel, amikor a professzor már lefekszik aludni, mi telezabáljuk magunkat tyúkokkal és csirkékkel.

Végül ők is útra keltek.

De sem a róka, sem a sakál nem tudta, hogy amikor leszállt az éj, Topbala meg a nyúl egy fa odújában nyugodtan aludt.

Hadd aludjon Topbala meg a nyúl édesdeden, hadd keresse őket a róka meg a sakál, mi nekünk most Hopbalát kell felkeresnünk Délen.

HOPBALA UTAZÁSA DÉLRE

Hopbala kényelmesen ült a fecske szárnyai között. A fecske szerencsére olyan lassan és alacsonyan repült, hogy ha valamilyen veszély fenyegette volna őket vagy más baj történt volna, Hopbala könnyen leugorhatott volna a földre és a legkisebb bántódása sem esett volna. A fecske repült egy ideig, majd leszállt a földre, fellélegzett, megpihent. Hopbala nagyon türelmetlenkedett, de szégyellte magát, ezért egy szót sem szólt.

Mint a mesében, három nap és három éjjel repültek. Délután egy végtelen, zöld szőnyeghez hasonló sztyeppe fölött voltak. A fecske félt ekkor leszállni, mert a szárnyára harmatcseppek tapadhattak volna. Végül egy dombhoz értek. A domb csúcsán egy szikla meredezett. A fecske leereszkedett a sziklára, majd felsóhajtva Hopbalához fordult:

– Most lemászatsz a hátamról – mondta. – Itt van a szülőhelyed. Hallod a zöld hegy mögötti dübörgést?

Hopbala körülnézett, hallgatózott.

– A zöld hegyet látom, de a hangot nem hallom.

– Úgy látszik, te nem hallod meg a távolból jövő hangokat – mondta a fecske. – Szorítsd a füled a földhöz. A hangot legjobban a föld vezeti.

Hopbala lefeküdt a földre. A jobb fülét a talajhoz szorította. Világosan hallotta a dübörgést. Felállt.

– Hallottam, hallottam – mondta ugrándozva.

– Ahonnan a dübörgés jön, az a kénbánya. Amíg én megpihenek, te járkálj egy kicsit, játsszál! Amikor elindulok, majd szólok neked, hogy elbúcsúzzunk.

Hopbala a zöld lejtőn lebukfencezett a dombról. A zöld és puha fűszálak simogatták, cirógatták az arcát. Amikor kinyitotta az egyik szemét, látta, hogy fehér-fekete bárányok közé került. Azok előbb megijedtek tőle, majd később figyelmesen vizsgálgatták. Hopbala elbűvölten nézte őket. Arra gondolt, hogy ha akár egyhez is hozzáérhetne, örömmel megsimogatná.

Egyszerre csak hangot hallott:

– Hopbala! Hopbala!

Hopbala körülnézett. Ki ismeri őt itt? Elgondolkodott és megértette, hogy csak a fecske hívhatja. Felállt, a domb irányába futott.

Valóban a fecske hívta. Egy kicsit haragudott is rá.

– Hová tűntél? Reggel óta csak téged kereslek. Indulok tovább. Azért hívtalak, hogy elbúcsúzzunk. Az anyádnak nem üzensz? Tavasszal megint találkozom vele.

– De, üzenek. Mondd meg az anyámnak, mondd meg...

Hopbala sietségében nem is tudta folytatni.

– Mit mondjak?

– Jaj, mindent elfelejtettem. Mindenekelőtt mondd meg neki, hogy a legszívesebben írnék neki egy levelet.

– Tudsz levelet írni?

– Tudok.

– Ne kapkodj, hanem ülj le és írd!

Hopbala körülnézett, de a réten sem papír, sem toll nem volt.

Ekkor a fecske felemelt egy fűszálat, átnyújtotta Hopbalának:

– Ezzel írd! De gyorsan, amíg meg nem szárad! – mondta.

– Hát a papír?

– Tessék, ez legyen a papírod! – mondta a fecske és a szárnyát tárta Hopbala előtt.

Hopbala nagy türelemmel kezdte írni a levelet az anyjának a fecske szárnyára:

„Kedves anyám!

Üdvözltem küldöm a meleg Dél magas hegyeinek füves lejtőiről. Nagyon hálás vagyok a fecskének. Köszönöm neki, hogy engem épen és egészségesen elhozott a szülőföldemre. Itt magas hegyek vannak, napsütötte lejtőkkel. Mindenfelé zöld rétek. A föld itt úgy néz ki, mintha szőnyeggel, vastag zöld szőnyeggel terítették volna le.

Anyácskám, itt minden gyönyörű lenne, ha nem nyugtalankodnék miattad, de el kell még mennem a kénbányába, hogy ott felkeressem a nagyszüleimet. Messziről hallom a dőrejt. Ott robbantják a ként. Mihelyt befejezem a levelem, indulok is oda. Isten Veled, drága anyám! Szeretném tudni, mi van Topbalával. Ha tudod, írd meg, mert nagyon aggódom érte.

Anyácskám, sokszor öllelek, csókollak. Ha sikerül, hamarosan megint írok. Ne idegeskedj énmiattam!

Fiad, Hopbala.”

Hopbala, miután befejezte a levelet, mélyet sóhajtott.

A fecske felszállt és gyorsan eltűnt a szeme elől. Hopbala teljesen egyedül maradt, nagyon magányosnak érezte magát.

Most pedig hagyjuk itt Hopbalát, menjünk el Topbalához, nézzük meg, hogy mi történt övele Filfilberin professzor birodalmában.

FILFILBERIN PROFESSZOR BIRODALMÁBAN

Filfilberin professzor jégdarabokból épült kerítéssel körülvett birodalma az erdő legmélyén terült el.

A professzor, szokásához híven, ezen a napon is korán kelt. Mikrofonon keresztül köszöntötte saját nyelvükön a köréje gyűlt állatokat és madarakat. Ezután egy magnetofonról sportinduló vidám ritmusa csendült fel. Filfilberin fehér tornaruhában kilépett az udvarra. Az állatok meg a madarak már mind ott voltak a sportpályán. A professzor odament az udvaron felállított mikrofonhoz és utasításokat kezdett osztogatni.

– Ha egyet mondok, emeljétek fel a karotokat. Kettőre nyújtsátok ki oldalt, majd háromra engedjétek le! Tehát kezdjük el a gyakorlatokat! Egy... kettő... három... Most ismételjük meg!

A reggeli torna húsz percig tartott. Ezután mindnyájan megmosakodtak a hóban. A professzor egész vörösre dörzsölte a testét.

A nyúl éppen ekkor nyitotta ki a kaput és lesett be az udvarba. Behajtotta a kaput és visszament Topbalához.

– Kedvesem, egy kicsit várnod kell. Meg kell néznem, hogy milyen most a helyzet. Azért kell ezt megtennem, nehogy észrevegyen a professzor.

– Rendben van, várok – mondta Topbala.

A nyúl kinyitotta a jégkaput és bement. Nem akart a professzor szeme elé kerülni. Észrevétlenül szeretett volna bejutni a laboratóriumba, de nem így történt. Éppen amikor ment befelé a kapun, Filfilberin meglátta. A nyúl ezt észrevette, ezért a férfi felé indult.

– Üdvözlöm, tisztelt professzor! – mondta.

– Köszöntelek, kedvesem! Miért késtél el a tornáról?

– Komoly okom volt rá.

A professzor tovább dörzsölte a hóval a testét:

– Ne felejtsd el, hogy semmiféle okot nem találhatsz arra, hogy reggel ne tornázz! Fáradtnak látszol. Egész éjjel vártalak.

A nyúl, hogy megnyugtassa a professzort, mindent elmesélt neki.

– Tudja, professzor, bajba kerültem. Az erdőben jártam, tüske ment a lábamba, amit nem tudtam kivenni. Odajött hozzám egy róka és azt mondta, hogy kiveszi a talpamból a tüskét. Ezután rám támadott és megharapta a lábam. Volt vele egy sakál is.

A professzor tágra nyílt szemekkel nézte a nyulat.

– Ez teljesen lehetetlen. Az erdőbe megszelídített rókákat és sakálokat eresztettem ki. Azok nem támadhatnak rád.

– Professzor, ez a róka és ez a sakál nem hasonlított az itteni állatokra. A mi vidékünkön élő rókák fehérek, a sakálok meg szürkék. Ezek pedig mindketten vörösesbarnák voltak.

– Lehetséges – mondta a professzor, miközben ledobta a kezéből a havat és a szobájába indult. – Ezek az átkozottak biztosan a távoli Délről jöttek fel ide. Ha elfoghatnák őket, kísérletet végeznék velük.

Mielőtt belépett volna a szobájába, egy pillanatra megtorpant. Kedvesen a nyúlra nézett.

– Menj, pihenj le – mondta. – Én elmegyek vadászni. Talán sikerül megtalálnom a rókát meg a sakált, akik téged bántottak.

Mivel érezte, hogy a professzor szíve meglágyult, a nyúl még jobban felbátorodott.

– Professzor, bemehetek a laboratóriumba gyógyszerért, hogy bekössem a sebet?

– Természetesen bemehetsz. Itt van a kulcs – mondta Filfilberin. Kinyitotta az ajtót és a falon lógó egyik kulcscsomót átadta a nyúlnak.

A nyúl átvette a kulcsokat és a laboratórium felé indult. Miután kinyitotta az ajtót, bekapcsolta a műszereket az elektromos hálózatba, hogy bemelegedjenek. Gyorsan bekötözte a lábán a sebet és a professzor szobája felé nézett. Filfilberin professzor már vadászruhában éppen a puskát vette a vállára. Amikor elindult, a mikrofonon keresztül kedvenc vadász-kutyáit, Jallit és Hallit szólította. Amikor mentek ki a kapun, Topbala elbújt egy fa mögött. Mihelyt a professzor eltűnt a szemük előtt, a nyúl odaszaladt Topbalához:

– Gyere utánam! – mondta és megragadva Topbala kezét, sietve vezette befelé.

Topbala, amint áthaladt az udvaron, különös látványnak lehetett a tanúja. A laboratóriumba vezető út jobb oldalán két jegesmedve teniszezett. Baloldalt két muflonnal két farkas mérte össze az erejét. Egy hosszú kötél két végét húzták. Fehér libák sorban állva nézték őket. A nyúl csak biztatta Topbalát, hogy jól vegye szemügyre mindazt, ami körülötte történik. Topbala, az igazat megvallva, félt is ránézni a farkasokkal játszó muflonokra. Olyan ijesztőnek tűntek.

A laboratóriumban minden készen állt. A nyúlnak már csak a fehér köpenyt kellett magára öltenie, hogy ő is kész legyen.

– Vetkőzz le, akaszd fel oda a ruhád!

Topbala látva a laboratóriumban a műszereket, kissé megrémült. A nyúl ezt észrevette.

– Kedvesem, ne nyugtalankodj! – mondta. – Itt nincs semmiféle félelmetes dolog. Meg kell vizsgálnom téged, hogy pontosan megtudjuk, hogy kik az őseid.

Topbala ijedten akasztotta fel a fogasra a ruháit.

– Most gyere be a szobába! – mondta a nyúl és tovább vezette. Topbala bement, a nyúl itt újabb utasítást adott neki:

– Ülj le a fotelbe és add ide a jobb kezéd!

A nyúl Topbala csuklójára fényes karikát tett. A karikáról a falon függő táblázathoz két drót vezetett. A nyúl kinyújtotta a kezét, megnyomta a fotel támláján lévő gombot. A táblán különböző színű izzók gyulladtak meg és hunytak ki. Mindegyik egy-egy számot jelentett. A nyúl kis noteszt vett elő a zsebéből és feljegyezte a számokat. Ezután számolt egy kicsit, majd megszólalt:

– Minden világos! Most fáradj át a következő szobába!

Ebben a szobában sok kémcső volt. A nyúl Topbalát felültette az ágyra és egy hegyes végű drótot érintett az ujjához.

– Maradj nyugton – mondta.

Topbala félelmében azonban mindkét kezét a hóna alá dugta és felugrott. A nyúl elnevette magát.

– Mitől ijedtél meg? Ne félj, csak egy csepp vért veszek.

Topbala ijedten nyújtotta előre jobb kezét. A nyúl egy kicsit megszurta az ujját, egy csepp vért vett.

– No, látod, nem is fájt.

A vért felkenete egy kis üveglapra és betette egy készülékbe. Belenézett, majd a füzetébe megint felírt valamit.

– Most már minden világos – mondta. – Jó helyre jöttél. A szibériai fenyők családjába tartozol. Ezt a fenyőfajtát fekete fenyőnek is nevezik. Felöltözhetsz.

Topbala felvette a ruháját.

– Ha innen kimész, fordul jobbra és a széles úton menj egy napig. Akkor nagy és öreg fenyőkhöz jutsz. Az az őseid hona.

HOGYAN AVATKOZOTT BELE A NYÚL A RÓKA ÉS A SAKÁL ÉLETÉBE?

A nyúl, miután útnak indította Topbalát, megkönnyebbülten felsóhajtott. Amint ment vissza-felé, a libák izgatott hangjára lett figyelmes. Igaz, hogy a világon nincsenek a libáknál éberebb madarak. Mihelyt csak veszélyt éreznek, hangos gágogással adnak jelt. A hangjuk a nyulat még az álmából is felébresztené. Körülnézett. Mintha a bokor mögött rejtőzködő rókát látná. Gyorsan hozott egy vasketrecet.

Beletette az egyik műmadarat, amit a professzor készített, és így beszélt magában:

– Nagyon jó lenne, ha sikerülne most elkapnom ezeket és átadnám őket a professzornak.

Csak egy kevés idő telt el, amikor a róka és a sakál odament a ketrechez. Mindketten egyszerre támadtak a műmadárra. Egy kicsit bele is haraptak, de akármennyire is igyekeztek, a szájukban csak nem érezték a hús ízét.

Megszólalt a róka:

– Oh, te ostoba, ez a madár biztosan megfagyott, ezért nem tudjuk szétharapni a bőrét.

– Mit tegyünk?

– Vigyük el! Az erdőben rakjunk tüzet, melegítsük meg, ha felenged, megesszük.

– Egy feltétellel, ha én vihetem – mondta a sakál.

A róka beleegyezett. A sakál a fogai közé kapta a madarat, de amikor ki akart menni a ketrecből, az ajtaja becsukódott. Akárhogyan is erőlködött, nem tudott kijutni. A sakál vonyított, a róka vinnyogott. A hangra előjött a nyúl. Megpillantva a ragadozókat, felkacagott.

Ekkor jött haza a vadászatról Filfilberin professzor. Nagyon megdicsérte a nyulat. Ezután odahívta a jegesmedvéket és megkérte őket, hogy vigyék be a ketrecet a laboratóriumba.

A professzor annak ellenére, hogy nagyon fáradt volt, azonnal átöltözött és nekiállt a munkának. A nyúl segített neki.

Amíg Filfilberin professzor a rókát meg a sakált vizsgálja, hadd meséljek Topbala testvéréről, Hopbaláról.

A FÚRÓGÉPEK

Ha emlékeztek, tudjátok, hogy Hopbala, miután elbúcsúzott a fecskétől, teljesen magára maradt és nyugtalankodni kezdett.

Leült és arra gondolt, hogy minél előbb meg kell találnia az őseit, majd haza kell térnie. Az anyja biztosan csak az utat lesi, hogy jön-e már. Ekkor mintha megijedt volna a hegyből hallatszó hangos dübörgéstől. Tehát nem is volt olyan messze a bányáktól. El kell menni oda, hogy mindent a saját szemével lásson!

Úgy is tett. Amint leereszkedett a szomszédos domb oldalán, a motorok zúgását kivehetőbben hallotta. Az út szélén a magasban két kötélpálya húzódott. Az egyikén üres csillék, a másikon teli csillék jöttek-mentek. Hopbala lement az út szélére és ezt a különös szerkezetet figyelte. Így gondolkodott: „Vajon hová mennek? Mindenesetre el kell jutnom oda, ahová ezek mennek.”

A tervét meg is valósította. Eljutott a bányához. Ott a hegyet a hangjukkal megrázó, az eget-földet megremegtető gépek voltak. Hopbala, hogy jobban el tudja viselni ezt a dörejt, kicsit megdörzsölte mindkét fülét. Így lassan hozzászokott a zajhoz. Itt a gépekkel is fel kellett vennie a harcot. Vagy legalábbis védekeznie kellett. Hatalmas emelődaruk töltöttek meg nagy teherautókat óriási szikladarabokkal. Ezek a kemény kövek távoli vidékekre, magas hegy-csúcsokra, mély völgyekbe indultak innen. Napégette emberek dolgoztak mindenütt szorgalmasan. A gépek egy percre sem álltak le.

Hopbala látta, hogy az emelődaru kanala olyan nagy, hogy kétszerire képes megtölteni egy óriási teherautót. Hopbala már tudta, hogy itt a kén-nagyapa első lépéseinek volt a tanúja. Megértette, hogy ő is innen a hegyekből, ennek a darunak a kanalaról indult hosszú útra. Egy szikláról felugrott a daruba, de az a magasban hirtelen megállt. Éppen ekkor kezdődött az ebédszünet. A motorok zúgása abbamaradt. Egyszerre csend vette körül. A csend olyan nagy lett, hogy még a hegyek lejtőin éneklő madarak hangját is hallani lehetett.

Hopbala egy ideig nyugodtan ült az emelődaru kanálában. De később nyugtalankodni kezdett. Le akart szállni a földre, megint fel akart menni a dombra, azonban látta, hogy nagyon magas van. Ha innen leugrik, biztosan a kezét-lábát töri. Hogy megnyugodjon, a különböző színekben játszó kis kavicsokkal kezdett játszani.

Az ebédszünet véget ért. Egy hatalmas termetű, erős darukezelő beindította a gépet. A nagy kanál megperdült a levegőben. A teherautó már ott várt. Hopbala bátran a sofőr-kabin tetejére ugrott. Amikor az autó elindult, ő lemaszott a kövek közé. A teherautó hosszú, kacsaringós úton gördült le a hegyről.

Amíg Hopbala utazik, én Topbaláról mesélek.

HURRÁ, HURRÁ, MEGTALÁLTAM AZ ŐSEIMET!

Topbala, amikor eljutott a szibériai fenyőerdőbe, levette a sapkáját és mélyen meghajolt a fák előtt. Az első szavai ezek voltak:

– Köszöntelek, nemzetem!

Az erdők feleltek neki:

– Köszöntünk, gyermekem!

A fák itt még magasabbak és még vastagabbak voltak. Még vastagabb hótakaró fedte a földet. Csontig hatolt a hideg. Topbala nagyon boldog volt, hogy eljutott a szülőhelyére. Mindenről megfeledkezett. A hideg nem kínoztá. Vidám dalt dúdolt.

Havas hegyeken át jöttem,
Átkeltem nagy folyók jegén,
Most Szibériában vagyok,
Ahol az én nemzetem él!

Végtelenek az erdőségek, a fákat meg sem lehet számolni! Topbalának az a gondolata támadt, hogy az erdő legnagyobb fája az ő nagyapja. Ezért is kereste a legmagasabb és legvastagabb fát.

Igaz az a mondás, hogy aki keres, az talál. Topbalánk is megtalálta, amit akart. Megállt az erdő leghatalmasabb fájánál. Át akarta ölelni a törzsét, de a két keze nem ért össze. Ekkor arra gondolt, hogy ezekben az erdőkben nincs is nagyobb fa ennél a fenyőnél. Kezdett felmászni a fára, de az olyan magas volt, hogy kétszer is meg kellett pihennie egy-egy ágán. A fa tetejét hó fedte. Topbala a havat az ágakról a földre seprte. Végül teljesen kifulladásra érte el a fa csúcsát. Onnan mindent nagyon jól szemügyre lehetett venni. Sehol sem látott ennél a fánál magasabbat. Topbalának ekkor már semmi kétsége sem volt. Boldogsága a tetőpontra hágott. A nagy szibériai faóriás legtetejéről nézett körül! Kár, hogy az öröme nem tartott sokáig. A fülét zúgó hang ütötte meg. A hang egyre erősödött. Topbalán rémület lett úrrá.

– Mi ez a hang? – kérdezte magát a nyakát nyújtogatva. Az égen semmi sem látszott. A hang a fa alól jött. Lenézett. Lent, a fák között két, vastag bundába öltözött férfit pillantott meg. Az egyiknek villanyfűrész volt a kezében, a másik pedig egy csillogó fejű, rövidnyelű baltát fogott. A havat taposva egy egész közeli fához mentek. A fűrész a fának támasztották és bekapcsolták a motort. Két perc sem telt el, a fa a földre dőlt. A baltás ember a fa vékonyabb ágait kezdte lenyesni. A másik pedig a fűrészszel pont az alá a fa alá ment, amelyiken Topbala ült. Elhelyezte a fűrész a fa törzsén, bekapcsolta a motort. És a fa, amelyik tetején Topbala ült, pár perc múlva nagy robajjal kidőlt. Topbala erősen belekapaszkodott az ágba, majd lemászott a földre. Az arcáról lerázta a havat, talpra állt. Szerencsére ekkor csengetést hallott. A favágók fogták a fűrész, a baltát és elmentek ebédelni.

Topbala a ledőlt fa gyökere felé ment. Alaposabban megnézte a fűrészszel simán elvágott törzset.

Rövid idő múlva visszajöttek a favágók. Ekkor már négyen voltak. Mindannyijukon vastag bunda, csizma, szörmesapka volt. Ketten közülük a fát vágták, a másik kettő pedig a kidöntött fáról levágott ágakat, gallyakat vitte el.

Topbala egy nyugodt zugba bújt el előlük és elgondolkodott: „Idáig eljutottam, de most mit tegyek? Ez az én szülőhelyem, a nemzetem, az őseim. Most már vissza kell mennem anyához.”

Egy pillanatra a szeme előtt látta az egész megtett utat.

„Hol találom meg most a flamingót? Hogyan másszam fel a szarvas agancsára? A jóságos nyúl is nagyon messzire van már tőlem.”

Egyszerre csak ötlete támadt: „Minden bizonnyal nem hiába vágták ki ezeket a fákat. Ha hozzájuk csatlakozom, biztosan eljutok Délre. Ott már egészen közel leszek anyához.”

A robaj az erdőben egyre fokozódott. Ez a fülsiketítő zaj a vontatóktól jött. A kivágott fa-törzseket egy vastag láncsal összekötözték, majd maguk után húzva elvontatták. Amerre csak mentek, utak nyíltak a nyomukban. Topbala nyugodtan lépdelt az ilyen úton. A vontatók

végállomása egy hatalmas folyó partján volt. Akármennyire is nyújtogatta a nyakát, a túlpartot csak nem látta. A folyót a parton jég fedte, de középen gyorsan hömpölygött a víz. Topbala a jég hátán egy kicsit bement, de amikor odaért a vízhez, ijedten visszafordult. Leült a folyóparton egy nagy kőre és a dolgozó munkásokat nézte. Pezsgett a munka. Az emberek deszkalapokat – tutajokat – készítettek, az emelődaruk a kivágott, az ágaiktól megfosztott hatalmas fatörzseket ezekre a tutajokra fektették, majd vontatóhajó jött, a tutajt a hajóhoz erősítették, s amikor a hajó vontatta a tutajt a vízre, ott lekapcsolták. Innen minden nap hasonló módon indítottak útra hatalmas tutajokat.

Topbala egy ideig nézelődött. Végül elhatározta: „Itt nem maradhatok. Az utast várja az út. A legjobb az lesz, ha az utamat az egyik tutajon folytatom.”

És így is tett. A jégen bement a folyó közepéig, majd az ott úszó egyik fatörzsre ugrott. Azon kényelmesen elhelyezkedett. Annyira fáradt volt, hogy semmit sem érzett, azon nyomban álomba merült.

Reggel, amikor felébredt, megdörzsölte a szemét. Körülnézett. Köröskörül köd volt, ezért nem látott semmit. Amikor még egyszer figyelmesen körülnézett, meglátta, hogy a víz nem folyik, mert az egész folyó befagyott. A tutajok odafagytak a jégtömbökhöz. Meg kellett várniuk a tavaszt, hogy folytathassák az utat.

Topbala most hadd várakozzon itt, mi felkeressük a testvérét, Hopbalát.

A TISZTÍTÓ KOMBINÁTBAN

Ha jól emlékszünk, Hopbala épp egy teherautón ült, amikor elváltunk tőle. Ő nem tudta, hogy az az autó a tisztító kombinátba viszi.

Ti biztosan azt hiszitek, hogy a tisztító kombinát egy nagyvárosban van. Ez nem igaz, mert a kombinát a hegyekben, egy folyó partján áll.

Amikor megérkeztek ebbe az óriási kombinátba, Hopbala leugrott az autóról. Elvonult egy nyugodt zugba és onnan szemlélte a munkások nehéz, de érdekes munkáját. A kombinát kapuja a völgnél jóval magasabban, a helyoldalon volt. Onnan függő csillék, kis vagonok jártak.

Itt minden gépesítve volt. Minden automatikusan működött. Miután a kis kocsik megteltek, elindultak és a helyükre újabb üres kocsik jöttek, Hopbala felugrott az egyik kocsira. Az szürke, aprószemcsés anyaggal volt megtöltve, ami homokhoz hasonlított. Az út mély szurdokok, meredek szirtek, pipacstól pirosuló rétek, majd sárga gabonaföldek, erdei tisztásokon legelő juhnyájak és ménesek fölött vezetett. Szürke tűzokok, sárgalábú foglyok hangja hallatszott. Hopbalának repkedő pacsirták, aranyszárnyú pillangók integettek. A körülötte és alatta elterülő tájjal nem tudott betelni.

Apáink azt mondták, hogy egyszer minden útnak vége lesz. A mi Hopbalánk örömteli útja is véget ért. A zöld hegyoldalak, a pipacsokkal teli rétek elmaradtak mögötte. A távolban szürke füstöt eregető, mecset-magas gyárkémények tűntek fel. A hegyek kellemes, hús, frissítő levegője is elmaradt mögötte. A kis vagonok nagy vaskapun át bejutottak a gyárba. Amikor áthaladtak a kapun, egyre lejjebb ereszkedtek, de mihelyt a hasuk a földet érte, Hopbala kiugrott.

Az óriási kénygyár tágas udvarán találta magát. Egész nap a gyár udvarán, majd a műhelyekben nagy érdeklődéssel figyelte az ott végzett munkát.

TOPBALA NEM VÁRJA MEG A TAVASZT

Topbalának nem volt elég türelme, hogy megvárja a tavaszt, a jég olvadását. Útra kelt. Sokat ment, falvakon haladt keresztül.

Esteledett, amikor Topbala nagy kiabálást, lármát hallott. Megállt. Körülnézett. Azt látta, hogy a jégen, mint a hangyák, hemzsegnek a falusi gyerekek, korcsolyáznak. Topbala egy kicsit félrehúzódott, nehogy ezeknek a csintalan gyerekeknek a kezébe kerüljön. Mihelyt besötétedett, a fák alatt keresett magának nyugvóhelyet, hogy kipihenje magát. Itt töltötte az éjszakát. Kora reggel indult tovább. Ment egy darabig a part mentén, amikor észrevette, hogy egy hajó a jeget vágja és úszik lefelé a folyón. Topbala ezt gondolta: „Lesz, ami lesz, nekem fel kell jutnom erre a hajóra.”

Mivel a hajó nehéz rakományt vitt, csak lassan haladt. Topbala a folyó bal partjáról egy ott megmaradt jégdarab hátán úszni kezdett a hajó felé, amit hamarosan el is ért. Ott meglepetten látta, hogy a hajó az ő családjához tartozó fenyőfákkal van megrakva. Kihasználva az adandó alkalmat, felugrott a hajóra. Nem volt hely, hogy nyugodtan letehesse a lábát, ezért elkapta a kötelet és egy másodpercig úgy lógott. Az egyik lába vizes is lett. Minden erejét összeszedve felmászott a kötélen a hajóra. Amikor feljutott, nagyon boldognak érezte magát. A lábát száraz fűvel takarta be. Mintha csak öneki készítették volna elő ezt a helyet. Kényelmesen elhelyezkedett és gyorsan elaludt.

Amikor reggel felébredt, nem hitt a szemének, a hajó tiszta, kék vízen úszott. A folyón nem volt jég, sem hó a parton. A hegyek zöld ruhába öltöztek. A kék vízre lecsapó sirályok vidám hangja hallatszott. Szemben egy város emeletes házai tűntek fel. Ez az ország egyik déli városa volt.

A rakománnyal teli hajó a kikötőhöz közeledett. A nap fényében csillogó vasúti sínek egyenesen a kikötőig értek. Mintha a végük a vízbe nyúlt volna. Amikor a hajó befutott a kikötőbe, a hosszúkarú emelődaruk is munkába kezdtek, kinyújtották hosszú karjaikat és a fát tehervagonokba kezdték berakni. Topbala már elég sok mindent megélt, de ilyen hatalmas darukat még sohasem látott. Ott állt egy fán és elragadtatva nézte, hogy mi történik. Egyszerre csak érzi, hogy a levegőbe emelkedik azzal a fával együtt, amelyiken állt. Ezért arra gondolt, hogy a fejével most megérintheti a felhőket. Az emelődaru a fákat gondosan a nyitott tehervagonokba rakta. Topbalának egy haja szála sem görbült meg. Ahogyan egymás után teltek meg a vagonok, úgy ürült a hajó. Amikor minden vagon megtelt, a mozdony fűjtatva mélyet lélegzett. Füttyntett egyet és elindult. Nagyon lassan ment először, de fokozatosan növelte a sebességét. A kerekek kattogása egyhangú dallamot juttatott az eszébe:

Sah, sah,
Sah, sarah,
Sah, sah,
Sah, sarah.

Ezt dúdolta most Topbala is. Természetesen nem örömeiben, hanem azért, mert nem volt mit tennie.

Topbala a vagonban talált magának egy nyugodt helyet. Néhány napig utaztak. Amint a mesében mondják, hét nap és hét éjszaka telt el, míg végül célhoz értek.

A mozdony előtt kinyílt egy hatalmas vaskapu, majd a teli vagonokkal bevonult az óriási gyufagyár udvarára.

Fűjtatva megállt, hiszen hosszú útról érkezett. Teljesen kifulladt, nem volt ereje, hogy akár csak egy kis mozdulatot is tegyen. Ekkor a gyár emelődarui kezdtek dolgozni. A vagonok

rakományát a szárítókamrákba rakták át, ahol a hőmérséklet nagyon magas volt, de Topbala testéből ez a meleg sem tudta kiűzni Szibéria hidegét.

Folyamatosan egyre több meleg levegőt engedtek be ide, végül már alig tudott lélegezni. Itt minden oldalról, köröskörül a zöld fák gőze gomolygott. Egy pillanatra Topbala agyán ez a gondolat futott át: „Innen élve ki nem kerülök, a melegtől megfulladok.” Az anyjára, a testvéreire gondolt. Eszébe jutott a szelíd agancsos szarvas, a fehér nyúl. Jó, hogy talált kijáratot. Az egyik ablak ki volt törve, ott kimászott.

A kiszáritott gerendákat, fatörzseket egy kis vasút ott álló kocsijaiba rakták. A vagonok elindultak. Sokáig csak a gyár udvarán haladtak, majd bementek egy hatalmas műhely ajtaján. Itt kesztyűs munkások vártak rájuk. Nem vesztegetve az időt, azonnal gondosan kirakták a kocsikból a fát, a gerendákat. Ebben a műhelyben több helyen hatalmas villanyfűrészek dolgoztak. Az itt apró darabokra felszeletelt fát egy másik műhelybe vitték át. Topbala ebbe az egy műhelybe nem jutott be. Ott nem látott senkit. A hatalmas gépek egy szempillantás alatt elnyelték a nagy fakupacokat. Topbala nem akart közelebb menni ezekhez a gépekhez.

Amint kiment a levegőre, fellélegzett, majd a gyár főműhelyéhez ment. Itt kész gyufaszálakkal teli sok kicsi vagon pillantott meg. Az útjuk innen a parafin-műhelybe vezetett.

Topbala a parafin-üzemet is csak kívülről nézte meg, majd a kénező műhelybe ment. Éppen ebben a kénszagban jutott az eszébe a testvére, Hopbala. Tudta, hogy az anyjuk messze, nagyon messze van, de Hopbala útjának, bármerre is jár, erre kell vezetnie. Itt van a gyufagyártás utolsó állomása. Ezért itt egy kövön hol nyugtalanul, hol türelmesen üldögélt és várta a testvérét.

Most pedig hadd szóljak Hopbaláról!

Hopbala bármennyire is felmelegedett a déli nap égető sugarai alatt, a tűzhöz nem szokott hozzá, félt tőle. A kéngyár kemencéiből lángok csapdostak, tűz tört elő. A forró üstök bugyogását nem tudta elviselni, ezért a tenyerével mindkét fülét befogta. Tehát Hopbala nem ment közel ezekhez a kemencékhez. A főépület mellett a késztermék-raktár állt. Odament. Éppen autók jöttek ki, zsákokkal megrakva, a raktárból. Hopbala gondolkodás nélkül felugrott az egyikre. Az kigurult a gyár udvaráról és néhány napig ment. Amikor Hopbala kinyitotta a szemét, a gyufagyárat látta maga előtt.

A TESTVÉREK TALÁLKOZÁSA

A gyufagyár udvara nagyon tágas volt. Hopbala csak nehezen futhatott össze Topbalával, mégis találkoztak. Topbala a kénese zsákokkal teli autóból éppen oda ugrott, ahol Topbala üldögélt. Hosszú ideig nézték egymást. Az első pillanatban Hopbala nem ismerte meg Topbalát, és Topbala sem Hopbalát. Végül mindketten szélesre tárták a karjukat és cuppogva csókolták egymást. Az örömtől mindkettejük szeme könnybe lábadt...

– Oh te, szibériai testvérem! – mondta Hopbala és jobb kezével Topbala vállát veregette. – Nagyon megváltoztál!

– Te meg jól lesültél! – mondta Topbala és ő is a testvére vállát veregette.

Egymásnak elmesélték az éppen eszükbe jutó kalandokat. Egy pillanatra elhallgattak. A csendet Hopbala törte meg:

– Jó hogy találkoztunk. Már nem tudtam, hogy merre menjek tovább?

- Nem tudod? Én tudom!
- Anyáról nem feledkeztél meg?
- Hogyan feledkezhettem volna meg? Levelet is írtam neki!
- Én is írtam – dicsekedett Hopbala.
- De választ nem kaptam.
- Én sem kaptam. Kivel küldhetett volna nekünk levelet? Hiszen mi nem voltunk állandóan egy helyben.
- Igen – értett egyet Topbala a testvéreivel.
- Most akarod látni anyát? – kérdezte Hopbala.
- Természetesen.
- Akkor gyere utánam!

A gyár végében, a csomagolóüzemben volt egy raktár. A gépek a kész gyufásdobozokat gondosan nagy ládákba rakták. Amikor a ládák tele voltak, egy automata futószalag egy másik automatához vitte azokat. Ez a gép a ládákat szögezte le. Topbala a testvéreivel együtt nagy érdeklődéssel nézte a dolgot, majd így szólt:

- Látod, az utolsó útra ezekben a ládákban kell indulnunk. Kövess! Most, lesz ami lesz, bele kell ugranunk az egyik ládába.

Topbala megfogta Hopbala kezét és az egyik dobozhoz vezette. Topbala intésére mindketten beleugrottak, majd a futószalagon tovább gördültek. A többi ládához hasonlóan azt a ládát is leszögezték, amelyikben Hopbala és Topbala volt. Topbala suttogva mondta:

- Már semmi félelemre sincs okunk.

Szerencsére a gyufával teli ládán volt egy kis lyuk, amin keresztül Hopbala és Topbala kilátott. Egyszer Topbala, amikor éppen kilesett a lyukon, örömmel kérdezte:

- Tudod, hogy hol vagyunk?
- Nem, nem tudom – felelte Hopbala.
- Teherautón vagyunk. Teherautón! Már közel járunk anyához.

Hopbala örömeiben majdnem felkiáltott. Topbala a szájára tette a kezét, jelt adott, hogy hallgasson. Éppen akkor bukott le a nap a távoli hegyek mögött, amikor az autó kigördült a gyufagyár kapuján. Lassan sötétedett, közeledett az este.

HOGYAN TALÁLKOZTAK AZ ANYJUKKAL?

A gyufásdoboz minden nap csak a gyerekeire gondolt. Türelmetlenül várta őket. A nap langyos sugarai alatt melegedve az utat leste. A barackfák rózsaszínű virágokat hullattak. A gyufásdoboz remény-virága elhervadt.

De a vágyak, kívánságok ott lakoztak a szívében. Várakozással teltek az anya napjai, akit magára hagytak a gyerekei.

De nem hiába mondják, hogy a szörnyűség, a bánat napjai is meg vannak számlálva. Egy szép napon megint kinyílt a barackfa virága. A nap langyos sugarai melengették a földet. A

levegőben virágillat terjengett. A gyufásdoboz a barackfa alatt napozgatott. Egyszerre csak a gyerekei, Topbala és Hopbala jelentek meg a szeme előtt. Előbb nem hitt a szemének. Azt gondolta, hogy csak álmodik. Erősen megdörzsölte mindkét szemét, majd megint arra nézett. Nem, a szeme nem hazudott. Tényleg Hopbala és Topbala közeledett. Mi lehet kedvesebb egy anyának, mint a gyermekeit fogadni?

Hopbala és Topbala, egymást figyelembe sem véve, ugráltak az anyjukra, ölelték, csókolták. Az örömet örömmel, a vidámságot vidámsággal viszonyozták. Az anyjuk a nagytörzsű barackfa odújában berendezett kis lakásba vezette őket.

Egész éjjel nem tudtak elaludni. Topbala és Hopbala egymás szavába vágva mesélték a kalandjaikat, a megtett hosszú útról beszéltek. Az anyjuk érdeklődéssel hallgatta a gyerekek történeteit. Már éjfél is elmúlt, sőt már a kakas is elsőt kukorékolt, amikor a fejüket az anyjuk ölébe hajtva elaludtak.

Topbala és Hopbala akkor ébredt fel, amikor a nap a horizonton túl kinyújtva a nyakát a sugaraival elárasztotta a vidéket. Nyújtózkodtak, megdörzsölték a szemüket. Egyre boldogabbak voltak, hogy visszajutottak az anyjukhoz. Vele együtt másztak le a barackfa odvából a földre.

Amikor Hopbala a lábával a talajt érte, felkiáltott:

– Anya, meneküljünk! Gyorsan! Jön...

– Ki jön? Kicsoda? – kérdezte az anyja.

– Nézd, az a fiú – mondta Topbala. – Az a fiú, aki elégette a testvéreinket – mutatott Ilgarra.

– Ne félj, gyermekem – mondta a gyufásdoboz. – Ez a fiú már nem az, aki volt. Teljesen megváltozott.

Valóban, Ilgar még azt a követ is eldobta, amelyiken ülve a gyufával szokott játszani. A mi kedves gyufaszálaink, Hopbala és Topbala kalandjairól bizonyára mit sem tudott. Azt sem tudta, hogy egy gyufaszálban az emberek százainak a munkája van, más oka volt annak, hogy Ilgar leszokott erről a rossz szokásáról.

Az egyik őszi napon nem messze Ilgaréktól, kigyulladt egy szénakazal. Mivel akkor nagy szelek fújtak, lehetetlen volt eloltani a tüzet. Nagy lánggal leégett az egész kazal. Ezzel a gyújtogatással Ilgart vádolták meg. Esküdözött, de senki sem hitt neki. Az apja szörnyen szégyellte magát, nem tudott a szomszédja szemébe nézni. Azóta Ilgar nem játszik már gyufával, sőt még a követ is eldobta, amin üldögelni szokott....

VÉGE

GYUFASZÁLAK TÖRTÉNETE

Színmű öt képben

Szereplők:

Ilgar
Irade
Naszir-emi (*Tűzoltó – Mikulás*)
Hopbala – gyufaszál
Topbala – gyufaszál
Gyufásdoboz
Flamingó
Róka
Sakál
Nyúl
Filfilberin professzor

I. KÉP

Felmegy a függöny. Jobboldalt egy nagy barackfa áll. Ilgar énekelve jön.

Ilgar Jaj nekem, jaj, nagy a bajom,
Almát loptam, csak néhányat,
De elvették mindegyiket,
S rám pofonok, nagyok, vártak.

(Ilgar félve elővesz az inge alól egy gyufásdobozt. Körülnéz, majd a gyufaszálakat egymás után gyújtogatja és dobálja a földre. A gyufaszálak tűzijátékként égnek. A fiú végül felmászik a barackfára és onnan dobálja az égő gyufaszálakat.)

Elvették a gyufámat is,
És ezért is felpofoztak.

(Ilgar tovább gyújtogatja a gyufaszálakat. Jön Irade)

Irade Ki vagy te?

Ilgar Ilgar vagyok, nem valamilyen gyümölcs, sem alma, sem gránát-alma.

Irade Miért jöttél ki? Minden gyerek az újévi ünnepségre készül. Te megint nem tiszteled a régi szokásokat? Gyere csak le, hadd lássalak!

Ilgar Nem megyek! Ha lemegyek, megint elviszel az iskola tűzoltójához, Neszir bácsihoz. Ő pedig átkutatja a zsebeimet, elveszi a gyufát.

Irade Minek neked a gyufa?

Ilgar Tűzijátékot csinállok. Nézd csak, hogyan gyújtom meg a gyufát! Nézd, ez az egyik módja, ez a másik, ez pedig a harmadik. *(Ilgar különbözőképpen gyújtja meg a gyufaszálakat és dobja azokat a földre.)*

Irade Nem sajnálod a gyufát?

Ilgar Hogyan sajnálnék olyan valamit, ami csak egy fillérbe kerül. Ha tíz fillért adok, tíz szálat kapok.

Irade Nagyon rossz gyerek vagy. Látod, most az Újévi mulatságra készülünk, az iskolában mindenki a Mikulást várja. Te pedig itt a gyufát gyújtogatod. Gyere csak le, hadd lássalak!

Ilgar Hadd gyújtsam meg még ezt az utolsót! *(Ilgar meggyújtja a gyufát, a dobozt a fa odvába rejti, majd leugrik a földre.)* Irade, kinek a fogadására készültök, mit mondtál?

Irade A Mikuláséra!

Ilgar Ő honnan jön?

Irade A városból. Meghívtuk az ünnepségre. Az iskolában a kíséretével együtt előadást fog tartani.

Ilgar Csak előadást? Cukorka, ajándék nem lesz?

Irade Idén az ünnepség még vidámabb lesz. A Mikulás átadja az ajándékokat, majd színházasdit játszik. *(ekkor jön Neszir-emi Mikulásnak öltözve)*

Neszir-emi Szervusztok gyerekek!

Irade Isten hozott, Mikulás bácsi! Isten hozott, éppen terád várunk.

Neszir-emi Gyerekek, ezekben a napokban igen sok a munkám. Minden nap két-három iskolába hívnak meg. Ezért jövök ilyen korán. Ezután a szomszédos Sefeg-farm gyerekeihez megyünk vendégségbe, *(körül-néz, lenéz a földre, látja az elégett, szétdobált gyufaszálakat)* Ezeket ki dobálta szét?

Irade Ilgar volt az, ő gyűjtögetta és dobálta szét a gyufaszálakat. Ő nagyon szeret gyufaszálakat gyűjtögetni.

Neszir-emi Úgy látszik, még igen sok időre van szükség, hogy az Ilgarhoz hasonlóakat rászoktassuk a rendre. No jól van, gyerekek, én készen vagyok a kis csapatommal. Nem késlekedhetünk. Itt vannak már a gyerekek, hogy megnézzék az előadásomat?

Irade *(a nézőtéren ülőkre mutat)* Mikulás bácsi, megkezdhetitek az előadást, mi már készen vagyunk.

Neszir-emi Kedves gyerekek, üdvözöllek benneteket az Újév alkalmából. Egész évre sok boldogságot kívánok nektek. Bizonyára hallottátok, hogy beszélgettem Iradéval. Láttam közben, hogy a ti Ilgarotok egy csomó gyufaszálal tönkretett, amikor azokat feleslegesen meggyűjtötte. Ezért elhatároztam, hogy most bemutatok nektek egy kis történetet, aminek a címe „A gyufaszálak kalandjai”. Ilgar, Irade, ti menjetek, üljetek le a barátaitok mellé! *(Irade és Ilgar lemegy a nézőtérre)* Figyelem, kezdődik az előadás!

Neszir-emi lemegy a színpadról. Rövid időre elsötétedik a szín. Vidám lépések visszhangjára emlékeztető zene hallatszik. A barackfa odvából elődugja a fejét Topbala. Lassan kijön onnan és leugrik a földre. Megismétlődik az előbbi zene. Ekkor Hopbala dugja ki a fejét, lassan kimászik és leugrik a földre. A zene abbamarad. A barackfa odvából most a Gyufásdoboz dugja ki a fejét. Mindenki boldog. Topbala megfogja Hopbala karját.

Topbala Minek örülsz?

Hopbala És te minek örülsz?

Topbala Annak, hogy életben maradtam. Hát te?

Hopbala Én is annak örülök, hogy életben maradtam.

Topbala *(a Gyufásdobozhoz)* És te miért nem örülsz? *(a Gyufásdoboz hallgat)*

Hopbala Neki nincs miért örülni, hiszen majdnem minden gyufája elégett, végül egyedül maradt.

Topbala Tényleg... A mi legfőbb ellenségünk ő. Felgyújtja a világot, de maga épen marad.

Gyufásdoboz Nem így van az, gyermekeim! Ha ti elégték, én is elégek. Én sokkal jobban égek, mint ti mindannyian, de az én tüzeimet, az én lángomat nem lehet látni. Hiszen ti nem is tudjátok, hogy én nem

csak egy egyszerű gyufásdoboz vagyok, hanem anya, igen anya... a ti anyátok. Én óvlak titeket a hidegtől, a melegtől az ölemben. Táplálalak benneteket. Az anyátok vagyok. *(A színpadon egyszerre szél támad. Hopbala és Topbala megremeg a hidegtől.)* Gyertek közelebb, gyermekeim! *(átöleli őket)*. Nélkületek egy boldog napom sem lenne. Ha ti nem lennétek, énám senkinek sem lenne szüksége. Miután ti elégtetek, engem a szemétbe dobnak. Így ér véget az én életem.

Hopbala Milyen buták voltunk, hogy még a szülőanyánkat sem ismertük.

Topbala Én mindig azon gondolkodtam, hogy mi honnan is származunk és van-e anyánk?

Gyufásdoboz Természetesen van. Látjátok, én vagyok a ti szülőanyátok.

Topbala Nem hiszem.

Gyufásdoboz Miért nem hiszed?

Topbala Azért, mert ha az anyánk lennél, a nevünkön neveznél minket.

Gyufásdoboz Van nevetek. Nem tudjátok?

Topbala Persze hogy nem.

Gyufásdoboz Én szép nevet adtam nektek.

Hopbala Engem hogy hívnak?

Topbala Előbb az én nevemet mondd meg!

Hopbala Ne, előbb az enyémet!

Gyufásdoboz A te neved Hopbala.

Hopbala Hopbala, Hopbala, pompás, pompás!

Topbala Hát az enyém? Hát az enyém?

Gyufásdoboz A tied Topbala.

Topbala Pompás, pompás, Topbala, Topbala!

Hopbala Az én nevem szebb, mint a tied!

Topbala Nem, az enyém szebb!

Gyufásdoboz Mindkettőtök neve szép, gyermekeim! Ti testvérek vagytok.

Topbala Testvérek vagyunk?

Gyufásdoboz Igen, testvérek. Nem látjátok, hogy hasonlítotok egymásra?

Hopbala Anyácska, hogyan lehetséges az, hogy mi megmenekültünk ennek a csintalan fiúnak a kezei közül?

Gyufásdoboz Titeket magamhoz szorítottalak és elrejtettelek.

Topbala Hiszen az a csintalan gyerek úgy tudta, hogy minden gyufaszálat meggyújtott.

Gyufásdoboz Úgy van, gyermekem. Fogalma sem volt arról, hogy ti életben maradtatok.

Topbala	Anyácskám, nagyszüleink vannak?
Gyufásdoboz	Természetesen vannak, gyermekeim!
Topbala	Kíváncsi vagyok, hogy mi honnan származunk, honnan jöttünk?
Hopbala	Elmeséled, mama?
Gyufásdoboz	Miért ne, gyermekem? A ti nagyszüleitek a zöld erdő fái. Az örökzöld fenyők, a tűlevelű cédrusok. A ti őseitek a havas hegyek ölében rejlő távoli szibériai tájakon élnek. A fák zöld ágain énekesmadarak fészkelnek. A fák alatt a zöld tisztásokon szarvasok heverésznek, pihennek.
Hopbala	Mi miért nem vagyunk zöldek?
Topbala	Sem ágaink, sem zöld leveleink nincsenek.
Hopbala	Mi csak száraz fadarabok vagyunk, apró gyufaszálak.
Gyufásdoboz	Hogy száraz fadarabokká, apró gyufaszálakká váljatok, kézről kézre vándoroltok, hónapokig utaztok hajón, vonaton. A fejeteket borító kénsapkát üstökben főzik.
Hopbala	Mesélj, mama, mesélj!
Topbala	Nagyon érdekes, mesélj tovább!
Gyufásdoboz	Minderről hosszú napokon át beszélhetnék és sohasem érnék a végére, gyermekeim. Mindezt saját szemetekkel kell látnotok.
Hopbala	Meg lehet nézni?
Gyufásdoboz	Természetesen, meg. De nem szabad félni sem a melegtől, sem a hidegtől, kicsikéim. Hosszú utat kell bejárni, hegyeket kell megmászni, folyókon kell átkelni.
Topbala	Én semmitől sem félek. Felkeresem a nagyszüleimet!
Hopbala	Én sem félek semmitől sem! <i>(Felugranak a helyükről, a barackfa ágaira másznak és különböző akrobata mutatványokat végezve mutatják ügyességüket.)</i>
Gyufásdoboz	Látom, gyermekeim, derék legények vagytok. Elengedhetlek titeket erre a hosszú útra.
Topbala	Hurrá! Útra kelünk!
Hopbala	Útra kelünk! <i>(mindketten ugrálnak, táncolnak örömben.)</i>
Topbala	Anyácskám, te miért nem örülsz? Hiszen mi most elutazunk.
Gyufásdoboz	Gyermekeim, azok, akik nem anyák, nem ismerik az anyák természetét. Ha ti elutaztok, ez azt jelenti, hogy az anyátoknak el kell válni tőletek. Az anya számára az elválás a gyerekeitől nagy bánat. Nem tudjuk, hogy mi történik veletek az úton. Nem tudom elmondani, hogy mi hogyan is érzünk.
Hopbala	Ne aggódj miattunk. Nem válunk el egymástól.
Topbala	Mi hamar visszajövünk, nem maradunk örökké távol tőled.

Gyufásdoboz	Mit mondhatnék, gyermekeim, felkészítlek titeket az útra. Előbb meleg ruhát varrok, hiszen hólepte hegyeken fogtok átkelni, messzi országokba mentek. <i>(elmegy)</i>
Topbala	Hurrá! Hólepte hegyeken fogunk átkelni. Messzi, érdekes országokat járunk majd be. Hurrá!
Hopbala	Én félek a hidegtől. Ha havat látok és jeget, máris fázom.
Topbala	Halkabban! A félelem... Ha anya meghallja, sehová sem ereszt el.
Hopbala	Azt akarod, hogy megfagyjak?
Topbala	Nem kell félni. Ha nagyon hideg lesz, neked adom a bundámat.
Gyufásdoboz	<i>(Jön. A kezében vastag, meleg ruhák és csomag.)</i> Itt van a meleg ruha. Ez pedig az ennivaló.
Hopbala	Anya, ebben a ruhában nem fogok fázni?
Gyufásdoboz	Természetesen, nem. Vedd fel! <i>(Hopbala felveszi a bundát. Örül.)</i>
Topbala	Jól van. Ebben a bundában az északi Jeges-tengerre is elmehetsz.
Gyufásdoboz	Jaj, gyermekeim, olyan messzire ne menjete! Elég, ha meglátogatjátok a szibériai erdőket és jöttök is vissza. Ott talákoztok a nagyszüleitekkel, a rokonaitokkal. Jaj, ne feledkezzetek meg arról, hogy az anyátok tekintete mindenhová elkísér.
Topbala	Anya, ne nyugtalankodj, hamarosan visszajövünk! <i>(Ekkor jön a Flamingó. Az egyik szárnya kissé lóg.)</i>
Flamingó	Segítség, segítség! <i>(Jajgat. A Gyufásdoboz odamegy hozzá.)</i>
Gyufásdoboz	Te ki vagy? És mit akarsz?
Flamingó	Én a tavak, a tengerek szépe, a Flamingó vagyok.
Gyufásdoboz	Mi történt veled?
Flamingó	Lemaradtam a csoporttól. Itt, a közeli erdőben éjszakáztam, hogy reggel folytassam az utamat. Egy bokor alatt feküdtem. Reggel, amikor felébredtem, rám támadt egy nagyfarkú állat. Megsebezte a szárnyamat. Alig tudtam megmenekülni a karmai közül.
Gyufásdoboz	Biztosan az átkozott Róka volt az. Gyere közelebb, hadd segítsek! Ne félj, Flamingó, mindjárt meggyógyítunk. <i>(Mind a hárman a Flamingó sebét kötik.)</i>
Flamingó	Köszönöm szépen. A jótetteteket egész életemben nem felejttem el. Bocsássatok meg, de nekem már indulnom kell, hogy utolérjem a csapatomat.
Gyufásdoboz	Flamingó, így nem engedhetünk el. Előbb légy a vendégünk! Megterítünk a tiszteletedre. Csak utána indulj útra.
Flamingó	Köszönöm, kedveseim, de az utast várja az út. Ahhoz, hogy utolérjem a csoportot, erdőkön kell átkelnem. A déli meleg tavakhoz, tengerekhez vezet az utam.
Topbala	Anyácskám, hallottad, a vendégünk is hegyeken kel át. Hadd menjünk el vele!

Hopbala	Mi nem tudunk lépést tartani vele.
Topbala	Te, gyávák gyávája!
Flamingó	Min vitatkoztok? Ha kell valami, ne szégyelljétek magatokat, mondjátok meg nyugodtan!
Gyufásdoboz	Szégyellem megmondani. Mi csak egy kis jót tettünk veled.
Flamingó	Ne szégyelljétek magatokat, mondjátok csak meg!
Gyufásdoboz	Ezek az én gyermekeim. Fel akarják keresni a nagyszüleiket, a rokonaikat, ezért Szibériába készülnek.
Flamingó	Minden világos. Kis barátaim, gyertek! Én sohasem felejttem el anyátok jóságát. Az én utam a meleg délre vezet, de a ti kedvetekért néhány napi kitérőt teszek. Majd miután eljutunk a nagyszületek lakóhelyére, repülök el délre. Gyertek, üljétek a hátamra! <i>(Topbala, Hopbala és a Flamingó a színpad hátsó részére megy.)</i> Barátom, Isten áldjon! A gyermekeid miatt ne aggódj! Épségben elviszem őket a nagyszüleikhez. Isten veled!
Gyufásdoboz	Isten veletek, gyermekeim, vigyázzatok magatokra! <i>(Kendővel intget, bánatosan énekel.)</i> A hegyekre a köd leszáll, Indulj végre, kedves madár! Anya vagyok, fáj a lelkem, Mert elhagynak mind a ketten. Anya vagyok, fáj a lelkem, Mert elhagynak mind a ketten. <i>(A barackfához megy, majd eltűnik.)</i>

II. KÉP

A megvilágított színpad üres. Lépések hangját utánzó zene hallatszik. Lassan bejön a Sakál.

Sakál	Én vagyok az éhes sakál, A gyomrom csak egyre korog, De vadászni nem akarok. A számban hús nem volt régen. Ennivalót honnan vegyek, Húst adjatok erdők, hegyek!
Róka	<i>(Halk zenekísérettel jön)</i> Róka vagyok, vörös róka, A farkam mily szép, nézzétek! Tyúkólakban vadászok én, Tyúkot eszem, meg jércéket. Meg akartak többször fogni, De a farkam nem adom ám! Meg akartak többször fogni, De a farkam nem adom ám!

Sakál Ennivalót honnan vegyek?
Húst adjatok erdők, hegyek!

Róka Te buta, ha így tétlenkedsz, soha semmit sem találsz.

Sakál Akkor mit tegyek, bátyus?

Róka Vadászatra kell indulnod. Vadászni kell.

Sakál Három napja megyek, de semmit sem találok.

Róka Még nem hallottad ezt a mondást: Üss agyon egy libát, azzal megtelik az üstöd?

Sakál Természetesen hallottam, de honnan vegyek libát, hogy megtöltssem az üstömet?

Róka Figyelj csak! Ma korán reggel itt a közelben elkaptam egy flamingót, de megszökött. Megsebeztem a szárnyát. Nézz körül, valahol itt kell lennie. Gyere, keressük meg! Ha megtaláljuk, megosztozunk rajta.

Sakál Örömmel. Hát akkor keressük! *(Félre mennek, keresik a madarat.)*

Róka Nagyon ravasz libának látszik. De jó zsíros volt. Jó íze lehet, máris itt érzem a nyelvemen.

Sakál Mutasd meg, hogy hol volt!

Róka Jól van, ne jajgass már! Megnézzük. Biztosan elbújt valahová. Megsebesítettem, nem tud elrepülni. Hívjuk, hátha idejön! *(megváltoztatja a hangját)* Liba, libuska, gyere ide, bekötöm a sebed. Elrepülhetsz a társaidhoz. Flamingó, kedves libám, ne félj! Gyere ide, semmi rosszat nem akarok.

Zúgó hang A flamingó már régen elrepült. A világ tele van jótevőkkel. Bekötötték a sebet, meggyógyították. A flamingó elrepült messzire, Szibériába! *(A Róka és a Sakál figyelmesen hallgatja a hangot.)*

Róka Tehát valaki bekötözte a sebet. Sakál testvér, hallottad, a Flamingó elrepült Szibériába. Gyere, húzzunk fel csizmát és induljunk utána! Őnélküle nem sikerül itt a mi vadászatunk. A szibériai erdőkben annyi vadat fogunk, amennyit csak akarunk.

Sakál Félek a hidegtől. És hosszú az út.

Róka A hidegtől ne félj! Gyere utánam, nem hagylak éhen veszni az úton. *(A Róka táncolva megy, énekel. A Sakál követi.)*

Róka vagyok, vörös róka,
A farkam mily szép, nézzétek!
Tyúkólakban vadászok én,
Tyúkot eszem meg jércéket.
Meg akartak többször fogni,
De a farkam nem adom ám!
(A Róka és a Sakál táncolva, énekelve eltűnik)

III. KÉP

A színpadon egy nagy cédrusfa áll. A fa alatt egy kis rét. Jön a Flamingó, Hopbala és Topbala.

- Flamingó Ez a ti szülőföldetek, kedveseim. Itt van a nagyszületek lakóhelye. Ezek a szibériai erdők.
- Hopbala Köszönöm szépen, Flamingó.
- Topbala Ha majd látod anyát, add át neki az üdvözetünket! Mondd meg neki, hogy ne aggódjon értünk.
- Flamingó Isten áldjon benneteket! *(Elmegy)*
- Hopbala Itt szörnyű hideg van, vissza kellene mennünk a Flamingóval.
- Topbala Mit beszélsz? Talán nem azért tettünk meg ekkor utat, hogy mindent saját szemünkkel lássunk? Azt mondod, hogy menjünk vissza?
- Hopbala Nem tudom, mit fogunk itt csinálni.
- Topbala Legelőször is meg kell tudnunk, hogy melyik fától származunk. Melyik erdőben születünk? Milyen folyókon, vonatokon utaztunk? Milyen gyárban készültünk? Azt hiszed, hogy minden olyan könnyen megy?
- Hopbala Mivel kezdjük?
- Topbala Ezzel az erdővel. Előbb meg kell tudnunk, hogy milyen fafajta vagyunk: fenyő, tölgy vagy cédrus?
- Hopbala Ezt kitől tudjuk meg?
- Topbala Az erdő nagy, nekünk meg nem sürgős a dolgunk. Hadd legyen a táborhelyünk ez alatt a cédrus alatt. Hagyjuk itt a csomagunkat és járjuk be az erdőt! Biztosan találkozunk valakivel.
- Hopbala Erre én mit mondjak? Tegyük azt, amit mondtál! *(Mindketten leteszik a csomagjukat a földre a cédrus alatt és eltűnnek. Ekkor jön a Róka meg a Sakál.)*
- Sakál Nagyon elfárasztottál. Légy átkozott! Üres ígéreteken kívül semmi másra sem vagy képes.
- Róka Sakál koma, esküszöm az erdei király életére, hogy nem rossz helyre vezettelek. Itt egy nap sem maradsz éhesen.
- Sakál Hol az ígért zsákmány? Éhen halok!
- Róka Legyél egy kicsit türelemmel! Ahhoz, hogy zsákmányod legyen, csapdát kell állítanod. Gyere, látod a nyomot? Ez egy nyúl lehet, erre ment. Biztosan hamarosan erre fog jönni vissza. Már az én türelmemnek is vége van. *(Messziről a Nyúl hangja hallatszik. A Sakál meg a Róka elbújik.)*
- Nyúl Nagy a fülem, farkam rövid,
Hisz nyúl vagyok, amint látod,
Én lopom a kelkáposztát,
Remélem, megbocsátjátok.

Filfilberin úr, tudd meg, milyen nagyszerű dolog egyedül járni az erdőben. Köszöntelek cédrus, köszöntelek zöld tisztás! Nagyon vágyódtam utánatok.

Róka Teutánad pedig mi vágyódtunk.

Sakál Támadunk?

Róka Ne hamarkodd el! Hadd jöjjön közelebb.

Sakál Már csurog a nyálam. Gyorsabban!

Róka Ne kapkodj! Itt ravaszságra van szükség.

Sakál Gyorsabban!

Nyúl Jaj, valami megszúrta a lábam! Nem tudom, hogy honnan került ide ez az átkozott tüske.

Sakál Róka koma, mit beszél az ott magában?

Róka Maradj csendben! Tüske ment a lábába. Nem tudja kivenni. Majd én segítek neki.

(A Róka közelebb megy a Nyúlhoz.) Köszöntelek, nyuszikám! (A Nyúl rémülten el akar szaladni.) Állj meg, én nem tartozom a rossz rókák közé. Már megbűnhődtem a gonoszságaimért. Jó útra tértem. Bármilyen bajod, mondd meg nekem nyugodtan, meggyógyítalak. Orvos vagyok. Orvos.

Nyúl *(reszket)* Tüske ment a lábamba, nem tudom kivenni.

Róka Gyere közelebb, majd én kiveszem. *(A Róka még közelebb megy a Nyúlhoz és beleharap a lábába. A Nyúl felkiált és a cédrusra ugrik. A Róka meg a Sakál a fa alól nézi.)*

Nyúl Filfilberin! Filfilberin! Segíts meg! Gyere, segíts!

Sakál Kit hív?

Róka Nem értem.

Sakál Jó kis trükköt találtál ki. Ha én hátulról rávettem volna magam, sehová sem tudott volna elmenekülni. Haszontalan egy állat vagy, haszontalan!

Nyúl Filfilberin! Filfilberin! Gyere, segíts! Gyere, segíts!

Róka Szaladjunk gyorsan, mert még idehívja Filt, az elefántot.

Sakál Ki az a Fil, az elefánt?

Róka Az elefánt a legnagyobb állat. Maga a füle akkora, mint te.

Sakál Jaj, félek, gyere, fussunk! *(Mindketten elszaladnak.)*

Topbala *(Jön Hopbalával. Rőzsét hoznak.)* Tehát még jó hosszú utat kell megtennünk, amíg el nem érünk a fenyvesbe.

Hopbala Igazat mondott a szarvas?

Topbala Ne felejtse el, hogy a szarvas szelíd állat, ő nem kétszínű. Aki nem kétszínű, az nem hazudik. Rajta, induljunk, hiszen az utast várja az út! *(Meghallják a fán ülő Nyúl jajgatását.)*

Nyúl Segítség! Segítség!

Topbala Ki van ott?

Nyúl Nyúl vagyok, az erdő szelíd állata. A legszelídebb állat.

Hopbala Miért bújtál el a fán?

Nyúl A ragadozó Róka fogai elől menekültem ide. Megharapta a lábam. Nézd csak, vérzik! Nagyon vérzik.

Topbala Erdő szelíd állata, gyere közelebb! Tőlünk csak jót várhatsz.

Nyúl Ha nem akarsz bántani, dobd le a botot.

Topbala Mi a szelíd állatokat nem bántjuk, nyugodt lehetsz.

Nyúl Csak akkor hiszek nektek, ha semmi sem lesz a kezetekben.

Hopbala *(Eldobja, ami a kezében van)* Látod, eldobtam. Topbala, te is dobd el! *(Topbala is eldobja.)*

Topbala Akkor most gyere le! *(A Nyúl lemászik a fáról.)*

Hopbala Szegény nyúl, megsebezték a lábadat?

Topbala Hopbala, add ide a Flamingó varázstollát! *(Hopbala előveszi a tollat, amit Topbala hozzáért a Nyúl lábához.)*

Nyúl Csoda történt! A lábam egyszerre rendbe jött. Nem is tudom, hogy hogyan háláljam meg a jószágokat.

Topbala Semmire sincs szükségünk. Csak az utat mutasd meg!

Nyúl Hová mentek?

Topbala Tudod, a nagyszüleinket keressük. Meg akarjuk tudni, hogy milyen fától származunk. Kik voltak az őseink, a nagyszüleink.

Hopbala És azt, hogy hogyan lettünk gyufaszálakká. Ez nagyon érdekes.

Nyúl Tényleg, nagyon érdekes.

Hopbala Az imént egy szarvas azt mondta, hogy a közelben van egy fenyőerdő, ahová feltétlenül el kell mennünk. Ott kell keresni a nagyszüleinket.

Nyúl Igazat beszélt a szarvas. A fenyőerdő nincs messze. Én is a fenyőerdőben lakom, Filfilberin professzor birodalmában.

Topbala Ki az a Filfilberin? És te mit csinálsz ott?

Nyúl Filfilberin tudós, kutató. Az állatokat békíti össze egymással. Különös, érdekes laboratóriuma van, tele érdekes műszerekkel. Elvezetlek benneteket őhozzá. Ő majd megvizsgál titeket és megmondja, hogy milyen fafajtától származtok.

Topbala Sokáig tart egy ilyen vizsgálat?

Nyúl Úgy egy évig.

Hopbala Mit mondasz? Nekünk gyorsan vissza kell mennünk az anyánkhoz.

Nyúl	Én magam egy egyszerű szibériai nyúl vagyok. A színem télen fehér, nyáron szürke. Filfilberin professzor már tíz éve magánál tart. Ennek a színváltozásnak az okát keresi.
Hopbala	Mi nem maradhatunk ott ilyen sokáig.
Topbala	Még hosszú út áll előttünk.
Nyúl	Én mindent kigondoltam. Majd igyekszem, hogy gyorsan útra bocsássalak benneteket. Nem tudjátok, hogy a professzor birodalmában sok különféle állat él? <i>(Mind a hárman elmennek. Ekkor megjelenik a Róka meg a Sakál.)</i>
Róka	Hallottad, hogy mit mondott a nyúl? Azonnal induljunk utánuk, mert így eljutunk Filfilberin birodalmába. Majd kedvünkre ehetünk az ott összegyűjtött ritka madarakból és állatokból.
Sakál	Te csak pusztá ígéretekkal áltatsz. Már éhen halok.
Róka	Ne nyugtalankodj, gyere csak utánam! Siess, még eltűnnek a szemünk előtt. Gyorsan! <i>(A Róka és a Sakál elmegy.)</i>

IV. KÉP

Filfilberin professzor birodalma. Mindent hó és jég borít. Filfilberinen csak egy trikó és rövid tornanadrág van, a színpad hátsó részén álló állatoknak tornaórát tart. A színpadon különböző műszerek és egy vasketrec látható.

Filfilberin	Ha egyet mondok, emeljétek fel a karotokat, ha kettőt, nyújtsátok ki oldalt, háromra tegyétek a kezetekeket a melletekre. Tehát kezdjük el! Egy, kettő, három... még egyszer: egy, kettő, három. Ezzel vége is a mai tornaórának. Most zuhanyozzatok le és jól törülközzetek meg, nehogy megfázzatok!
Nyúl	<i>(Bejön. Egy fa mögül figyel. Megfogja Hopbala és Topbala kezét, odasúg nekik)</i> Egy kicsit várjatok itt! <i>(Filfilberinhez megy.)</i> Jó reggelt, kedves professzor!
Filfilberin	Üdvözöllek, kedvesem! Miért nem voltál jelen a tornaórán?
Nyúl	Kellő okom volt!
Filfilberin	Ne felejtsd el, hogy a tornaóráról semmilyen okból kifolyólag sem lehet hiányozni. Úgy látom, hogy nagyon fáradt vagy. A szabadidőt, amit adtam neked, háromszorosára meghosszabbítottad.
Nyúl	Balesetem volt, professzor úr! Amikor éppen az erdő egyik festői részén jártam, egyszerre csak rám támadt egy róka meg egy sakál.
Filfilberin	Ez teljesen lehetetlen! Én a környező erdők minden rókáját és sakálját megszelídítettem, és csak azután engedtem őket szabadon. Azok semmiképpen sem támadnak rá a nyulakra.
Nyúl	Professzor, ez a róka meg a sakál egyáltalán nem hasonlít a mi erdők állataira. A mi vidékünkön a róák fehérek, a sakálok meg szürkék. Ezek feketék voltak.

Filfilberin Bizonyára a távoli Délről vándoroltak el ide. A tudomány szempontjából igen érdekes dolog. Ha el tudnám kapni őket, kísérletet végezhetnék rajtuk.

Nyúl Professzor, egy kérésem lenne Önhöz.

Filfilberin Tessék, nyuszikám.

Nyúl Engem a haláltól két gyufaszál mentett meg.

Filfilberin Gyufaszál?

Nyúl Igen, két gyufaszál. Azok éppúgy élnek, mint mi. Az egyik Topbala, a másik Hopbala.

Filfilberin Különös. És hol vannak ezek a barátaid?

Nyúl Professzor, légy egy kicsit türelemmel. Azonnal bemutatom őket, de azzal a feltétellel...

Filfilberin Hallgatlak.

Nyúl Nagy útra indultak. Meg akarják tudni, hogy melyik fa az ősök, és milyen utat jártak be, míg gyufaszálak lettek belőlük.

Filfilberin Érdekes, érdekes. Még hogy gyufaszálak? Rendben, miben segíthetek?

Nyúl Vizsgáld meg a vérüket és állapítsd meg, hogy milyen fafajtából vannak.

Filfilberin Megteszem. Hívd hát be a barátaidat!

Nyúl Hopbala, Topbala! Örömmel bemutatlak titeket a professzornak. *(Jön a két gyufaszál. Köszöntik a professzort.)*

Hopbala Üdvözlét, professzor!

Topbala Jó napot kívánok, professzor!

Filfilberin Jó napot, barátaim! Készen állok a szolgálatotokra.

Hopbala A barátunk, a nyúl, bizonyára megmondta a jövetelünk célját.

Topbala Azt szeretnénk, hogy...

Filfilberin Mindent értek. Kedves nyúl, lennél az asszisztensem ebben a munkában?

Nyúl Parancsára, professzor!

Filfilberin Ne késlekedj! Hozzuk a műszereket! Először a barátaink vérnyomását kell megmérni, vérvizsgálatot kell végezni.

Nyúl Azonnal, professzor! *(A Nyúl elmegy Filfilberin professzor műszereiért.)*

Topbala Nézd, mit tettél! Feleslegesen jöttünk ide. Ki ez a Filfilberin? Nem ereszt el minket.

Hopbala Ne nyugtalankodj! Nem maradunk itt sokáig.

Topbala Szökjünk meg! Mi ez a készülék? Én félek.

Hopbala Ne félj! És légy türelmes! Majd meglátjuk.

Filfilberin	<i>(Jön a Nyúllal együtt, a készüléket hozzák.)</i> Kivel kezdjük?
Hopbala	Én félek ezektől a műszerektől.
Topbala	Velem kezd, professzor!
Nyúl	Derék legény vagy, Topbala.
Filfilberin	<i>(Gumival átköti Topbala karját, hogy megmérhesse a vérnyomását.)</i> Ez újdonság a tudomány világában. Hurrá, hurrá! A te vérnyomásod megegyezik a vöröshangya vérnyomásával. Ez csoda a tudományban. Hopbala, gyere ide! <i>(A gumival most Hopbala karját köti át. Figyelmesen nézi a műszert.)</i> Igen, igen. Azonos. Most gyere vérvizsgálatra! <i>(A professzor egy tűvel a kezében várja.)</i>
Hopbala	Én nem engedem meg, hogy az ujjamba szúrd a tűt.
Filfilberin	Kedvesem, ne félj! Az a módszer, hogy az ujjadból vért vesznek, már régen elavult. Én a vért lencsével fogom vizsgálni. Látod ezt a nagyítólencsét? Ha közelebb viszem az ujjadhoz, megállapíthatom, hogy milyen vércsoportba tartozik a te véred. <i>(Hopbala ujját alulról a nagyítóhoz közelíti.)</i> Euréka! Euréka! Újdonság a tudományban! A ti véretek a csuka vérével azonos! Én félbeszakítom a kísérleteimet és csak veletek fogok foglalkozni. A vizsgálataimat csak nektek, a ti testetek szerkezetének fogom szentelni! Hurrá... hurrá!!! Nyúl, kedvesem, köszönöm neked!
Topbala	Professzor, hány napig fognak tartani a vizsgálatok?
Filfilberin	Hány napig? Inkább azt kérdezd, hogy hány évig! A tudományban nem szabad elhamarkodni a dolgokat.
Hopbala	Olyan sokáig nem maradhatunk. Tovább kell mennünk.
Topbala	Anyánk vár.
Nyúl	Professzor...
Filfilberin	Semmi sietségnek nincs itt helye. Én elintézem, ne nyugtalanodjatok. De most pár órára el kell hagynom titeket, mert egy vad tigris agyában kell elvégeznem egy sebészi beavatkozást. Ez az ostoba állat rátámadt az erdők egyik szép szarvasára. Megsebesítette. Az operációnál szintén a Nyúl lesz az asszisztensem. Ezt az ajtót nyitva hagyom. Ha akartok, kimehettek az udvarra játszani a megszelídített madarakkal és állatokkal. <i>(Filfilberin és a Nyúl kimegy. Topbala és Hopbala kinéz a nyitott ajtón át az udvarba.)</i>
Topbala	Nagyon furcsa. A farkas egy báránnyal játszik.
Hopbala	Nézd, az a sakál a libákat legelteti.
Topbala	Látod a rókát? Ott fekszik, egy tyúk meg egy csirke sétál a hátán.
Róka	<i>(jön a Sakállal)</i> Nem tudod, hogy hová kerültünk a nyúl nyomában?
Sakál	Nem tudom és nem is akarom tudni. Annyit össze-vissza hazudoztál már nekem. Azt akarod, hogy éhen vesszek?

- Róka Sakál koma! Ne morogj! Eljutottunk oda, ahová akartunk. Nézd csak, mi van ide írva!
- Sakál Mi?
- Róka *(Szótagolva olvassa)* Fil-fil-be-rin la-bo-ra-tó-ri-u-ma... Itt van az a sok házi és vadállat, az a sok madár, amiről a nyúl beszélt. Itt verjük fel a táborunkat. Jó dolgunk lesz itt. *(Jól hátba vágja a társát.)*
- Sakál Előbb keressük meg azt a sebesült nyulat. *(Megpillantják Hopbalát és Topbalát)* Várj csak, ezek kicsodák?
- Róka Először látok ilyesmiket. Biztosan valami gallyról törtek le. Szálkák. *(Hopbala és Topbala kíváncsian néz ki a mezőre a nyitott kapun át. A Róka az udvart nézi.)* Nézd csak, ott a kertben mennyi csirke, tyúk, liba és kacska van!
- Sakál *(Szintén benéz az udvarba.)* Bravó, bölcs barátom! Jó helyre hoztál. Most mit tegyünk?
- Róka Figyelj csak, túl kell járni ezeknek az eszén, hogy bejussunk a kapun.
- Sakál Akkor mit tegyünk?
- Róka Te semmivel se törődj! A te alázatos szolgád dolga, hogy megijessze őket. *(A Róka egy hatalmas fapuskát vesz a kezébe és a lábával hangosan veri a földet. Elindul a kapu felé. A Sakál is remeg a félelemtől.)* Hé, félre az útból! Adjatok utat az erdő urának, a hatalmas Sakálnak! *(A Sakál kihúzza magát. Hopbala és Topbala egymás kezét fogva elállja az útjukat.)*
- Hopbala Ennek a birodalomnak csak egy ura van, az pedig Filfilberin professzor. Az ő engedélye nélkül senki sem léphet az udvarba.
- Róka Nem hallottad? Azonnal eressz be! Az erdő ura, a Sakál, ha megharagszik, megölhet benneteket. *(A Róka hátrafordul, megpillantja a reszkető Sakált. Zavarba jön.)*
- Sakál Én, én félek tőlük. Jobb lesz, ha megkéred őket, hogy kegyelmezzenek meg nekünk.
- Róka Eresszetek be minket a kapun! Hosszú utat tettünk meg, éhesek vagyunk és fáradtak. Legyetek irgalmasak!
- Topbala Senkit sem engedünk be ezen a kapun.
- Róka Sakál koma, gyere ide, most ölni kell. Visszaút nincs! Nézd csak, hogy játszanak a kis kakasok! *(A Róka meg a Sakál rátámad a gyufaszálakra.)*

A zene felerősödik. Mindkét fél elkeseredetten harcol. A Róka meg a Sakál győz. Összekötözik Hopbala és Topbala kezét. Ekkor jön a Nyúl. A Róka és a Sakál megpillantva a nyulat, mindenről megfeledkezik és rátámadnak. Harapják, marják. A Nyúl fürgén kifárasztja őket, kiszabadul a mancsaik közül. A lábaik alá mindenféle dolgokat dobál. A Róka és a Sakál többször is felfordul, bukfencezik. Igyekeznek elkapni a Nyulat. Egy vasketrec ajtaja kinyílik, a Nyúl gyorsan beszalad. A Róka és a Sakál követi. A Nyúl kijön a ketrecből és bezárja az ajtaját. A Róka meg a Sakál a ketrecben marad. A Nyúl eloldozza Hopbala és Topbala kezét. A Róka és a Sakál a ketrecben fel-alá rohangál. Próbálnak kitörni.

Nyúl Átkozottak! Ez az a kóbor róka, amelyik megharapta a lábam.

Róka Most látlak először.

Nyúl Hallgass, te álnok! A professzor majd megszelídít, hogy szégyellni fogod azt, amit eddig tettél.

Sakál A professzor engem is megszelídít?

Nyúl Természetesen, téged is.

Hopbala Nyúl, kedvesem, nagyon köszönjük, hogy kiszabadítottál minket ezeknek az átkozottaknak a karmai közül.

Nyúl Nektek is köszönjük, hogy nem engedtétek be őket az udvarra.

Topbala Kedves Nyuszikám, kérjük, hívd ide a professzort, hogy gyorsan végezze el a vizsgálatot és eresszen el minket.

Nyúl Barátaim, a professzor az operációt két óra múlva fejezi be.

Hopbala Mit tegyünk? Nagyon hosszú út áll még előttünk.

Topbala És anya is vár vissza minket.

Nyúl Rendben van, majd én magam elvégzem a vizsgálatot.

Hopbala Köszönöm, kedvesem!

Topbala Köszönöm szépen.

Nyúl *(Az egyik szobából gyorsan kihoz valamilyen műszert. Hopbala és Topbala kíváncsian nézi.)* Hopbala, tedd az ujjad hegyét ebbe a készülékbe, hadd nézzem meg!

Hopbala Olyan helyre, amit nem ismerek, nem szívesen dugom be az ujjamat.

Topbala Nyúl, mit akarsz csinálni?

Nyúl Ezzel a készülékkel meg akarom állapítani, hogy milyen fafajtától származtok. Azután pedig megmutatom nektek az utat. Amikor a professzor idejön, ti már itt sem lesztek.

Topbala Köszönöm, nyuszika. Tessék, itt az ujjam! Vizsgáld meg! *(Topbala az ujját a készülék felé nyújtja. A Nyúl figyelmesen nézi.)*

Nyúl Szibériai fenyőtől származol.

Hopbala Engem is vizsgálj meg! Engem is! *(Az ujját a készülékbe teszi. A Nyúl figyelmesen nézi.)*

Nyúl Te is ugyanattól a szibériai fenyőtől származol. Barátaim, ne maradjatok itt tovább! Amikor jön a professzor, ti tűnjetek el! Ezen az úton menjetek egyenesen! Látjátok?

Róka *(Kinyújtja az ujját a ketrecből.)* Nyúl koma, vedd az én ujjamat is és eressz el! Sohasem fogok idejönni.

Sakál Vizsgáld meg az én ujjamat is!

Nyúl Ne nyugtalankodjatok! Veletek sok dolgunk lesz. Titeket a professzorra kell bíznom. *(A gyufaszálakhoz:)* Barátaim, nektek jó utat kívánok, mehetek!

Topbala	Nagyon szépen köszönjük, nyuszika!
Nyúl	Szerencsés utat!
Hopbala	Isten veled! <i>(Hopbala és Topbala elmegy. A Nyúl integet utánuk.)</i>
Nyúl	No, most itt vagytok ti!
Róka	Nyúl, kegyelmezz!
Sakál	Szegények vagyunk, könyörülj meg rajtunk!
Nyúl	Mindjárt hívom a professzort.
Róka	Jaj, ne hívd!
Sakál	Megöl minket.
Nyúl	Ne féljeteK, nem öl meg, csak megszelídít. <i>(A Nyúl elmegy, hamarosan visszatér Filfilberinnel.)</i>
Filfilberin	Ezek déli állatok. Minden kísérletet leállítok, csak ővelük fogok foglalkozni. Újdonság ez a tudomány világában. Euréka! Euréka! Derék legény vagy, okos nyuszikám!
Nyúl	Ezek az átkozottak nagyon éhesek.
Filfilberin	Ne nyugtalankodj, mindjárt megetetjük őket és elkezdjük a vizsgálatokat. <i>(A professzor kinyitja a ketrec ajtaját. A Róka és a Sakál kijön és csodálkozva nézik a professzort. A Nyúl félénken a professzor mögé bújik.)</i> Ne nyugtalankodj, kedvesem! Úgy megnevelem én őket, hogy egy hónap múlva szégyellni fogják eddigi viselkedésüket és jó barátaid lesznek. El sem fogod hinni, hogy ők azok. Róka, Sakál, gyertek a laboratóriumba. <i>(A professzorral együtt kimennek.)</i>
Nyúl	Jó, hogy a professzor teljesen megfélekezett Hopbaláról és Topbaláról.

V. KÉP

A színpad felső részére nagy betűkkel kirakva „Gyufagyár” felirat. A színpad jobb és bal oldalán simára vágott fák halmaza. A felvágott fákon ül jobboldalt Hopbala, baloldalt Topbala. Egymást keresik.

Topbala	Hopbala, Hopbala! Itt vagyok!
Hopbala	Ki vagy? Honnan tudod a nevem? Ki vagy?
Topbala	Engem nem ismersz meg? Az édestestvéredet?! <i>(Hopbala megy feléje).</i>
Hopbala	Tényleg te vagy az, testvérkém?
Topbala	Persze hogy én vagyok, te áruló!
Hopbala	Te vagy az áruló! Te hagytál ott engem és mentél el egyedül.

Topbala Ne mondd ezt! Annyiszor hívtalak, hogy még a hangomat is elvesztettem.

Hopbala Nem is tudod, hogy én mennyit kerestelek!

Topbala Mondtam neked, hogy ne siess annyira. A folyók befagytak. A kivágott fákat autókkal szállították el az erdőből.

Hopbala Nem maradhattam ott sokáig. Elszakadt a cipőm. Majdnem megfagyott a lábam. Ezért felugrottam egy deszkára. Azt hittem, hogy te is felugrasz utánam. Amikor kinyitottam a szemem, a vontatóhajó már elindult.

Topbala Én úgy tudtam, hogy te meleg helyet keresel és a lehető leggyorsabban hazamész. Egyszer csak felnyitottam a szemem és csak akkor vettem észre, hogy te nem vagy ott. Aznap, amikor elváltunk egymástól, reggel az összes fát hatalmas teherautókra rakták és elszállították a vasútállomásra. Én teljesen egyedül ültem az egyik autón és úgy utaztam. Nagyon nyugtalankodtam miattad.

Hopbala Nem tudod, hogy mi minden történt énvelem?

Topbala Micsoda?

Hopbala Amikor felszálltam a tutajra, néhány napig a folyón úsztam lefelé. Éjjel szörnyű hideg volt. A hatalmas folyó annyira befagyott, hogy a nagy vontatóhajó is képtelen volt elmozdulni a helyéről. Néhány hétig a nyílt vízen kellett maradnunk. Ezután egy óriási hajó sietett a segítségünkre. Összetörte a jeget. Ismét elindult a gépezet. Miután odaértünk az átkelőhelyhez, a fát vagonokba rakták. Én is az egyik vagonban indultam tovább. Te vonaton nem utaztál?

Topbala Dehogynem! Én is ott ültem a farakáson az egyik tehervagonban. A vagonok, amikor mentek, így csináltak: sah-sarag, sah-sarag, sah-sarag!

Hopbala Nem sah-sarag, hanem toh-torog-toh-torog.

Topbala Mindegy! És te is voltál a szárítókamrában?

Hopbala Gyorsan, ügyesen mozogtam. Nagyon tetszett azokban az automata kis vagonokban, mielőtt a szárítókamrához értünk. Később éreztem, hogy majdnem megfulladok, ezért kimásztam a törött ablakon. Nem tudom, hogy hogyan viselték el a szegény fák azt a hőséget.

Topbala Jól tudják, hogy ha nem száradnak ki, akkor nem lesz belőlük gyufa.

Hopbala Hogy mindent saját szemmel lássak, a szárítóból átmentem a darabolóba.

Topbala Abban a műhelyben is voltam. Micsoda precíz gépek azok! Egy szempillantás alatt feldarabolják a hatalmas fatöncöket.

Hopbala A daraboló műhelyben én is voltam. A parafinozó műhelyben nem jártál?

Topbala Természetesen jártam. De ott szörnyűséges volt a bűz.

Hopbala Hát a kénfőző üsttel megismerkedtél?

Topbala Természetesen megismerkedtem.

Hopbala És azt tudod, hogy a nyers ként honnan hozzák?

Topbala Nem tudom, de annyi biztos, hogy nagyon-nagyon messziről.

Hopbala Derék legény vagy, mindent tudsz.

Topbala Jól van, de most mit tegyünk?

Hopbala Egyáltalán ne nyugtalankodj! Sok minden látnivaló van még. Még nem tudjuk, hogy hogyan helyezik be a gyufaszálakat a gyufásdobozba.

Topbala Rendben. Ezt is meg kell nézni, és aztán? Arra nem gondolsz, hogy már haza kellene mennünk?

Hopbala Persze hogy gondolok. Anya csak ül és vár.

Topbala Igen, vár. Hiszen az anya sohasem felejt el a gyermekeit.

Hopbala Azt gondolom, hogy anya nem otthon vár ránk. Ha jól van, egészséges, biztosan elébünk jön a gyufagyárba.

Topbala Nem hiszem el. *(Ebben a pillanatban a fali hangszóró megszólal.)*

Hangszóró Kedves kollégák! Az ebédszünetben gyűljetek össze a gyáru dváron. Bemutatjuk azokat az állatokat, akiket a távoli Északon élő Filfilberin professzor megszeli dített.

Topbala Ez a név az én számomra nagyon ismerősen cseng. Nem emlékszel Filfilberin professzorra? A Nyúl mutatott be neki minket.

Hopbala Emlékszem, a Nyúl nagyon sok jót tett nekünk.

Nyúl *(Lassan közeledik feléjük.)* Üdvözöllek, barátaim!

Topbala Üdvözöllek.

Nyúl Nem ismertek meg?

Hopbala Nagyon ismerősnek talál lak.

Topbala Én megismertem, én megismertem! Épp az imént beszéltünk rólad. Üdvözöllek, kedves Nyulam.

Nyúl Köszöntelek, barátaim!

Hopbala Köszöntelek, jó ságos Nyúl! Most majd mi segítünk neked. Miben állhatunk a szolgálatodra?

Nyúl Köszönöm, de semmire sincs szükségem.

Topbala Most mondták be, hogy bemutatják Filfilberin professzor megszeli dített állatait. Ki az a Filfilberin?

Hopbala Ő az, aki vizsgálatokat akart folytatni rajtunk?

Nyúl Igen. Kitaláltátok. Ő az a Filfilberin.

Topbala Mi lett a ketrecbe került Rókával és Sakállal?

Nyúl A professzor őket is megszeli dítette. Most a Róka, a Sakál, sőt a vad farkas sem támad rá egy állatra sem. Sőt, én is minden nap együtt ebédelek velük.

Topbala Nagyon érdekes! Gratulálunk a professzornak.

Nyúl Ha akarjátok, nézzétek meg a bemutatónkat! A professzor most a világot járja, hogy bemutassa a kísérletei eredményeit.

Hopbala Köszönjük szépen a meghívást, de nekünk menni kell. Anya vár minket. *(Ebben a pillanatban megjelenik a színen a Gyufásdoboz.)*

Gyufásdoboz Itt vagyok veletek, gyermekeim!

Hopbala Anyácska!

Topbala Anyácska! Már gondoltam rád, tudtam, hogy eljössz.

Gyufásdoboz Kedves gyermekeim! Nem tudtam elviselni az egyedüllétet, ezért utánatok jöttem. Tudtam, hogy az őseitek útját járva előbb vagy utóbb eljuttok a gyufagyárba.

Hopbala Anyácska, olyan érdekes volt az utunk, hogy napokig tudnánk róla mesélni, és még úgy sem érénk a végére.

Topbala A nagyszüleink tényleg nagyon messze laktak.

Gyufásdoboz Jó, hogy mindent a saját szemetekkel láttatok.

Hopbala Anya, nézd, ez a Nyúl sok jót tett velünk. Ő mutatta meg nekünk az utat.

Gyufásdoboz Hálásan köszönöm.

Nyúl Mindenkinek az a kötelessége, hogy jót tegyen.

Topbala Anya. Minden egyes gyufaszál elkészítéséhez az emberek százainak a munkájára van szükség...

Hopbala A csintalan gyerekek nagyon rosszul teszik, hogy ok nélkül meggyújtanak és széthajigálnak minket.

Gyufásdoboz Úgy van, gyermekeim, úgy van!

Hang Figyelem! Figyelem! Mindenki jöjjön a gyár udvarába! Pár perc múlva Filfilberin professzor megkezdi a bemutatóját! A gyár udvarán találkozunk!

Nyúl Ti is nézzétek meg!

Gyufásdoboz Kedveseim, ha ti is akarjátok!

Induló hangjai hallatszanak. Medve, elefánt, sakál, róka és más állatok jönnek egymás kezét fogva. Madarak is vannak közöttük. Csatlakozik hozzájuk a Gyufásdoboz, Hopbala, Topbala és a Nyúl. Mindenki a barátság indulóját énekli. Filfilberin professzor karmesteri pálcát tart a kezében és vezényel. Amikor véget ér a Barátság indulója, ismét előjön Naszir-emi, Mikulásnak öltözve. Ilgar és Irade is felmegy a nézőtérről a színpadra. Mindenki nagy figyelemmel hallgatja őket.

Naszir-emi Gyerekek, ezzel véget is ér a mi előadásunk. De várjatok még egy pillanatot!! Hallgassatok végig! *(A Mikulás leveszi a fehér bundát, a szakállát, a parókáját. A fejére teszi a tűzoltó sisakot és tovább beszél.)* Kedves gyerekek, ezt az előadást nem csak Ilgar számára készítettük. Biztosan mások is vannak közöttetek, akik Ilgarhoz hasonlóan minden ok nélkül gyújtogatják és dobálják szét a gyufaszálakat. Hadd lássák ők is, hogy egy gyufaszál készítéséhez az

emberek százainak, ezreinek, a favágóknak, a szállítómunkásoknak, a gyári munkásoknak és másoknak a munkájára van szükség. És azokról a tüzekről se feledkezzetek meg, amiket a gyerekek a gyufagyújtogatással véletlenül előidéznek. *(Ilgar, Irade és Naszir-emi összeölelkezik.)*

Ilgar

Bocsáss meg nekem! Mostantól kezdve kezembe sem veszem a gyufát. Ha valaki megkérdezi tőlem, hogy mennyibe kerül a gyufa, azt mondom, hogy az árát meg sem tudom mondani!

Naszir-emi

Isten veletek, gyerekek! Ne feledkezzetek meg sohase arról, amit itt hallottatok!

FÜGGÖNY